

**UCHWAŁA NR XXXIX/319/2022
RADY POWIATU POLKOWICKIEGO**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023 – 2029”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526) w związku z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, poz. 2270, z 2022 r. poz. 1, poz. 66, poz. 1079, poz. 1692, poz.1700, poz. 1812, poz. 1967, poz. 2127) Rada Powiatu Polkowickiego uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023 – 2029, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Polkowickiego

Henryk Czekajło

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/319/2022
Rady Powiatu Polkowickiego
z dnia 29 grudnia 2022 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Polkowickiego 2023-2029

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

POWIATU POLKOWICKIEGO

NA LATA 2023-2029

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
Metodyka opracowywania Strategii	6
Uwarunkowania formalne opracowania Strategii	9
Spójność z dokumentami strategicznymi	11
Dokumenty europejskie.....	12
Dokumenty krajowe.....	13
Dokumenty regionalne.....	14
CHARAKTERYSTYKA POWIATU.....	15
Położenie i demografia.....	15
Rynek pracy.....	19
Sytuacja gospodarcza	22
Gospodarka mieszkaniowa i komunalna.....	23
Kultura, sport i rekreacja	24
Edukacja	25
Ochrona zdrowia.....	26
Bezpieczeństwo publiczne	28
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej.....	28
Pomoc społeczna.....	33
POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU POLKOWICKIEGO	36
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W POLKOWICACH.....	38
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	40
METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH.....	40
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	44
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD PRACOWNIKÓW	73
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	92
WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA.....	92

BEZROBOCIE, PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY.....	95
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	100
UZALEŻNIENIA.....	105
PRZEMOC W RODZINIE	111
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	116
PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW.....	120
STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA	126
ANALIZA SWOT.....	130
CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	134
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	135
KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	136
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	159
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	160
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII.....	161
MONITORING I EWALUACJA.....	162
OCENA RYZYKA.....	167
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	168
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	171
BIBLIOGRAFIA.....	179

Wykaz skrótów:

CP - Centrum Przedsiębiorczości

DOPS - Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej

DPS - Dom Pomocy Społecznej

G/MKRPA - Gminna/Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS - Główny Urząd Statystyczny

SJOG - samorządowe jednostki organizacyjne gmin (ośrodki kultury, sportu itp.)

KCPU - Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KPP - Komenda Powiatowa Policji

ZON - Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

NFZ - Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO (ang. *non-government organization*) - organizacja pozarządowa

OPS - Ośrodki Pomocy Społecznej

OIK - Ośrodek Interwencji Kryzysowej

PES - podmioty ekonomii społecznej

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PKI - Punkty Konsultacyjno-Informacyjne

POZ - podstawowa opieka zdrowotna

POPPPiDM - Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego
i Doradztwa Metodycznego

PS - Placówki Socjalizacyjne

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

ŚDS - Środowiskowy Dom Samopomocy

UTW - Uniwersytet Trzeciego Wieku

WTZ - Warsztat Terapii Zajęciowej

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki publicznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Powiatu. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Powiatu, analizę diagnostyczną, w tym problemów społecznych oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ▶ ubóstwo,
- ▶ bezrobocie, promocja zatrudnienia oraz aktywizacja na lokalnym rynku pracy,
- ▶ niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- ▶ uzależnienia,
- ▶ przemoc w rodzinie,
- ▶ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- ▶ problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców,
- ▶ starzenie się społeczeństwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. W efekcie zapewni to mieszkańcom dogodne warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodyka opracowywania Strategii

Podstawowe elementy Strategii są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Powiat do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców jego pożądanego obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż jej horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Powiatu w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- ▶ planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Powiatu, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- ▶ planowanie taktyczne (średniokresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;

- ▶ planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Powiatu i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Spójna wizja Powiatu w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

Etapy opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1 etap

Analiza strategiczna

Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Powiecie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Powiatu jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

2 etap

Sformułowanie Misji i Wizji Strategii

Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Powiat za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.

3 etap

Określenie celów priorytetowych i zadań

W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Powiatu. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia społeczności lokalnej.

4 etap

Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii

Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi narzędzie, które służy instytucjom samorządowym i organizacjom pozarządowym we wspieraniu oraz wzmocnianiu potencjału społeczności lokalnej. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców i pracowników instytucji publicznych. Włączenie ich w procesy decyzyjne

i kreowanie działań nazywa się *partycypacją społeczną*, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne oraz badania diagnozujące zagrożenia lokalne i potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do wykorzystania jej potencjału.

Uwarunkowania formalne opracowania Strategii

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych Powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych powiatu o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki Państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. *Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),*
2. *ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),*
3. *ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000),*
4. *ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.).*

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1205),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1812),
4. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818),
5. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172 z późn. zm.),
11. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.),
12. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.),

13. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
14. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
15. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2021 r. poz. 1092).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE DZIAŁANIA WOBEC OBYWATELI INNYCH PAŃSTW

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1264 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

Spójność z dokumentami strategicznymi

Obligatoryjny charakter strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju oraz regionu. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty europejskie

„Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ▶ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- ▶ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- ▶ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- ▶ „Unia innowacji” - projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- ▶ „Młodzież w drodze” - projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- ▶ „Europejska agenda cyfrowa” - projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- ▶ „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” - projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;

- ▶ „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” - projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- ▶ „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” - projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- ▶ „Europejski program walki z ubóstwem” - projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ▶ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku), będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski w zakresie średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- ▶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶.

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

- ▶ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić można również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ▶ Strategia Demograficzna 2040;
- ▶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ▶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ▶ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ▶ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 są: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030 oraz Program Rozwoju Powiatu Polkowickiego na lata 2021-2025.

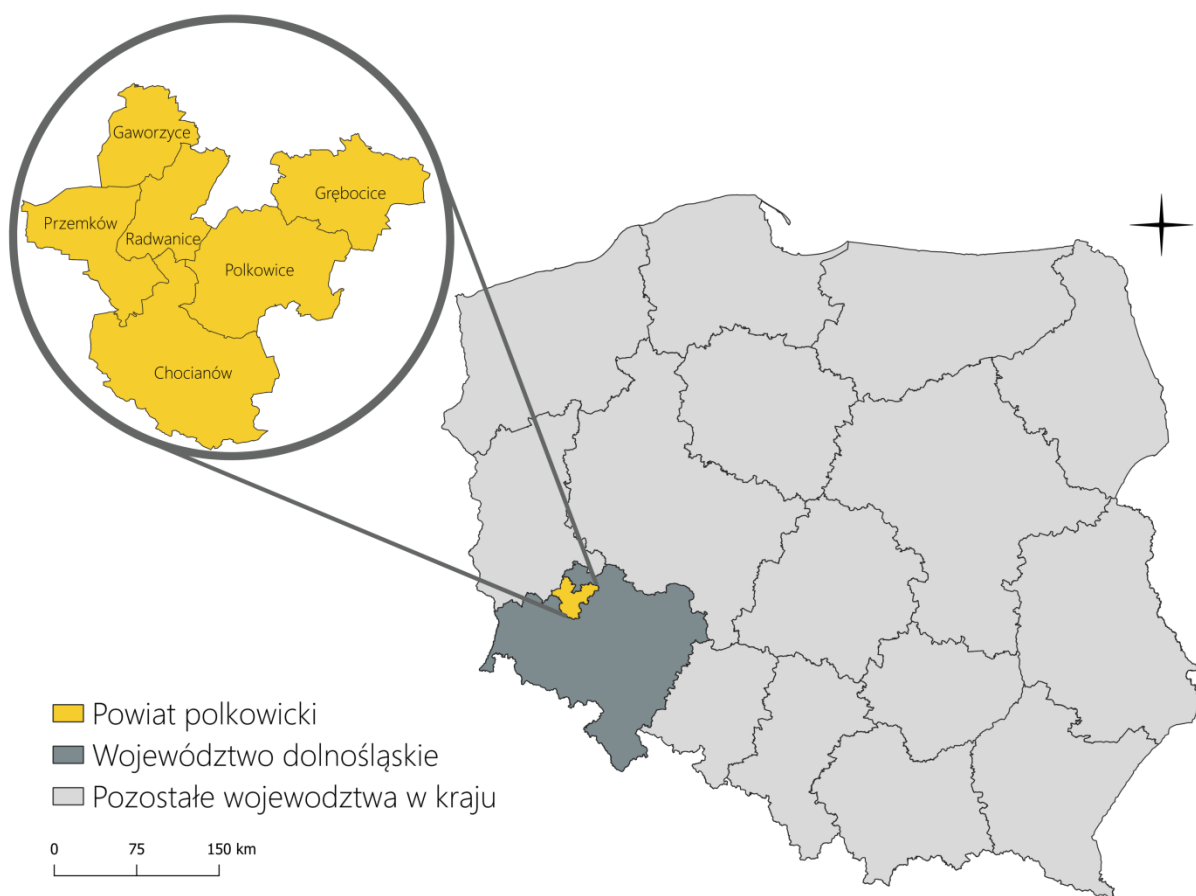

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Położenie i demografia

Powiat polkowicki położony jest w województwie dolnośląskim, w sąsiedztwie powiatów: głogowskiego, żagańskiego, bolesławieckiego, legnickiego i lubińskiego. Powierzchnia Powiatu obejmuje 779 km², a jego siedzibą administracyjną jest miasto Polkowice.

Rysunek 1. Położenie powiatu polkowickiego na tle województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

W skład Powiatu wchodzi 3 gminy wiejskie: Gaworzycy, Grębocice, Radwanice oraz 3 gminy miejsko-wiejskie: Chocianów, Polkowice i Przemków. Pod względem powierzchni największą część Powiatu stanowi gmina Chocianów, bowiem jej obszar zajmuje 222 km². Na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się gmina Polkowice (168 km²), natomiast na trzecim gmina Grębocice (121 km²). Najmniejszą gminą tworzącą powiat

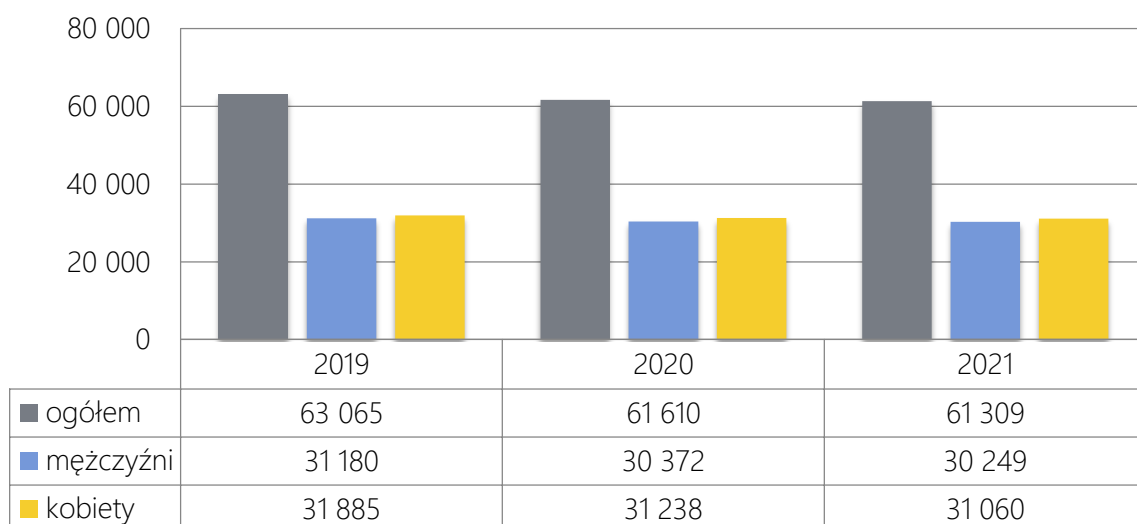

polkowicki jest gmina Gaworzyce, której obszar zajmuje 9,9% całkowitej powierzchni (77 km²).

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Powiat polkowicki zamieszkuje 61 309 osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1 756 osób, czyli o 2,8% w stosunku do 2019 roku. Liczba ludności Powiatu jest nieznacznie zróżnicowana pod względem płci - na jego terenie zamieszkuje 30 249 mężczyzn, którzy stanowią 49,3% populacji oraz 31 060 kobiet (50,7%). Współczynnik feminizacji w Powiecie wynosi 102, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety. Szczegółowe dane statystyczne przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

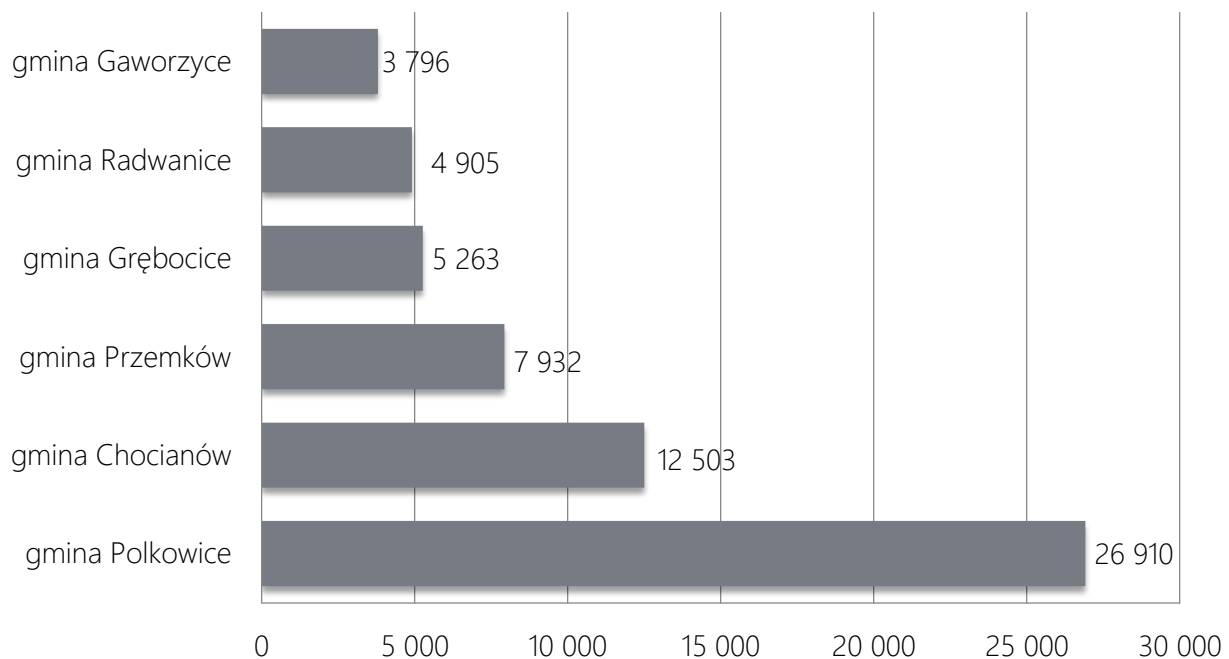

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując populację Powiatu z podziałem na poszczególne gminy można zauważyć, że jej największa część zamieszkuje gminę Polkowice (26 910 osób) oraz gminę Chocianów, która liczy 12 503 mieszkańców. Na trzecim miejscu znajduje się gmina Przemków z zamieszkującymi ją 7 932 osobami, natomiast na czwartym gmina Grębocice - na jej obszarze mieszkają 5 263 osoby. Najmniejsza liczba osób zamieszkuje gminę Radwanice (4 905 osób) oraz Gaworzyce (3 796 osób).

Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu polkowickiego w podziale na gminy w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Powiecie ujemny i wynosi -276 (stan na koniec 2021 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -4,49 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2019-2021 przyrost naturalny ulegał systematycznemu spadkowi, a jego najniższa wartość została odnotowana w 2021 roku (-276).

Tabela 1. Przyrost naturalny w powiecie polkowickim w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
urodzenia żywe	604	575	539
zgony	606	728	815
przyrost naturalny	-2	-153	-276

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Najwyższy przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 roku odnotowany został w gminie Radwanice, gdzie przyjął wartość -2,66, z kolei najniższą wartość współczynnika odnotowano w gminie Grębocice, gdzie kształtowała się na poziomie -6,86. Szczegółowe dane dotyczące przyrostu naturalnego na 1000 ludności w poszczególnych gminach powiatu polkowickiego zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu polkowickiego w 2021 roku

gmina	przyrost naturalny na 1000 ludności
gmina Grębocice	-6,86
gmina Gaworzyce	-6,03
gmina Przemków	-5,50
gmina Polkowice	-4,18
gmina Chocianów	-3,75
gmina Radwanice	-2,66

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w powiecie polkowickim według ekonomicznych grup wieku w roku 2021 przedstawiała się następująco:

- ▶ 19,9% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- ▶ 60,1% mieszkańców Powiatu było w wieku produkcyjnym - dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- ▶ 20,0% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym - dla kobiet jest to 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia udział ludności według ekonomicznych grup wieku w powiecie polkowickim. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,7 pp.) i poprodukcyjnym (o 1,2 pp.), a zarazem spadek osób w wieku produkcyjnym (o 1,9 pp.) w ogólnej liczbie ludności. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w powiecie polkowickim prezentuje się nieco odmiennie od wskaźników w województwie dolnośląskim. Na jego terenie 17,3% osób jest w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym, a 23,5% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie polkowickim w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	19,2	19,8	19,9
wiek produkcyjny	62,0	60,5	60,1
wiek poprodukcyjny	18,8	19,7	20,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2021 roku zarejestrowano 965 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 959 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych dla powiatu polkowickiego wyniosło 6. W tym samym roku odnotowano 13 zameldowań z zagranicy oraz 2 wymeldowania za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 11. Na przestrzeni omawianych lat zarówno saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ulegało systematycznemu spadkowi.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w powiecie polkowickim w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
saldo migracji wewnętrznych	-64	59	6
saldo migracji zagranicznych	18	10	11

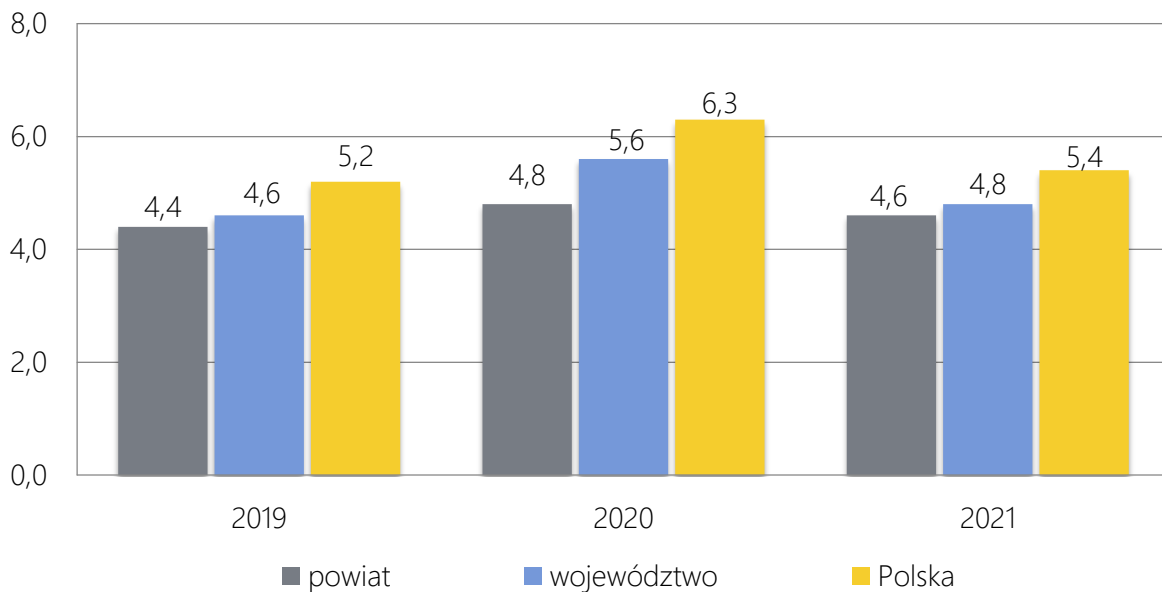
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rynek pracy

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Kolejny wykres przedstawia wartość stopy bezrobocia w powiecie polkowickim, województwie dolnośląskim oraz w całej Polsce. W 2021 roku wynosiła ona w powiecie 4,6%, a więc była niższa niż stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie (4,8%) i w całym kraju (5,4%). Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie polkowickim ulegała wahaniom, podobnie jak miało to miejsce w całym województwie i w Polsce.

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie polkowickim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Dzieli on zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy). Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe charakteryzują się niewystarczającą liczbą wolnych miejsc w porównaniu do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

Z przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych wynika, że do grupy zawodów maksymalnie deficytowych (brak bezrobotnych) w powiecie polkowickim w 2019 roku należy zaliczyć: osoby dozoru ruchu w górnictwie, specjalistów do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani, kierowników sprzedaży w marketach, monterów i konserwatorów instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych, kierowników do spraw strategii i planowania, projektantów wzornictwa przemysłowego i odzieży,

specjalistów do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych, pracowników zakładów pogrzebowych, tynkarzy, nauczycieli szkół specjalnych, pracowników do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń, projektantów aplikacji sieciowych i multimediiów oraz operatorów maszyn do produkcji wyrobów papierniczych.

Do zawodów deficytowych zaliczamy: inżynierów elektryków, operatorów urządzeń teleinformatycznych, gońców, bagażowych i pokrewnych, operatorów maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali, programistów aplikacji, specjalistów nauk o Ziemi, specjalistów z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowanych, operatorów urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku, nauczycieli kształcenia zawodowego, średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany, specjalistów do spraw rozwoju systemów informatycznych, organizatorów konferencji i imprez, sprzedawców w stacji paliw, kierowników do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych, operatorów wózków jezdniowych, inżynierów budownictwa, operatorów maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni oraz specjalistów do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska

Niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych występuje w zawodach maksymalnie nadwyżkowych, takich jak: technicy rolnictwa i pokrewni, pracownicy domowej opieki osobistej, monterzy sprzętu elektronicznego, ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna, technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni oraz robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani⁷.

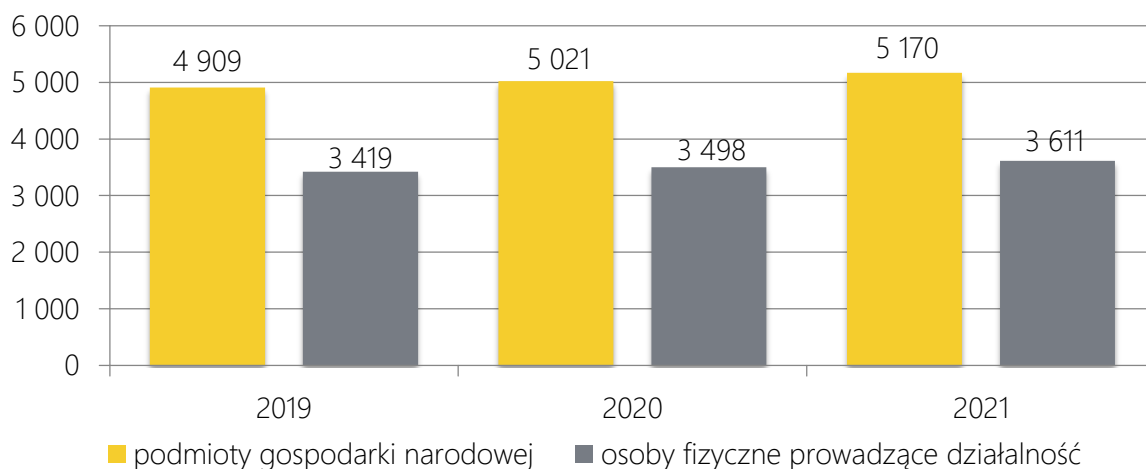
⁷ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie polkowickim w 2019 roku.

Sytuacja gospodarcza

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W powiecie polkowickim pod koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 5 170 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - było ich 3 611. Podobnie sytuacja wyglądała w 2020 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 3 498, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność - 5 021. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Powiecie systematycznie się zwiększała - w stosunku do 2019 roku nastąpił wzrost o 5,3%.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021 w powiecie polkowickim

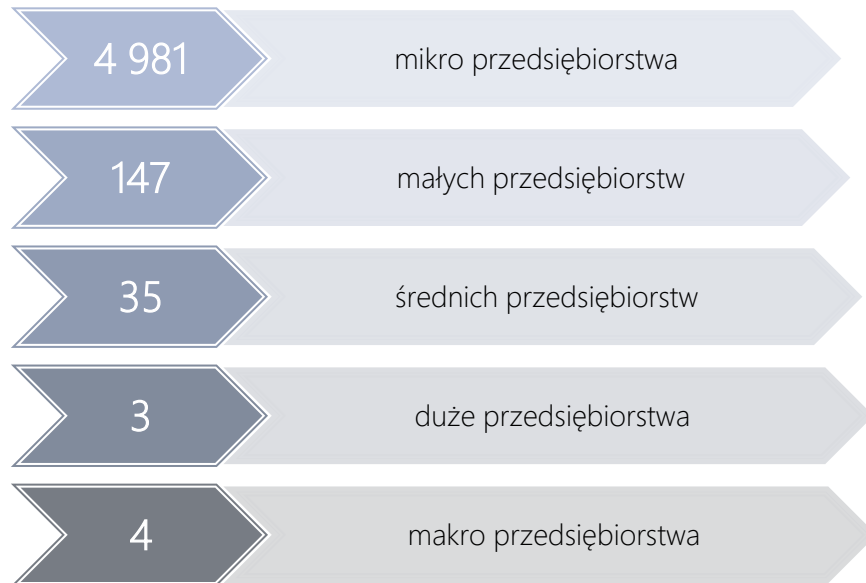

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w powiecie polkowickim według klas wielkości to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 4 981 (stan na koniec 2021 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Powiecie 147. Działalność prowadzi również 35 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników, 3 duże przedsiębiorstwa z ponad 250 zatrudnionymi osobami, a także 4 makro przedsiębiorstwa, w których pracuje 1 000 i więcej osób.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu polkowickiego według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie polkowickim to łącznie 22 362 nieruchomości (stan na koniec 2020 roku). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w całym Powiecie w 2020 roku kształtowała się na poziomie 74,5 m². Na przestrzeni lat 2019-2021 można zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych, który wyniósł 7,6%. W 2019 roku na terenie powiatu polkowickiego funkcjonowało 320 lokali socjalnych - brak danych w tym zakresie za okres 2020-2021.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w powiecie polkowickim w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba mieszkań	22 192	22 362	b.d.
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	74,2	74,5	b.d.
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	4 748	4 430	4 387
liczba lokali socjalnych	320	b.d.	b.d.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną w każdej z gmin powiatu polkowickiego prowadzą przede wszystkim Ośrodki Kultury, Biblioteki Publiczne wraz z licznymi filiami, a także świetlice. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 6. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu polkowickiego z podziałem na poszczególne gminy

gmina	infrastruktura kulturalna
gmina Chocianów	<ul style="list-style-type: none">▶ Regionalne Centrum Kultury▶ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Chocianowie
gmina Gaworzyce	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Gaworzycach
gmina Grębocice	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka
gmina Polkowice	<ul style="list-style-type: none">▶ Centrum Kultury w Polkowicach▶ Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Polkowicach
gmina Przemków	<ul style="list-style-type: none">▶ Przemkowski Ośrodek Kultury i Biblioteka
gmina Radwanice	<ul style="list-style-type: none">▶ Gminna Biblioteka Publiczna▶ Gminny Ośrodek Kultury

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych gmin oraz raportów o stanie gminy

Organizacją zajęć sportowych, imprez oraz utrzymaniem bazy sportowo-rekreacyjnej zajmują się prowadzone przez samorzady gminne ośrodki sportu, a także kluby sportowe. W skład infrastruktury sportowo-rekreacyjnej powiatu polkowickiego wchodzi m.in.: Aquapark w Polkowicach, stadion lekkoatletyczny, baseny zewnętrzne, boiska, korty tenisowe, sale gimnastyczne, siłownie, kryta pływalnia, hala widowiskowo-sportowa, stadion miejski oraz place zabaw.

Edukacja

W 2021 roku powiat polkowicki był organem prowadzącym dla 2 jednostek oświatowych, w tym Zespołu Szkół im. Narodów Zjednoczonej Europy w Polkowicach oraz Zespołu Szkół w Chocianowie.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu polkowickiego.

Tabela 7. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu polkowickiego

gmina	placówki oświatowe
gmina Chocianów	<ul style="list-style-type: none">▶ Przedszkole Miejskie w Chocianowie▶ Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Chocianowie▶ Szkoła Podstawowa im. Odkrywców Polskiej Miedzi w Chocianowie▶ Szkoła Podstawowa w Parchowie▶ Szkoła Podstawowa im. J. Pawła II w Szklarach Dolnych▶ Szkoła Podstawowa im. W. St. Reymonta w Trzebnicach
gmina Gaworzycy	<ul style="list-style-type: none">▶ Publiczne Przedszkole w Gaworzycach▶ Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gaworzycach
gmina Grębocice	<ul style="list-style-type: none">▶ Żłobek Gminny "Promyczek" w Grębocicach▶ Przedszkole Publiczne im. Jana Brzechwy w Grębocicach▶ Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Grębocicach▶ Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Rzeczycy▶ Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkola w Grębocicach
gmina Polkowice	<ul style="list-style-type: none">▶ Żłobek Miejski Nr 1 "Krasnal" w Polkowicach▶ Przedszkole Miejskie nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Specjalnymi w Polkowicach▶ Przedszkole Miejskie nr 5 w Polkowicach▶ Przedszkole Miejskie nr 4 im. Misia Uszatka w Polkowicach▶ Przedszkole Miejskie nr 3 w Polkowicach▶ Przedszkole Miejskie nr 2 „Słoneczko” w Polkowicach▶ Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi im. Twórców Polskiej Miedzi w Jędrzychowie▶ Szkoła Podstawowa nr 4 w Polkowicach im. Marii Skłodowskiej-Curie

	<ul style="list-style-type: none">▶ Szkoła Podstawowa nr 3 w Polkowicach im. Arkadego Fiedlera▶ Szkoła Podstawowa nr 2 w Polkowicach im. Kornela Makuszyńskiego▶ Szkoła Podstawowa nr 1 w Polkowicach im. Jana Wyżykowskiego
gmina Przemków	<ul style="list-style-type: none">▶ Publiczne Przedszkole nr 1 w Przemkowie▶ Publiczne Przedszkole nr 2 w Przemkowie▶ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Wysokiej▶ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Wojska Polskiego w Przemkowie▶ Zespół Szkół w Przemkowie im. Ireny Sendler w Przemkowie
gmina Radwanice	<ul style="list-style-type: none">▶ Szkoła Podstawowa w Buczynie▶ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radwanicach

Źródło: opracowanie własne na podstawie Biuletynu Informacji Publicznej

Ochrona zdrowia

Główną jednostką na terenie powiatu polkowickiego realizującą zadania z zakresu promocji i ochrony zdrowia jest Polkowickie Centrum Usług Zdrowotnych ZOZ S.A. W jego ramach działają specjalistyczne poradnie m.in.: chirurgiczna, onkologiczna, okulistyczna, dermatologiczna, rehabilitacyjna, ortopedyczna, reumatologiczna, endokrynologiczna, neurologiczna, laryngologiczna, logopedyczna, medycyny pracy oraz poradnia promocji zdrowia w ochronie ekologicznej dziecka. Gabinety lekarskie w Centrum wyposażone są w specjalistyczną aparaturę diagnostyczną i laboratoryjną, obsługiwaną przez wykwalifikowany personel.

Kolejna tabela przedstawia podmioty lecznicze realizujące zadania m.in. z obszaru promocji i ochrony zdrowia, które funkcjonują na terenie gmin powiatu polkowickiego⁸.

⁸ Podmioty lecznicze działające na terenie gmin powiatu wpisane do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą.

Tabela 8. Wykaz podmiotów leczniczych w gminach powiatu polkowickiego

gmina	placówki ochrony zdrowia
gmina Chocianów	<ul style="list-style-type: none">▶ CENTRUM DIAGNOSTYCZNO - TERAPEUTYCZNE „MEDICUS” SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ▶ FIZJOTERAPIA Natalia Misiak
gmina Gaworzyce	<ul style="list-style-type: none">▶ GMINNY OŚRODEK ZDROWIA W GAWORZYCACH▶ CENTRUM USŁUG MEDYCZNYCH MARCONIMEDICA▶ Przedsiębiorstwo Lecznicze „GERIAMED”
gmina Grębocice	<ul style="list-style-type: none">▶ „MIEDZIOWE CENTRUM ZDROWIA” SPÓŁKA AKCYJNA▶ POLKOWICKIE CENTRUM USŁUG ZDROWOTNYCH-ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SPÓŁKA AKCYJNA▶ KODENT CENTRUM IMPLANTOLOGICZNO STOMATOLOGICZNE▶ Zofia Brade Przychodnie Stomatologiczne „Bradent”▶ BONIFRATERSKIE CENTRUM MEDYCZNE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
gmina Polkowice	<ul style="list-style-type: none">▶ Aquapark Polkowice - Regionalne Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne Spółka Akcyjna▶ POLKOWICKIE CENTRUM USŁUG ZDROWOTNYCH-ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SPÓŁKA AKCYJNA▶ Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Polkowicach▶ ORTO PISKORZ S.C.▶ Stomatologia Nowoczesna Agata Hawryliszyn▶ PRIMASMILE MAŁGORZATA STEFAŃSKA
gmina Przemków	<ul style="list-style-type: none">▶ COR-MED M&S DIALLO SPÓŁKA JAWNA▶ NZOZ CENTRUM PIELĘGNIARSTWA RODZINNEGO S.C. G. KURYLAK & B. ŚLIWA & J. KOFLA
gmina Radwanice	<ul style="list-style-type: none">▶ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” w Radwanicach

Źródło: <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Polkowicach. Ochronę przeciwpożarową zapewnia natomiast Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Polkowicach, w ramach której funkcjonuje Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza oraz 27 stowarzyszeń Ochotniczych Straży Pożarnych.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokoić podstawowe potrzeby, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem.

Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecenie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród

których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 9. Zakres usług społecznych oraz zadań publicznych

Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none">▶ działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">▶ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej▶ działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">▶ wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">▶ pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">▶ ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none">▶ działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none">▶ nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none">▶ promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
kultury	<ul style="list-style-type: none">▶ kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none">▶ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej▶ turystyki i krajoznawstwa
pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none">▶ działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych▶ upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji▶ udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego▶ upowszechniania i ochrony praw konsumentów
mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none">▶ tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">▶ ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego

reintegracji zawodowej
i społecznej

- ▶ działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- ▶ działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości
- ▶ rewitalizacji
- ▶ działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3
- ▶ działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji.

W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- ▶ otwarty konkurs ofert,
- ▶ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje z kolei poprzez zlecenie zadań w formie:

- ▶ zlecenia usług,
- ▶ zlecenia instytucji,
- ▶ bonu na aktywność (regranting),
- ▶ kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i współpracy publiczno-pozarządowej możliwe jest przy aktywnym udziale lokalnych organizacji pozarządowych, których celem działalności jest budowa kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”.

Na terenie powiatu polkowickiego funkcjonują organizacje pozarządowe w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich, m.in.:

- ▶ Fundacja „Eudajmonia”,
- ▶ Fundacja Pomocy w Regionie Zielony Zakątek,
- ▶ Fundacja „Instytut Inteligencji Emocjonalnej”,
- ▶ Fundacja Nadzieja,
- ▶ Klub Sportowy „Płomień”,
- ▶ Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Najmilsi⁹.

Samorząd powiatowy od wielu lat współpracuje z organizacjami pozarządowymi w ramach uchwalanego Wieloletniego Programu współpracy Powiatu Polkowickiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem głównym Programu jest wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami. Poprzez określenie i realizację tych zasad samorząd pragnie włączyć organizacje pozarządowe w system demokracji lokalnej i zwiększyć aktywność lokalnej społeczności.

Wśród lokalnych podmiotów ekonomii społecznej, 5 podmiotom został przyznany status przedsiębiorstwa społecznego. Należą do nich:

- ▶ „Pro BONO”,
- ▶ Fundacja „Wrzosówka”,
- ▶ SKORPION POLKOWICE,

⁹ <https://spis.ngo.pl/polkowicki>

- ▶ SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA S.M.A.R.T.,
- ▶ STOWARZYSZENIE RÓWNI SOBIE¹⁰.

Przedsiębiorstwa te służą interesowi społecznemu, a ich działalność jest rozwijana i popularyzowana w ramach Dolnośląskiego Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej.

Analizując aspekt aktywności społecznej lokalnych organizacji pozarządowych i poziom dojrzałości sektora społecznego w Powiecie należy również wskazać na zaangażowanie NGO w realizację zadań publicznych. W 2021 roku ogłoszone zostały otwarte konkursy ofert w obszarze edukacji prawnej oraz w zakresie realizacji działań na rzecz seniorów. Ponadto zrealizowano zadanie w ramach ogłoszonego konkursu „Na najlepszą inicjatywę społeczną służącą podniesieniu estetyki wsi powiatu polkowickiego”.

Obecność zdywersyfikowanych w ramach swojej działalności organizacji pozarządowych, a także przedsiębiorstwa społecznego oraz wdrażanie usług społecznych w ramach projektów, ma pozytywny wpływ na rozwój trzeciego sektora oraz umożliwia podmiotom inicjowanie długoterminowych i wieloaspektowych działań, nastawionych na zmianę społeczną, a nie jedynie świadczenie pomocy doraźnej mieszkańcom wymagającym wsparcia w związku z trudną sytuacją życiową.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu wsparcia. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, ochrona zdrowia, itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego, nie jest to uwarunkowane prawnie rozwiązanie systemowe. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych

¹⁰ <http://www.bazaps.ekonomiaspoleczna.gov.pl/powiat-18-382-polkowicki.html>

ustawowych zadań przez poszczególne instytucje. Brak jest wyspecjalizowanych środowiskowych służb pomocy i wsparcia, które reagowałyby w sytuacjach potencjalnego zagrożenia i wychodziły z ofertą pomocy do osób z grupy ryzyka.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie powiatu polkowickiego funkcjonują:

- ▶ Ośrodek Pomocy Społecznej w Chocianowie,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gaworzycach,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach,
- ▶ Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach,
- ▶ Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemkowie,
- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radwanicach.

Jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu polkowickiego realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej polegające w szczególności na:

- ▶ przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- ▶ pracy socjalnej;
- ▶ prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- ▶ analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- ▶ realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- ▶ rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- ▶ realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym;
- ▶ realizacji zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej.

Ponadto, Ośrodki Pomocy Społecznej podejmują zadania dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zawarte są w następujących dokumentach:

- ▶ Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- ▶ Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na szczeblu powiatu polkowickiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez, m.in.:

- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach,
- ▶ Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach,
- ▶ Powiatowy Urząd Pracy w Polkowicach,
- ▶ placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- ▶ organizacje pozarządowe,
- ▶ kościoły i związki wyznaniowe.

POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU POLKOWICKIEGO

W 2021 roku - w porównaniu do 2019 roku - łączna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu polkowickiego uległa zmniejszeniu o 16,3%. W 2019 roku z pomocy skorzystało 2 020 rodzin, w 2020 roku - 1 678, natomiast w 2021 roku - 1 691 rodzin.

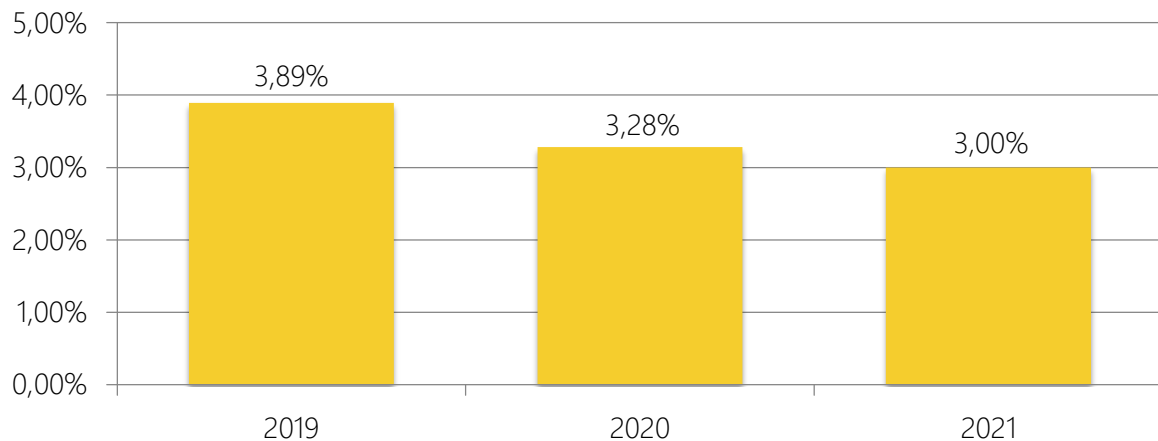
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	464	291	271
gmina Gaworzyce	78	79	82
gmina Grębocice	107	73	79
gmina Polkowice	986	870	909
gmina Przemków	294	269	270
gmina Radwanice	91	96	80
łącznie	2 020	1 678	1 691

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. Na przestrzeni analizowanych lat wskaźnik deprywacji lokalnej na szczeblu powiatowym uległ tendencji spadkowej z 3,89% w 2019 roku do 3,00% w 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 5. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021 w powiecie polkowickim (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie wyniosła 1 081, w 2020 roku - 1 013, natomiast w 2021 roku - 989 osób. W porównaniu do 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się o 8,5%. Najwięcej osób długotrwale pobierających świadczenie pomocy społecznej mieszkało w gminie Polkowice (553 osoby), natomiast najmniej w gminie Radwanice (49 osób).

Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2019-2021 w gminach należących do powiatu polkowickiego

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	198	131	118
gmina Gaworzyce	45	69	54
gmina Grębocice	72	57	58
gmina Polkowice	532	524	553
gmina Przemków	185	173	157
gmina Radwanice	49	59	49
ŁĄCZNIE	1 081	1 013	989

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest:

- ▶ z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ▶ ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2021 roku na najwyższym poziomie w gminie Radwanice (110,39%) oraz w gminie Chocianów (95,44%), natomiast najniższa wartość wskaźnika została odnotowana w gminie Polkowice (54,58%) i Gaworzyce (60,00%). Na przestrzeni lat 2019-2021 wartość wskaźnika pracy socjalnej w części gmin ulegała tendencji wzrostowej - dotyczy to gminy Chocianów, Gaworzyce, Grębocice, Przemków i Radwanice. Tylko w gminie Polkowice na przestrzeni ostatnich 3 lat zauważyć można spadek wskaźnika pracy socjalnej.

Tabela 12. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021 (w procentach)

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	70,09	92,52	95,44
gmina Gaworzyce	58,44	48,72	60,00
gmina Grębocice	47,47	5,56	77,94
gmina Polkowice	96,75	104,39	54,58
gmina Przemków	63,32	52,83	67,65
gmina Radwanice	76,74	79,57	110,39

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W POLKOWICACH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego. Centrum realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Głównym celem działania PCPR jest realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością, udzielania wsparcia osobom w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, usamodzielniania się oraz integracji ze środowiskiem. Do podstawowych zadań

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikających z ustawy o pomocy społecznej należy w szczególności:

- ▶ opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- ▶ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- ▶ przyznawanie należnej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, wychowankom opuszczającym młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, schroniska dla nieletnich;
- ▶ prowadzenie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;
- ▶ prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich kierowanych osób;
- ▶ prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ▶ prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

Podstawą prawną do realizowania zadań z zakresu pomocy społecznej jest wspomniana ustawa oraz wydane do niej rozporządzenia, a także dokument prawa miejscowego - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego.

W 2021 roku zadania PCPR wykonywało 39 pracowników z poszczególnych zespołów:

- ▶ Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej;
- ▶ Zespół świadczeń, administracji i pozyskiwania funduszy;
- ▶ Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- ▶ Placówka Socjalizacyjna „Skarbek”;
- ▶ Placówka Socjalizacyjna „Horyzont”;
- ▶ Placówka Socjalizacyjno-Interwencyjna „Perspektywa”.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców powiatu polkowickiego. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- ▶ rozpoznania problemów występujących wśród mieszkańców Powiatu,
- ▶ wskazania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- ▶ określenia skali oraz zakresu występujących problemów,
- ▶ ukazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Etapy przeprowadzenia badania diagnozującego problemy społeczne

1 etap

Planowanie

- planowanie badania diagnozującego problemy
- określenie obszarów tematycznych
- wskazanie możliwości realizacji diagnozy

2 etap

Przygotowanie

- opracowanie metodologii badań
- dobór próby

3 etap

Przeprowadzenie

- zrealizowanie badań
- analiza i interpretacja wyników

4 etap

Zakończenie

- opracowanie raportu z badania
- sformułowanie wniosków i rekomendacji

Źródło: opracowanie własne

PROBLEMATYKA BADANIA

PROBLEM ALKOHOLOWY (ALKOHOLIZM) - czyli spożywanie alkoholu w sposób, który wykracza poza powszechnie uznawane wzorce picia okazjonalnego, obyczajowego i towarzyskiego. Dodatkowo u osób pijących alkohol występują zauważalne zaburzenia prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego i fizycznego¹¹.

PROBLEM NARKOTYKOWY (NARKOMANIA) - obejmuje stałe lub okresowe zażywanie środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy, w celach pozamedycznych¹².

PROBLEM NIKOTYNOWY (NIKOTYNIZM) - czyli silne uzależnienie od nikotyny i potrzeba sięgania po wyroby zawierające tę substancję, np. papierosy i e-papierosy. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie Powiatu, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE - Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów.

PROBLEM PRZEMOCY - to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, a także powoduje cierpienia i szkody¹³.

RYNEK PRACY - bezrobocie ściśle wiąże się z innymi poważnymi kwestiami społecznymi np. alkoholizmem, ubóstwem, czy obniżeniem standardu życia całej rodziny, stąd poświęciliśmy część naszej diagnozy na ten jakże ważny temat.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - do głównych problemów osób niepełnosprawnych należałoby zaliczyć niski poziom aktywności zawodowej, problemy z utrzymaniem zdobytego zatrudnienia, izolację społeczną, która jest konsekwencją braku samodzielności i konieczności pomocy innych osób, a także bariery architektoniczne, transportowe, które utrudniają poruszanie się. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, w Polsce było 3 457 tys. osób z potwierdzeniem prawnym niepełnosprawności.

¹¹ Pilch T., Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003, s. 92.

¹² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).

¹³ <http://www.niebieskalinia.info> [dostęp: 04.04.2022]

OSOBY STARSZE - według klasyfikacji Światowej Organizacji Zdrowia wyodrębnia się cztery etapy procesu starzenia się: wiek przedstarczy od 45 do 59, wiek starzenia się od 60 do 74 lat, wiek starczy od 75 do 89 lat oraz długowieczność - co najmniej 90 lat¹⁴. Do głównych problemów seniorów można zaliczyć: ubóstwo, wykluczenie społeczne, choroby, ograniczenie sprawności fizycznej i umysłowej, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji, różne utrudnienia architektoniczne, czy niski dostęp do technologii.

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE - wykluczenie społeczne i ubóstwo to ważne problemy współczesnego świata. Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa, choć nie jest z nim równoznaczne. Osoby wykluczone nie muszą być ubogie, natomiast osoby ubogie nie muszą być wykluczone.

ZDROWIE PSYCHICZNE - według WHO zdrowie psychiczne jest stanem, na który składają się trzy aspekty: dobra kondycja zdrowotna, poczucie komfortu psychicznego oraz utrzymywanie prawidłowych relacji społecznych.

WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH

Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do którego się świadomie zmierza¹⁵. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację¹⁶.

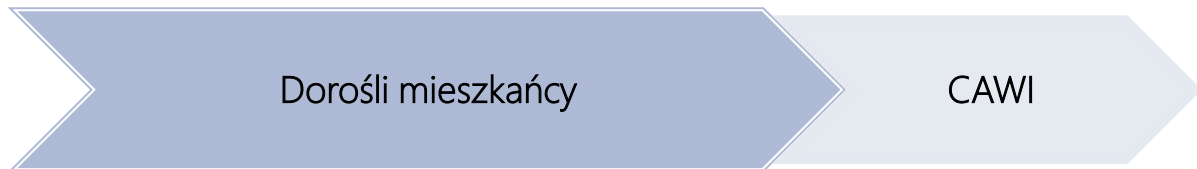
¹⁴ M. Muszalik, M. Biercewicz, *Problemy opiekuńcze u osób w starszym wieku*, s. 132.

¹⁵ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

¹⁶ Przewłocka J., *CAWI - specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*, s. 97.

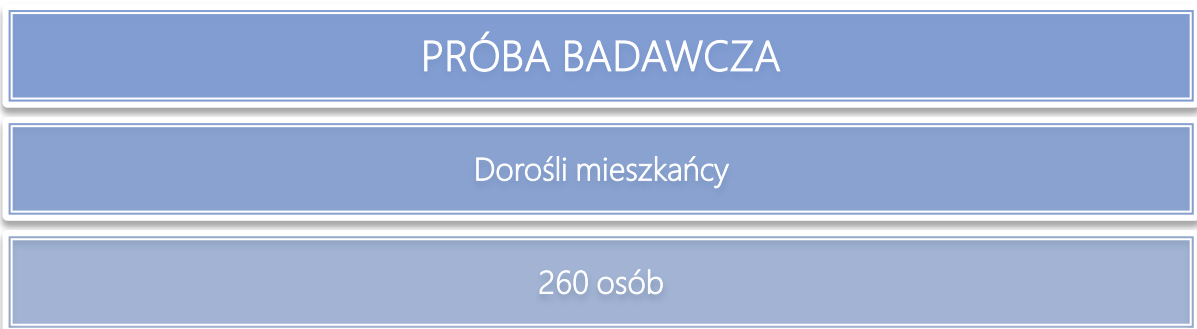
Badanie zostało wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą techniki **CAWI** (*ang. Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

DOBÓR PRÓBY

Dobór próby badawczej, czyli zdefiniowanie jaką część danej zbiorowości będziemy badać, może być on losowy albo nielosowy. W przypadku poniższych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków.

Badania były przeprowadzone we wrześniu 2022 roku i wzięło w nich udział łącznie 260 osób. Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

NARZĘDZIA BADAWCZE

Diagnoza Problemów Społecznych w powiecie polkowickim została opracowana w oparciu o odpowiedzi uczestników badania na pytania zawarte w **ustrukturyzowanym kwestionariuszu ankiety**, który składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

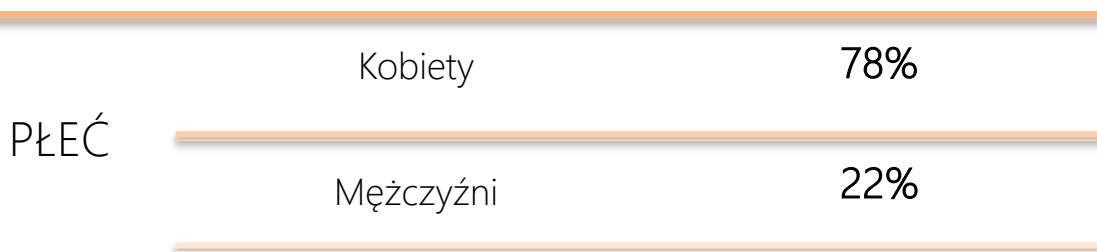

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

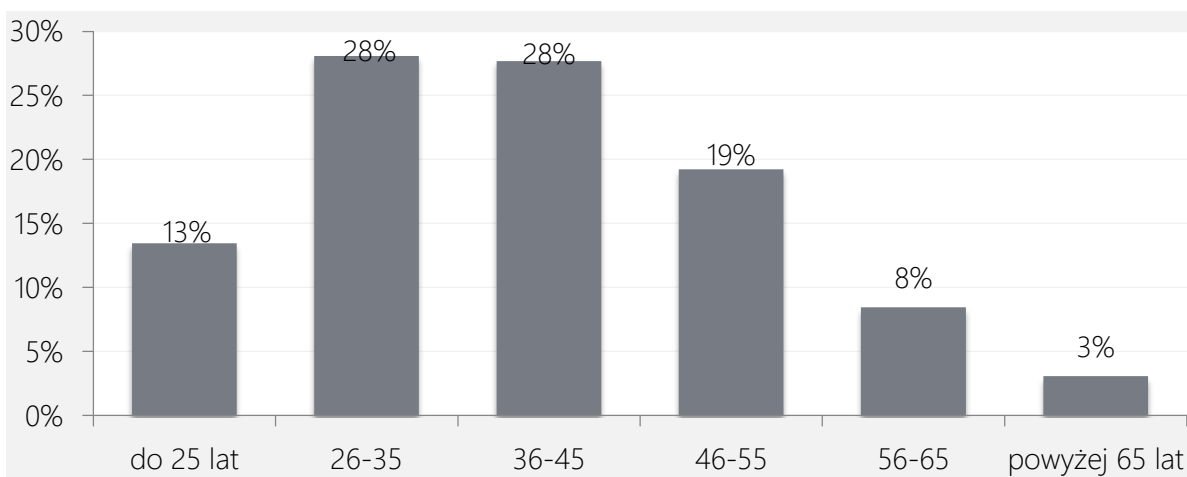
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie powiatu polkowickiego wzięło udział 260 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety - stanowiły one 78% ogółu.

Rysunek 3. Płeć: N=260

Analiza struktury badanej społeczności pokazuje, iż respondenci byli mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupą byli ankietowani mający 26-35 lat oraz 36-45 lat (po 28%). Badani w wieku między 46-55 lat stanowili 19%, a do 25 lat - 13%. Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 56-65 lat (8%) oraz powyżej 65 lat (3%).

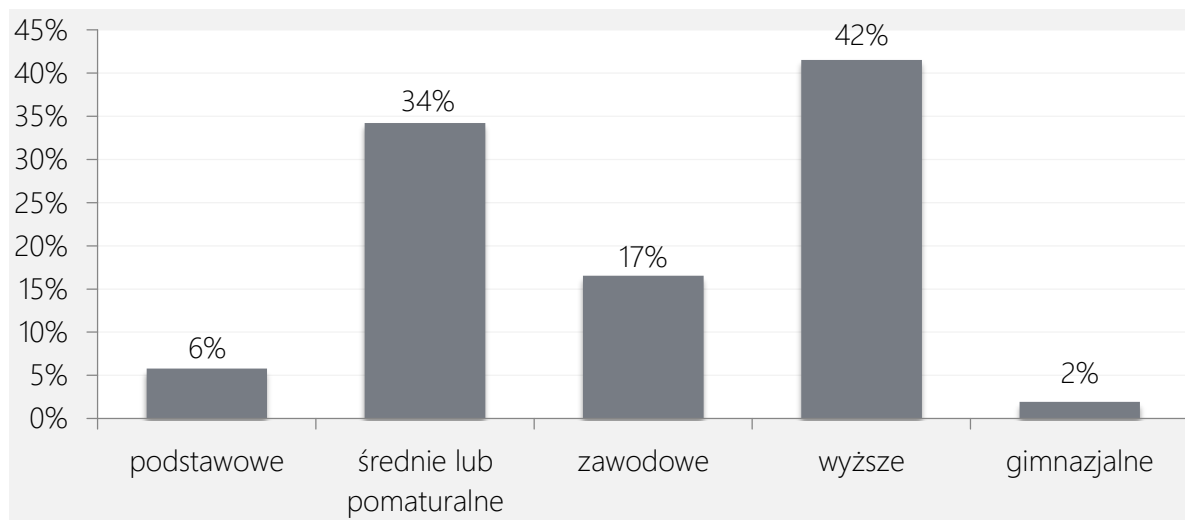
Wykres 6. Wiek: N=260

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (42%), 34% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, natomiast 17% z wykształceniem zawodowym. 6% osób zakończyło edukację na poziomie podstawowym, a 2% - gimnazjum.

Wykres 7. Wykształcenie: N=260

Pytanie wprowadzające dotyczyło ogólnych obszarów problemowych, występujących na terenie powiatu polkowickiego. Respondenci w pierwszej kolejności mieli ocenić poziom natężenia problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, które mogą występować na terenie Powiatu. Do oceny posłużyła skala od 1 do 5, na której 0 oznacza „nie mam zdania”, 1 - „bardzo duży”, 2 - „duży”, 3 - „średni”, 4 - „mały” 5 - „bardzo mały”. Jak wynika z odpowiedzi respondentów, głównymi problemami w Powiecie, które wymagają wzmożonych działań jest mała aktywność mieszkańców w życiu publicznym (21%), emigracja ludzi młodych (22%), niski poziom integracji mieszkańców (17%) oraz uzależnienia (16%). Wśród średnio istotnych problemów najczęściej wskazywana była niepełnosprawność (37%), bezrobocie (34%), ubóstwo i przemoc w rodzinie (po 32%). Niska skala problemu dotyczy zdaniem ankietowanych przede wszystkim bezdomności (25%). Część badanych mieszkańców nie posiada wiedzy na temat poziomu natężenia poszczególnych problemów występujących na terenie Powiatu, a wśród nich najczęściej wskazywano na przemoc w rodzinie oraz bezdomność (po 22%).

Tabela 13. Proszę ocenić poziom natężenia niżej wymienionych problemów społecznych na terenie Powiatu. N=260

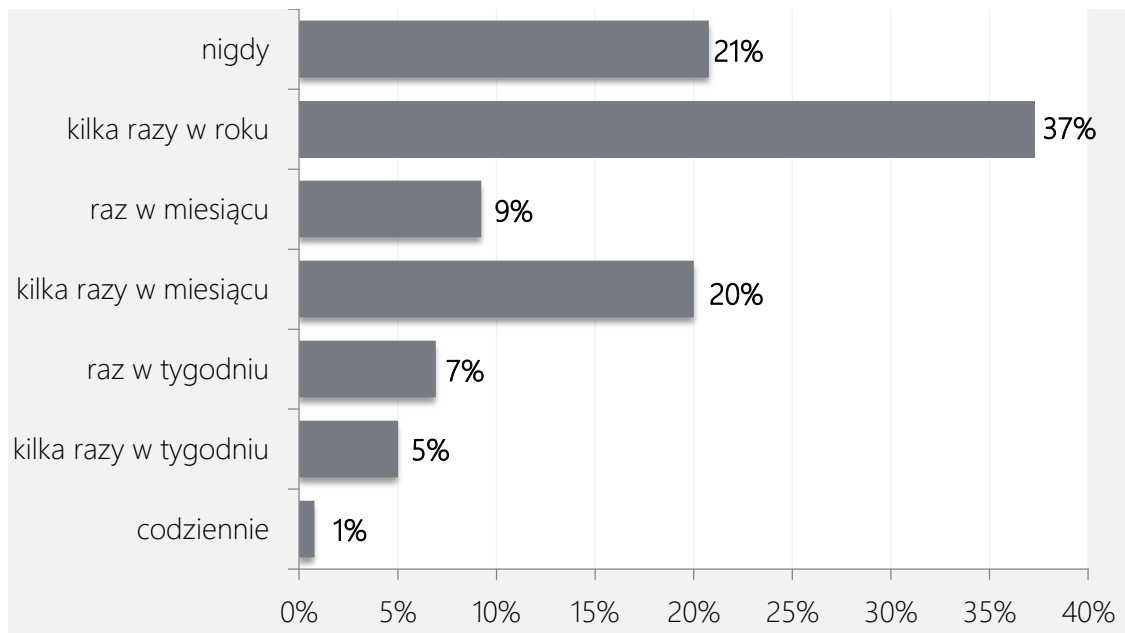
wyszczególnienie	nie mam zdania	bardzo duży	duży	średni	mały	bardzo mały
bezrobocie	9%	9%	17%	34%	26%	5%
ubóstwo	11%	15%	20%	32%	19%	3%
bezdomność	22%	11%	12%	22%	25%	9%
przemoc w rodzinie	22%	7%	22%	32%	12%	5%
uzależnienia	13%	16%	29%	26%	10%	6%
niepełnosprawność	16%	8%	24%	37%	10%	4%
samotność/izolacja osób starszych	20%	12%	24%	28%	12%	4%
bezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	16%	15%	27%	26%	11%	5%
samotne rodzicielstwo	21%	14%	23%	31%	8%	3%
długotrwała lub ciężka choroba	25%	12%	20%	30%	10%	4%
emigracja ludzi młodych	15%	22%	22%	21%	13%	8%
przestępczość	8%	11%	23%	31%	20%	6%
niski poziom integracji mieszkańców	18%	17%	20%	27%	13%	6%
mała aktywność mieszkańców w życiu publicznym	16%	21%	20%	27%	10%	6%
złe warunki mieszkaniowe	13%	15%	25%	30%	12%	5%

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Można zauważyć, iż 5% sięga po alkohol kilka razy w tygodniu, 7% respondentów - raz w tygodniu, 20% - kilka razy w miesiącu, 9% - raz w miesiącu, 37% - kilka razy w roku, natomiast 1% badanych spożywa alkohol codziennie. Abstynencję zadeklarowało 21% mieszkańców.

Wykres 8. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=260

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Powiecie. Jak wynika z zebranych danych co trzeci respondent był świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe (36%). 18% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 14% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 3% - często, a 1% - bardzo często.

Tabela 14. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?
N=260

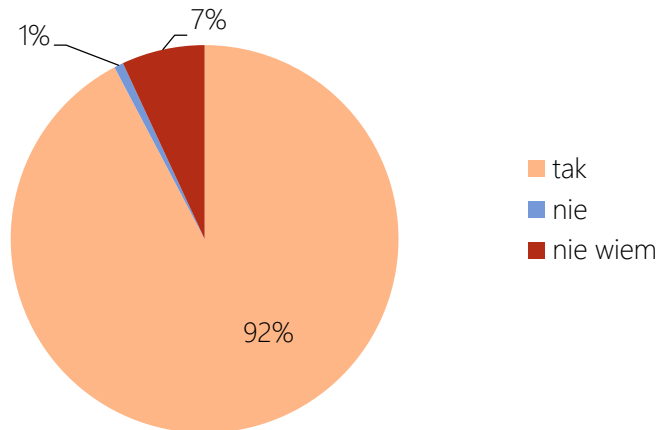
odpowiedź	%	liczba odp.
bardzo często	1%	3
często	3%	8
czasami	14%	36
rzadko	18%	48
nigdy	63%	165

W jednym z pytań poproszono ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niektórych mieszkańców Powiatu występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 7% badanych, większość

stwierdziła, że ma on wpływ na rozwój dziecka (92%), natomiast przeciwnego zdania był 1% respondentów.

Wykres 9. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=260

PROBLEM NIKOTYNOWY

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów tradycyjnych oraz papierosów elektronicznych przez dorosłych mieszkańców powiatu polkowickiego. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy tradycyjne pali 36%, przy czym 4% sięga po nie kilka razy w roku, 2% - kilka razy w miesiącu, 1% - raz w tygodniu, 6% - kilka razy w tygodniu, z kolei 23% - codziennie. Po e-papierosy sięga 16% badanych, przy czym 4% pali je kilka razy w roku, po 1% raz w miesiącu lub raz w tygodniu, 2% - kilka razy w tygodniu, natomiast 8% - codziennie.

Tabela 15. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe) oraz e-papierosy? N=260

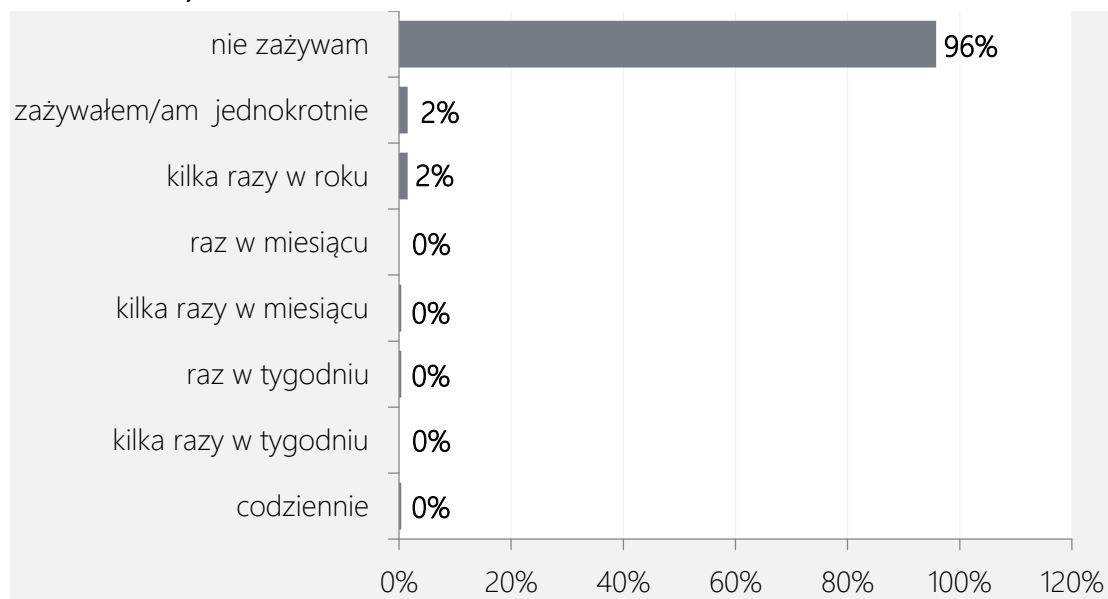
odpowieź	papierosy tradycyjne	e-papierosy
codziennie	23%	8%
kilka razy w tygodniu	6%	2%
raz w tygodniu	1%	1%
kilka razy w miesiącu	2%	0%
raz w miesiącu	0%	1%
kilka razy w roku	4%	4%
nigdy	64%	85%

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Powiatu. Sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 4% badanych, w tym po 2% respondentów zażywało je jednokrotnie lub kilka razy w roku.

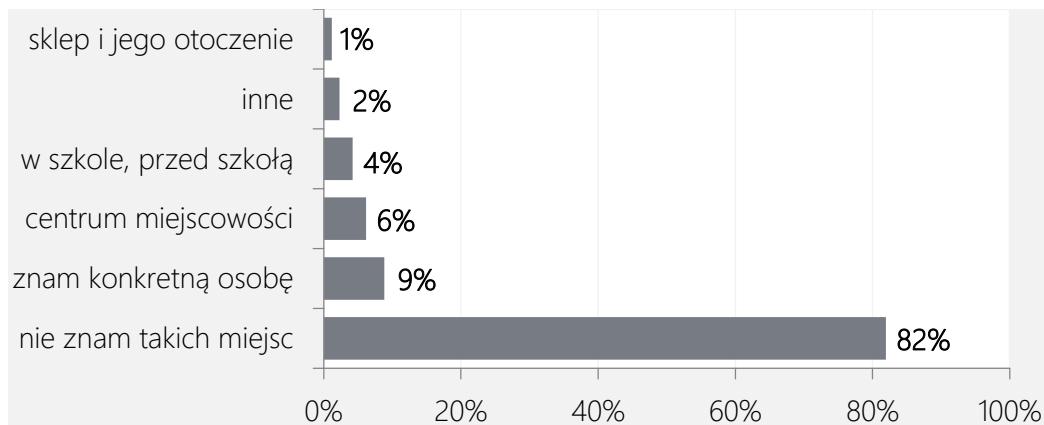
Wykres 10. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=260

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Odpowiedzi wykazały stosunkowo wysoki odsetek ankietowanych deklarujących znajomość takich miejsc (18%), przy czym przeważająca część spośród badanych wskazała na znajomość konkretnej osoby (9%). Rzadziej deklarowane było centrum miejscowości (6%), szkoła (4%) oraz sklep i jego otoczenie (1%). Wśród 2% innych odpowiedzi wskazano na „polną drogę między miejscowościami”.

Wykres 11. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=260

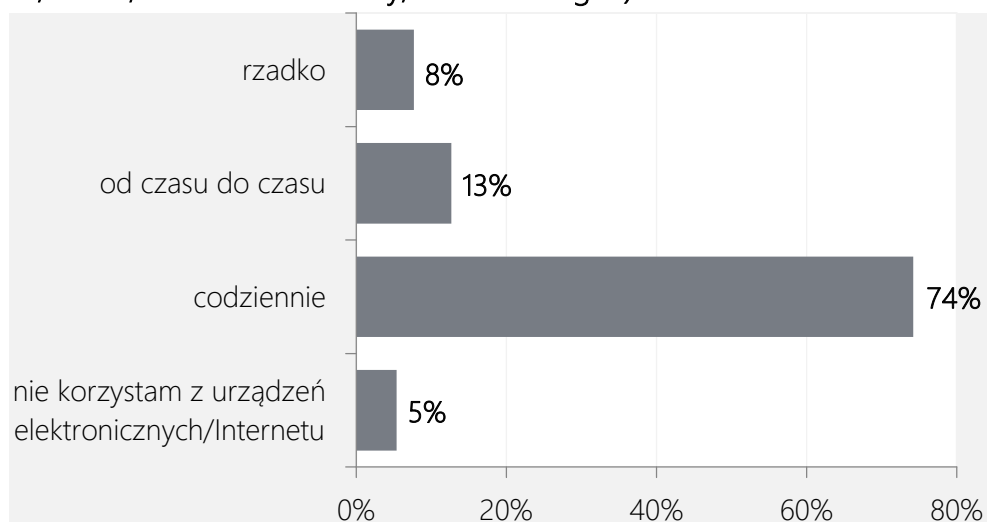

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy powiatu polkowickiego korzystają z urządzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęcają na to niemal wszyscy dorośli mieszkańcy. 74% badanych robi to codziennie, 13% - od czasu do czasu, a 8% - rzadko. Nie korzysta z urządzeń elektronicznych/Internetu 5% respondentów.

Wykres 12. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)? N=260

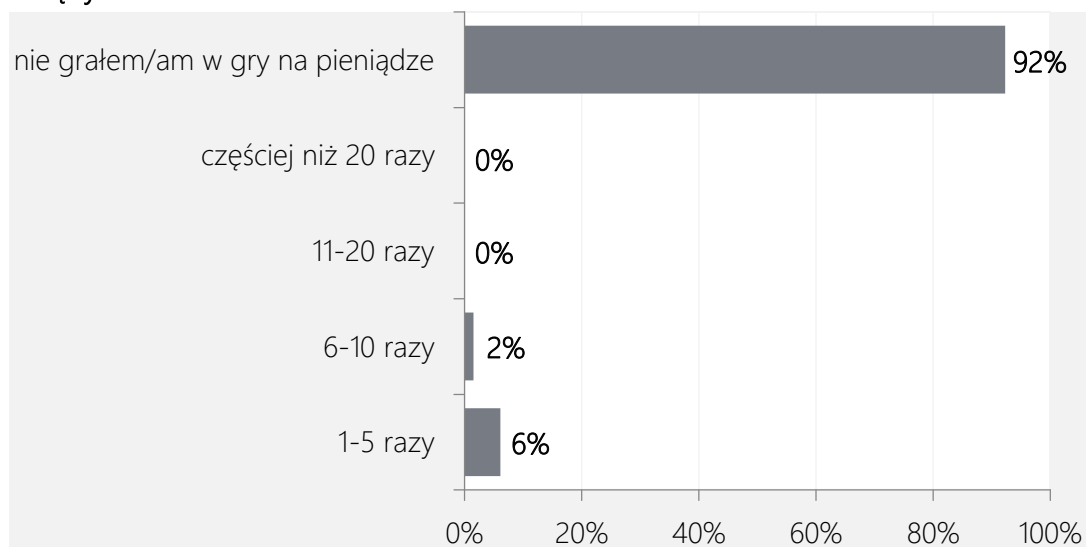
Zadano pytanie również o to, ile czasu w ciągu dnia respondenci spędzają na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych. Najwięcej osób poświęca na to do 1 godziny (80 osób, tj. 33%) oraz powyżej godziny do 3 godzin (75 osób, tj. 31%). 48 respondentów na korzystanie z urzędzeń elektronicznych poświęca powyżej 3 do 5 godzin (20%), 28 osób - powyżej 5 godzin do 7 godzin (11%), natomiast 14 badanych - więcej niż 7 godzin dziennie (6%).

Tabela 16. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=245

odpowiedź	%	liczba odp.
do 1 godziny	33%	80
powyżej godziny do 3 godzin	31%	75
powyżej 3 godzin do 5 godzin	20%	48
powyżej 5 godzin do 7 godzin	11%	28
powyżej 7 godzin	6%	14

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez dorosłych mieszkańców Powiatu, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy grali w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 8% dorosłych mieszkańców, którzy grali 1-5 razy (6%) oraz 6-10 razy (2%).

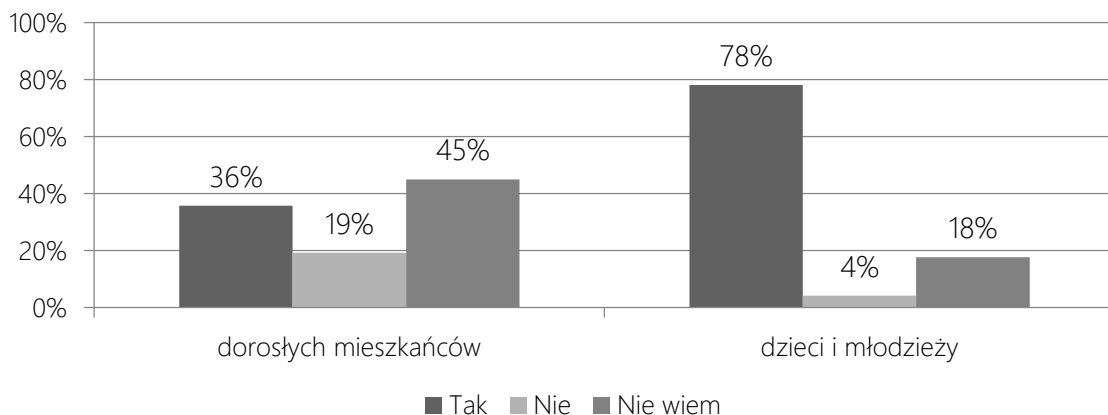
Wykres 13. Jak często grał/a Pan/i lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=260

Zdaniem 36% respondentów nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi znaczny problem wśród dorosłych mieszkańców Powiatu, a w opinii aż 78% - wśród dzieci i młodzieży.

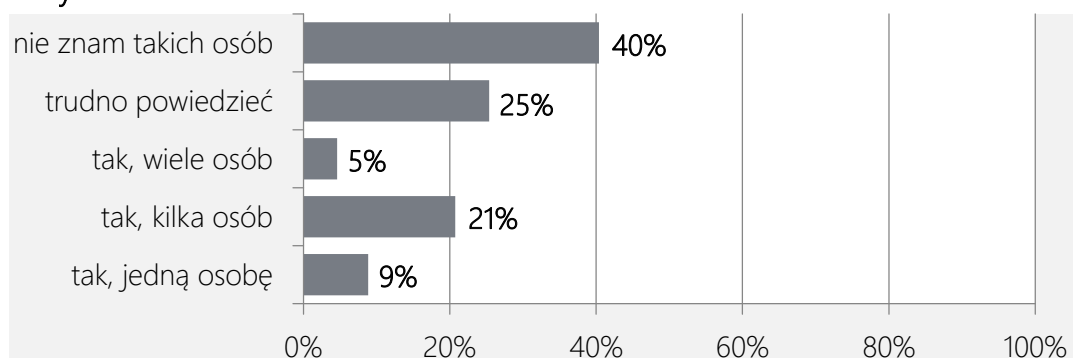
Wykres 14. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Powiecie znaczny problem wśród dorosłych mieszkańców/dzieci i młodzieży? N=260

PROBLEM PRZEMOCY

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Powiatu. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło aż 35% badanych, w tym 9% zna jedną taką osobę, 5% - wiele osób, z kolei 21% - kilka osób. Przeczącej odpowiedzi udzieliło 40% respondentów, natomiast co czwarty ankietowany nie jest pewien czy zna taką osobę (25%).

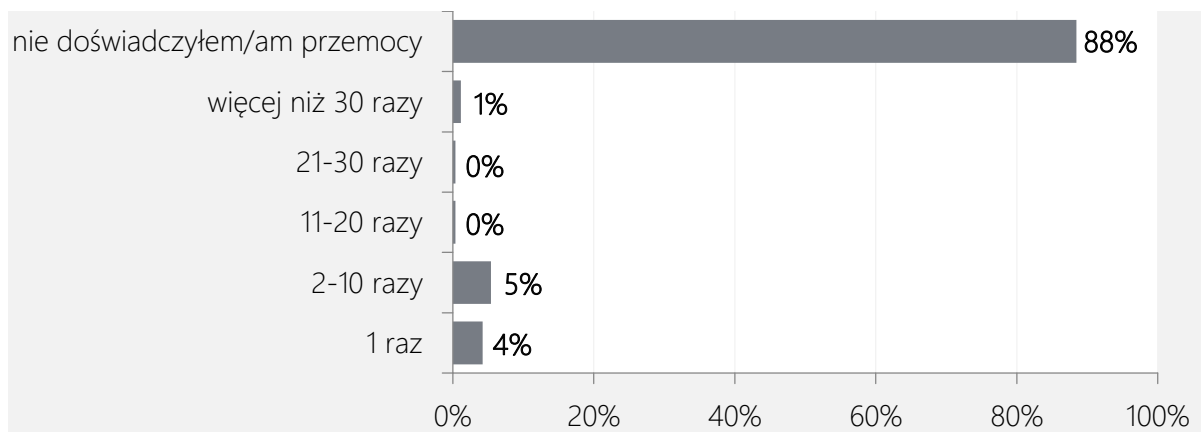
Wykres 15. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? N=260

Skala problemu przemocy na terenie Powiatu została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu. Z zebranych danych wynika, że kiedykolwiek w życiu przemocy doznało 10% mieszkańców, wśród których 4% doświadczyło 1 raz, 5% - 2-10 razy, natomiast 1% więcej niż 30 razy.

Wykres 16. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?
N=260

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna - wskazało na nią 23 badanych, tj. 79%. Przemocy fizycznej doświadczyło 7 osób (24%), przemocy seksualnej i ekonomicznej po 5 badanych (po 17%), mobbingu - 4 respondentów (14%), natomiast zaniedbania 3 osoby (10%). 1 ankietowany nie potrafił jednoznacznie określić rodzaju doznanej przemocy (3%).

Tabela 17. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu 12 miesięcy? N=29

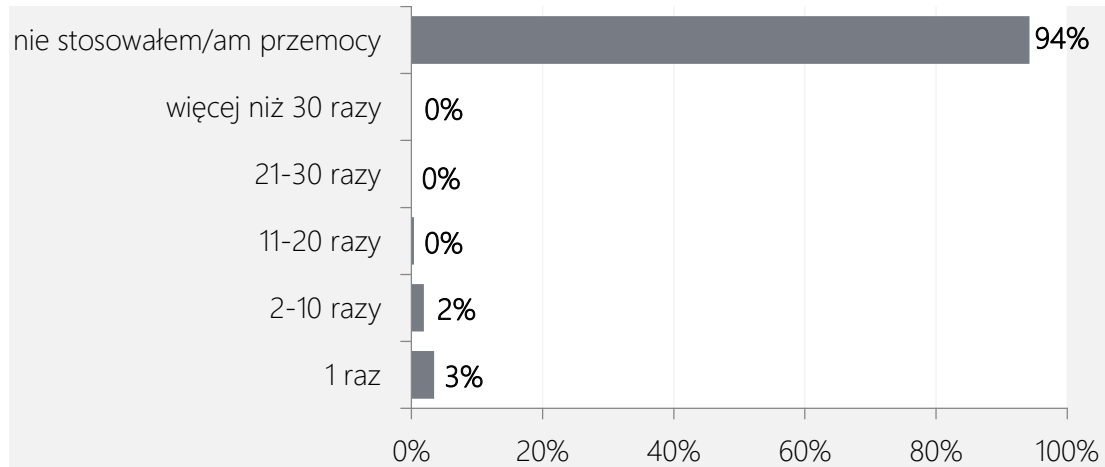
odpowiedź	%	liczba odp.
przemoc psychiczna	79%	23
przemoc fizyczna	24%	7
przemoc seksualna	17%	5
przemoc ekonomiczna	17%	5
mobbing	14%	4
zaniedbanie	10%	3
nie wiem	3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznało się 5% mieszkańców, spośród których 3% stosowało ją jednokrotnie, natomiast 2% - 2-10 razy.

Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=260

W dalszej kolejności poproszono badanych mieszkańców o określenie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Wśród najczęstszych deklaracji znalazła się przemoc fizyczna (6 osób, tj. 46%) oraz przemoc psychiczna (5 osób, tj. 38%). Jedna odpowiedź padła na przemoc seksualną (8%). Ponadto 2 badanych nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić jakiego rodzaju przemocy się dopuścili (15%).

Tabela 18. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?
N=13

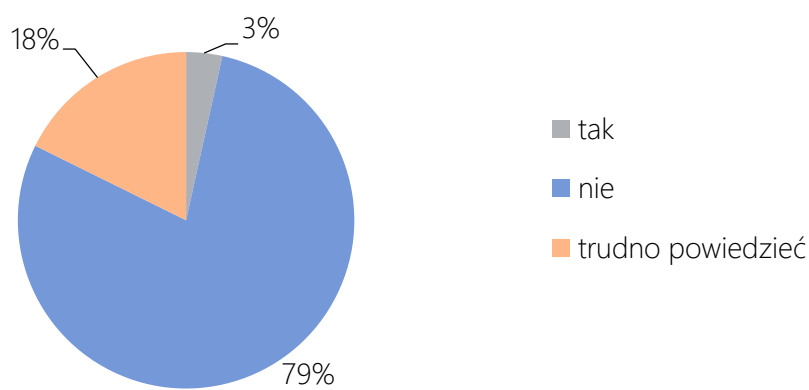
odpowiedź	%	liczba odp.
przemoc fizyczna	46%	6
przemoc psychiczna	38%	5
nie wiem	15%	2
przemoc seksualna	8%	1
przemoc ekonomiczna	0%	0
zaniedbanie	0%	0
mobbing	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Powiatu, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej - kary fizyczne popiera 3% badanych, z kolei 18% ankietowanym trudno było odpowiedzieć na to pytanie. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 79% mieszkańców.

Wykres 18. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=260

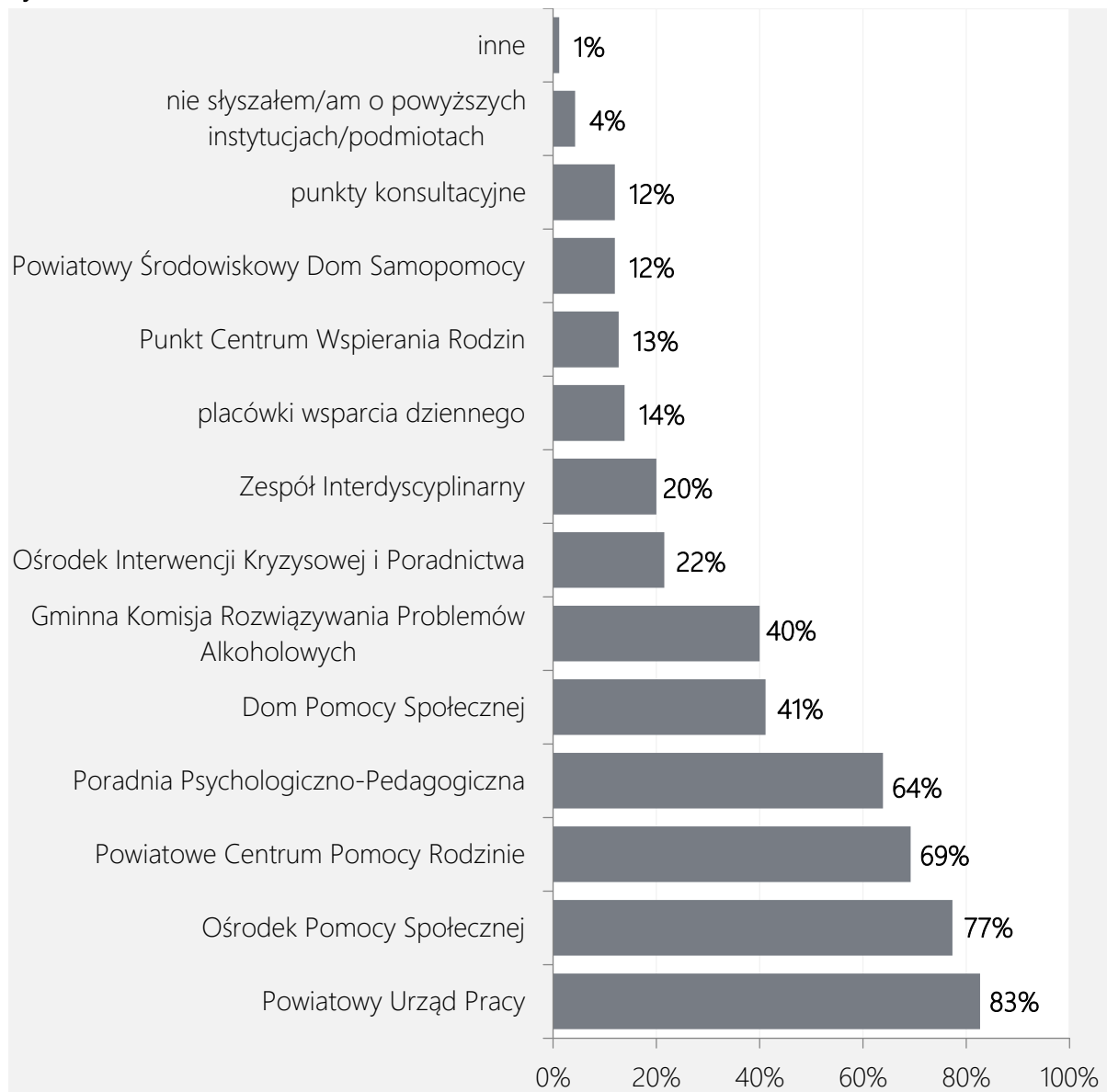

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W pierwszym pytaniu bloku tematycznego dotyczącego działań profilaktycznych, respondenci zostali poproszeni o wskazanie instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie Powiatu, o których słyszeli. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że znaczna część osób słyszała o Powiatowym Urzędzie Pracy (83%), Ośrodku Pomocy Społecznej (77%), Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (69%) oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (64%). 41% respondentów wskazało na Dom Pomocy Społecznej, natomiast 40% na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Co piąty ankietowany odpowiedział, że zna Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa (22%) oraz Zespół Interdyscyplinarny (20%). Pozostali badani wiedzą o działalności placówki wsparcia dziennego (14%), Punkcie Centrum Wspierania Rodzin (13%), punktach konsultacyjnych oraz Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy (po 12%). Wśród innych odpowiedzi pojawiła się *Fundacja Eudajmonia* (1%).

Wykres 19. O jakich instytucjach/podmiotach funkcjonujących na terenie powiatu Pan/i
słyszał/a? N=260

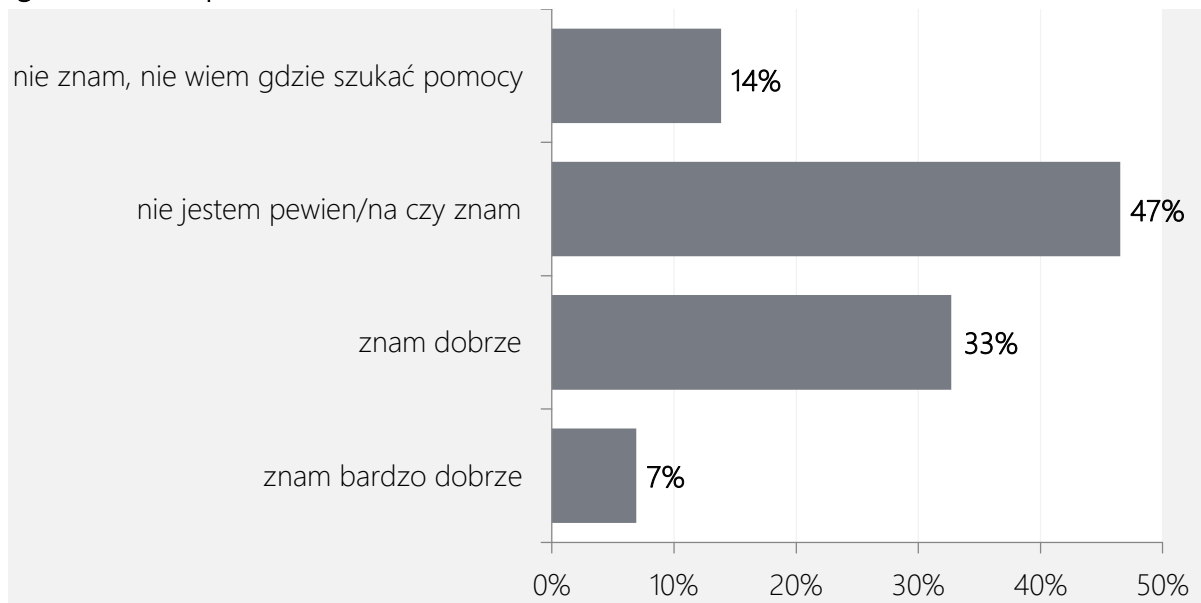

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kwestii znajomości danych kontaktowych do instytucji, gdzie można się zgłosić w razie problemów wyniki kształtują się na zróżnicowanym poziomie. 33% osób zna je dobrze, niemal połowa respondentów nie jest pewna czy je zna (47%), 7% - zna je bardzo dobrze, natomiast 14% badanych nie wie gdzie szukać pomocy w razie problemów.

Wykres 20. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? N=260

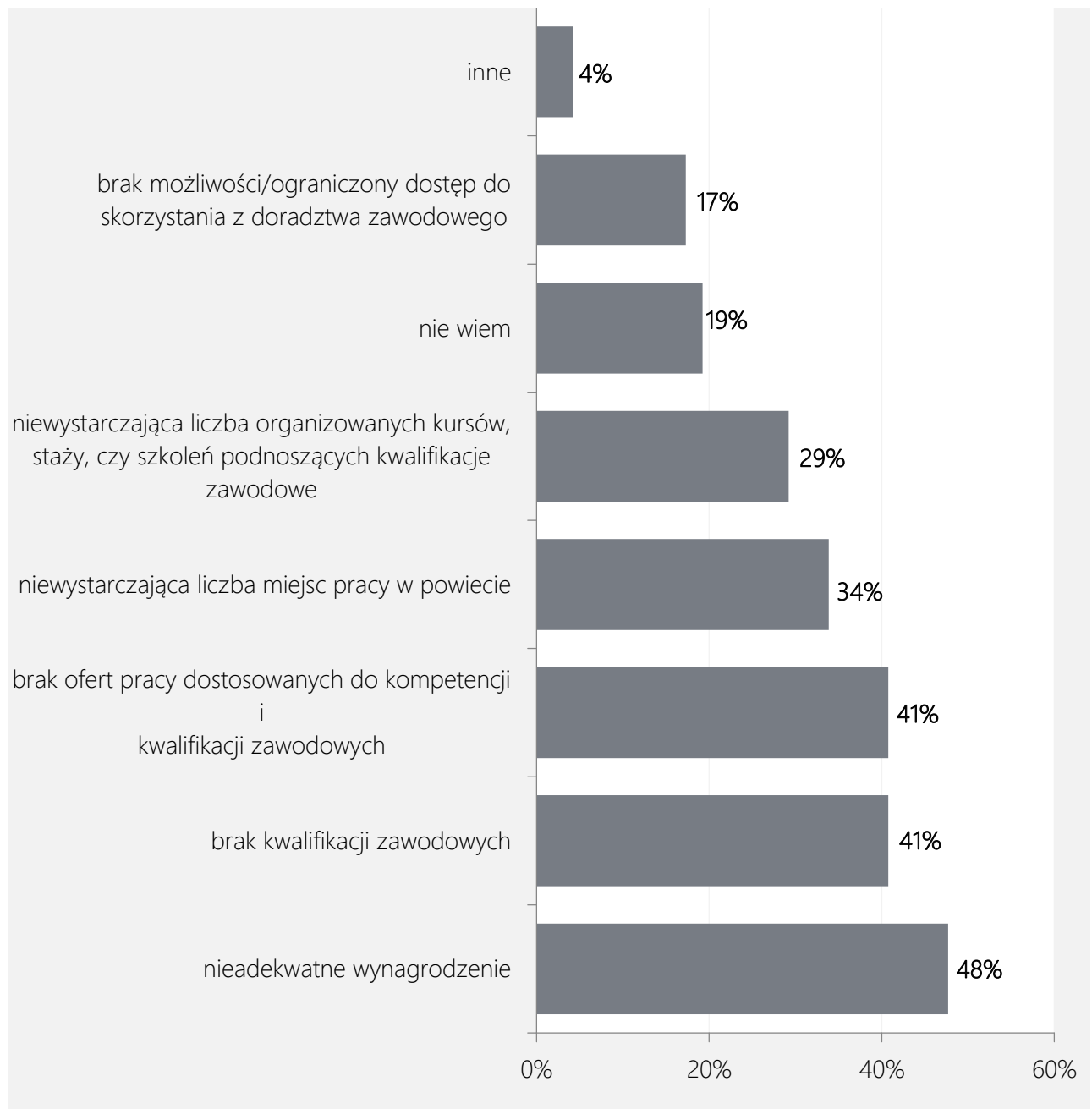

RYNEK PRACY

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców powiatu polkowickiego. Badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne i poszukujące zatrudnienia na terenie Powiatu. Najwięcej mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi nieadekwatne wynagrodzenie (48%), brak kwalifikacji zawodowych oraz brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (po 41%), niewystarczająca liczba pracy w Powiecie (34%) oraz niewystarczająca liczba organizowanych kursów, staży czy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (29%). Mniej respondentów wskazało na brak możliwości/ograniczony dostęp do skorzystania z doradztwa zawodowego (17%). W odpowiedziach „inne” mieszkańcy wymieniali brak chęci podejmowania pracy, problemy z dojazdem, bariery językowe czy brak prawa jazdy (4%).

Wykres 21. Jakie trudności Pana/i zdaniem napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Powiatu? N=260

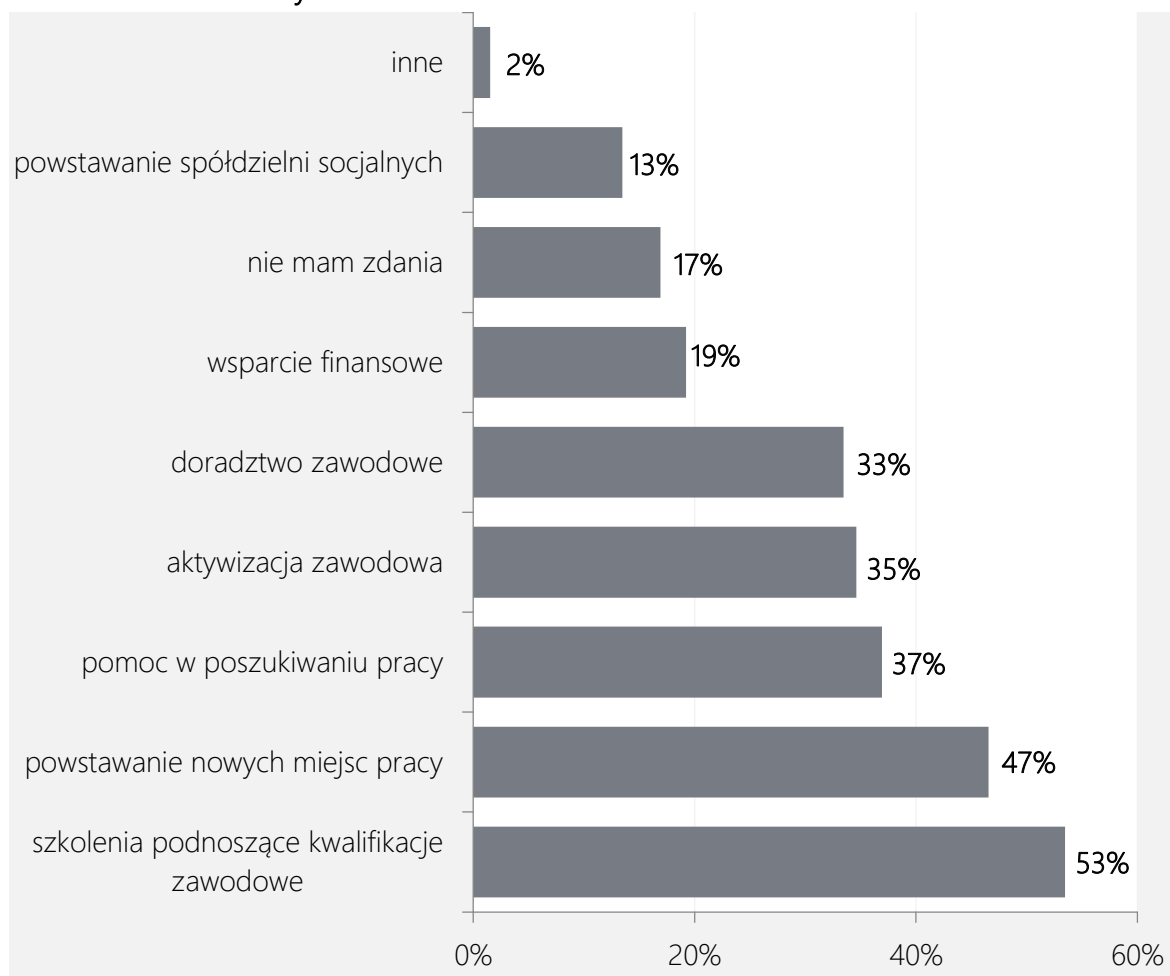
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności poproszono badanych mieszkańców o wskazanie działań, które należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Powiatu w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych. Z materiału badawczego wynika, że w opinii 53% ankietowanych należałoby organizować szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe, 47% - tworzyć nowe miejsca pracy, 37% - świadczyć

pomoc w poszukiwaniu pracy, 35% - podejmować działania z zakresu aktywizacji zawodowej, 33% - świadczyć doradztwo zawodowe, 19% - wspierać finansowo, natomiast 13% - tworzyć spółdzielnie socjalne. Wśród 2% innych odpowiedzi zwrócono uwagę na potrzebę pomocy dla ofiar przemocy i prowadzenie merytorycznych staży.

Wykres 22. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych? N=260

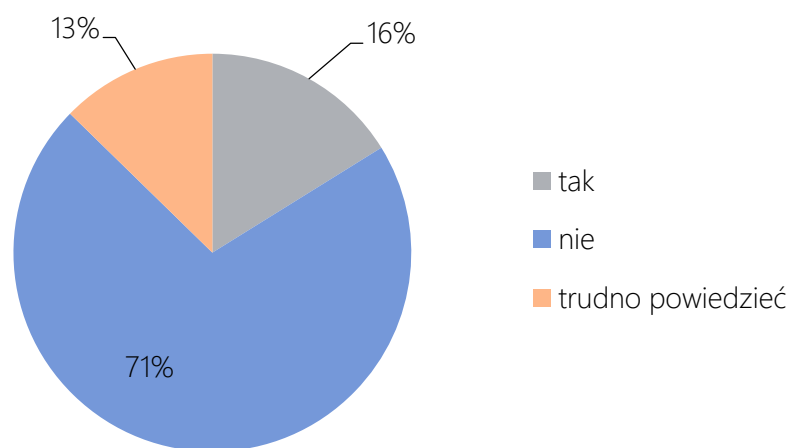
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

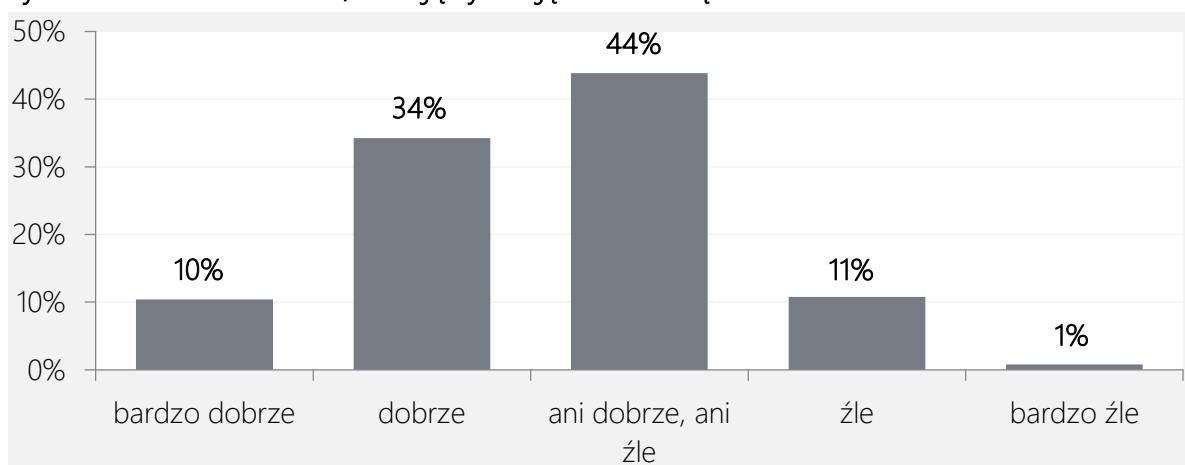
Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem problemu ubóstwa. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie - 71% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 16% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku ubóstwa, z kolei 13% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 23. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=260

Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że 44% dorosłych mieszkańców Powiatu jest z niej zadowolonych - 34% ocenia ją dobrze, a 10% - bardzo dobrze. 44% ankietowanych określiło swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą, natomiast 11% ankietowanych stwierdziło, że jest ona zła, a 1% - bardzo zła.

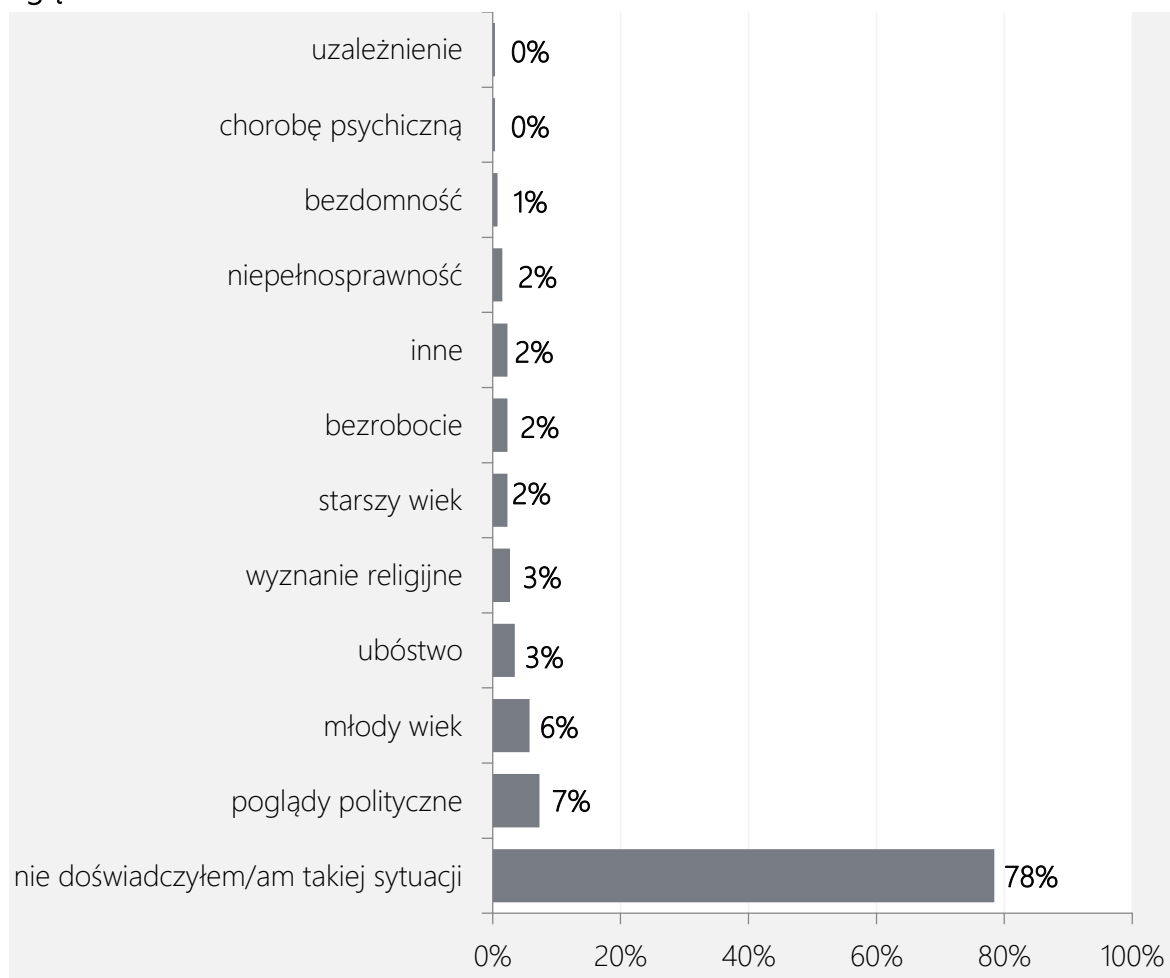
Wykres 24. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną? N=260

Z analizy materiału badawczego wynika, że 22% respondentów doświadczyło w ciągu ostatniego roku przed badaniem odrzucenia społecznego. Najwięcej osób doznało go ze względu na poglądy polityczne (7%) oraz młody wiek (6%). Na ubóstwo oraz wyznanie religijne wskazało po 3% ankietowanych, natomiast po 2% starszy wiek, bezrobocie oraz niepełnosprawność. 1% respondentów doświadczyło odrzucenia ze względu na bezdomność. 2% badanych wskazało na inne odpowiedzi, w których wymieniono m.in. „pomówienia”, „ze względu na płeć”, „odmienne zdanie na temat związane ze szczepieniami”.

Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: N=165

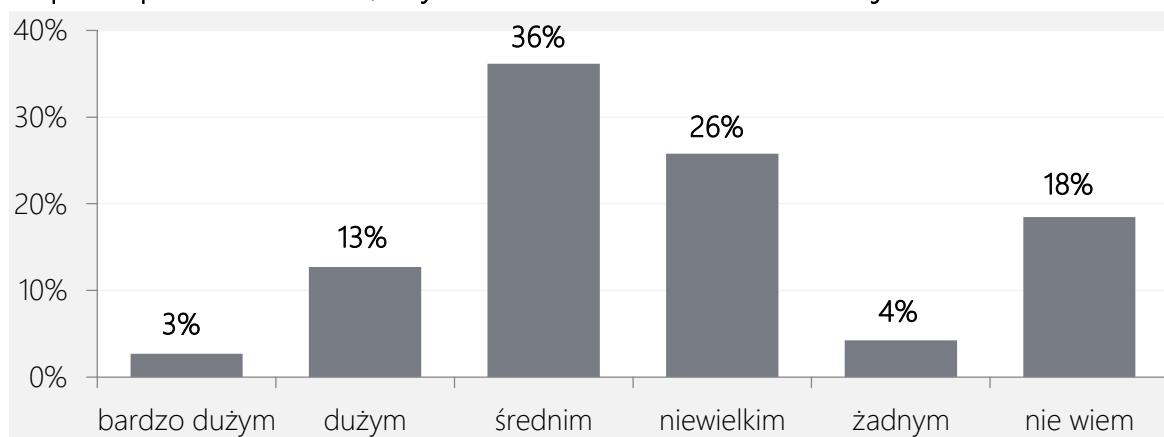
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Powiatu do osób z niepełnosprawnościami. 36% badanych uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu, a 26% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w stopniu niewielkim. 16% ankietowanych twierdzi, że dużo lub bardzo dużo miejsc w Powiecie jest przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, z kolei 18% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. 4% respondentów jest zdania, że infrastruktura nie jest w ogóle dostosowana do potrzeb tej grupy osób.

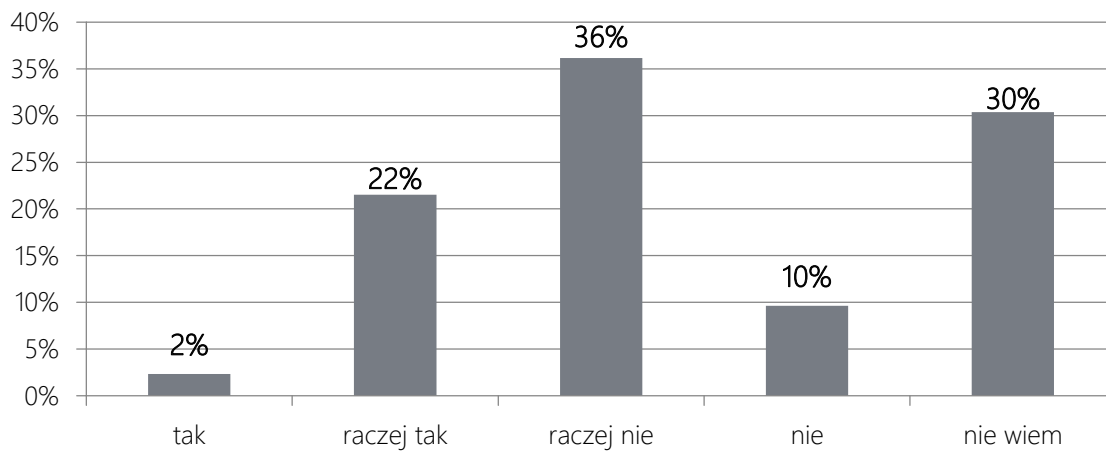
Wykres 26. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Powiecie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=260

Respondenci zostali zapytani o to, czy ich zdaniem oferta pomocy osobom starszym w powiecie polkowickim jest wystarczająca. Zdaniem 46% ankietowanych nie jest lub raczej nie jest wystarczająca. Co piąty badany uważa, iż oferta pomocy osobom starszym raczej jest wystarczająca, natomiast 2% respondentów była zdania, że oferta skierowana do osób starszych jest wystarczająca. 30% badanej grupy nie posiadało wiedzy w tym zakresie.

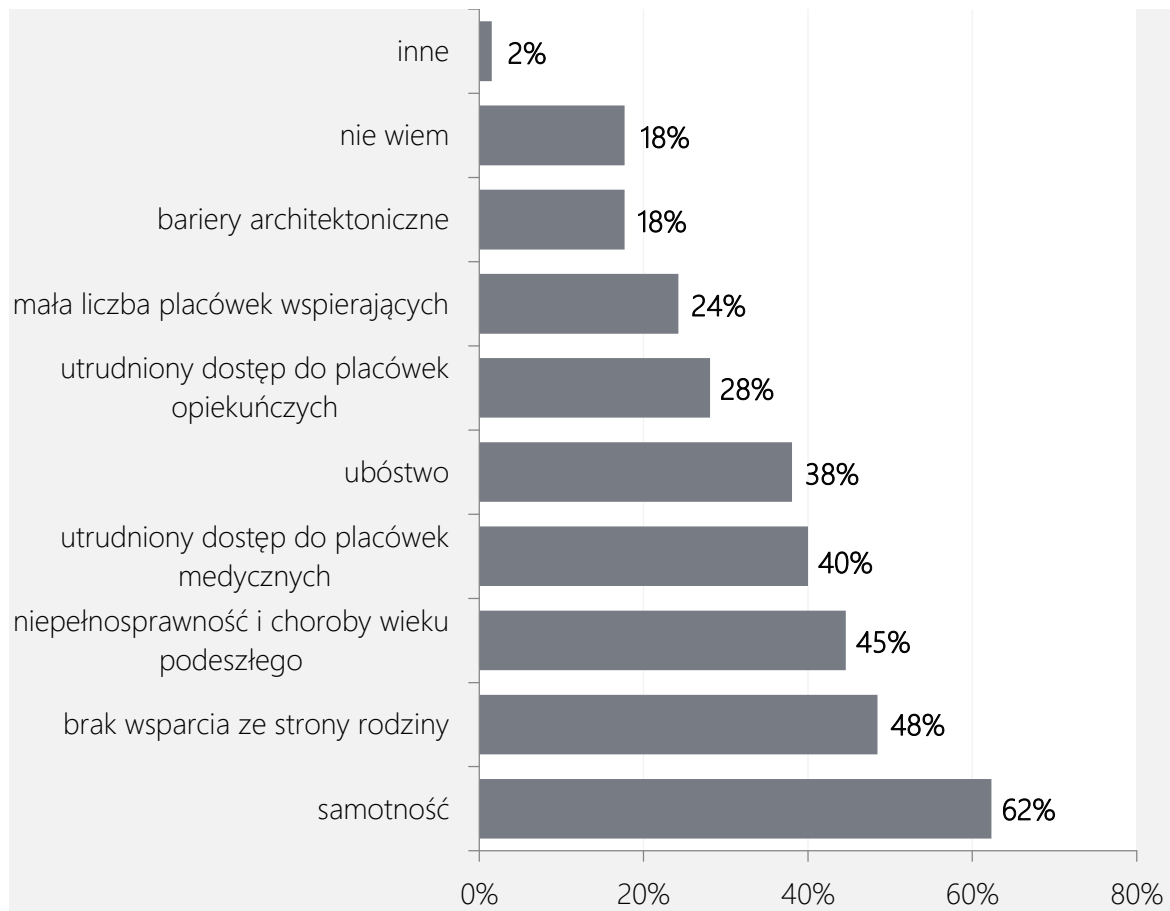
Wykres 27. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w powiecie? N=260

Następnie ankietowani zostali poproszeni o wskazanie najczęstszych problemów dotyczących starszych mieszkańców. Największy odsetek badanych wskazał kolejno na: samotność (62%), brak wsparcia ze strony rodziny (48%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (45%), utrudniony dostęp do placówek medycznych (40%), ubóstwo (38%), utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (28%), mała liczba placówek wspierających (24%) oraz bariery architektoniczne (18%). W odpowiedziach „inne” respondenci wymienili m.in.: „drogie leki” oraz „brak możliwości dojazdu transportem publicznym do placówek medycznych”.

Wykres 28. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Powiecie?
N=260

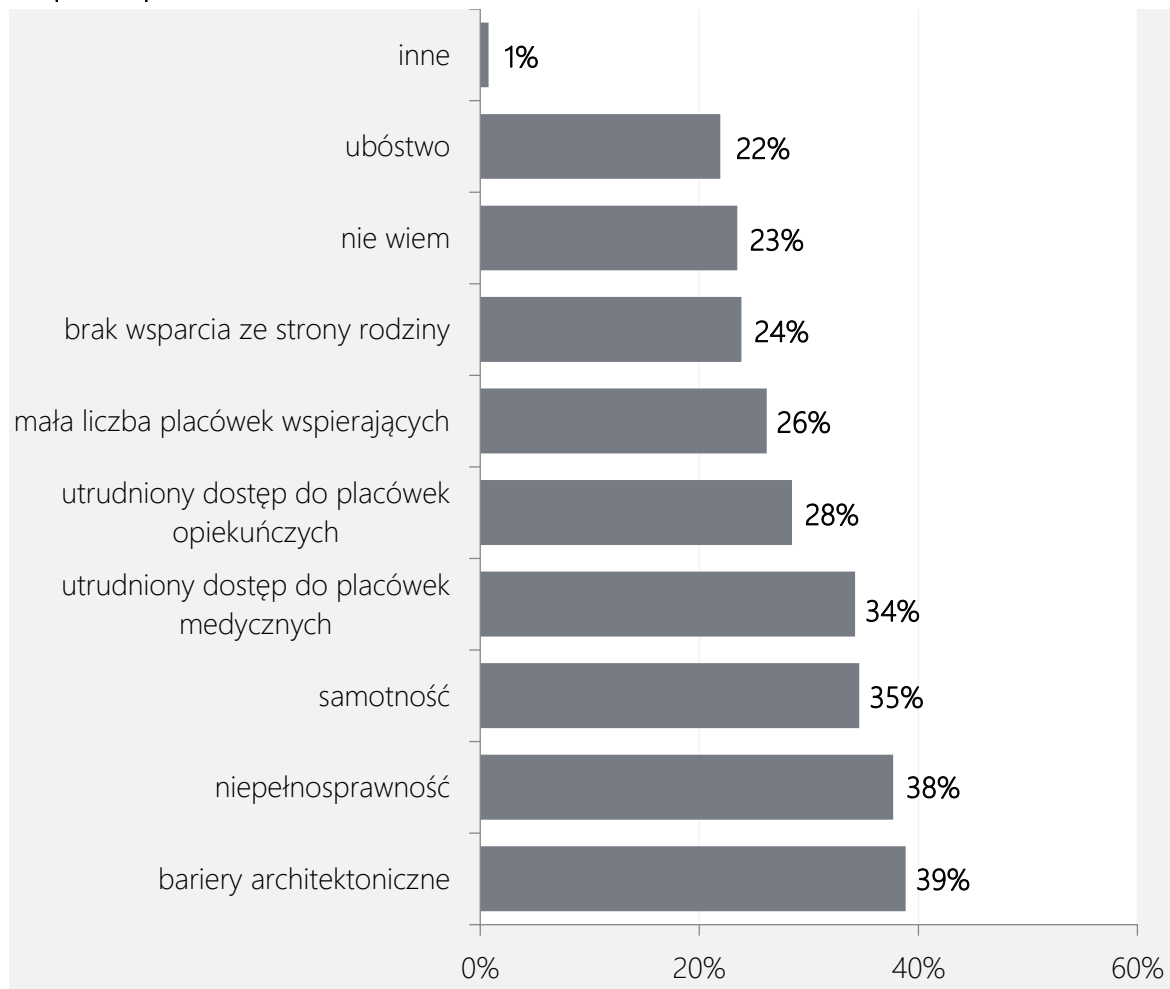

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie najczęstszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Największy odsetek badanych wskazał kolejno na: bariery architektoniczne (39%), niepełnosprawność (38%), samotność (35%), utrudniony dostęp do placówek medycznych (34%), utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (28%), mała liczba placówek wspierających (26%), brak wsparcia ze strony rodziny (24%) oraz ubóstwo (22%). W odpowiedziach „inne” respondenci wymienili m.in.: „brak możliwości dojazdu transportem publicznym do placówek w Powiecie” oraz „brak refundacji rehabilitacji”.

Wykres 29. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Powiecie? N=260

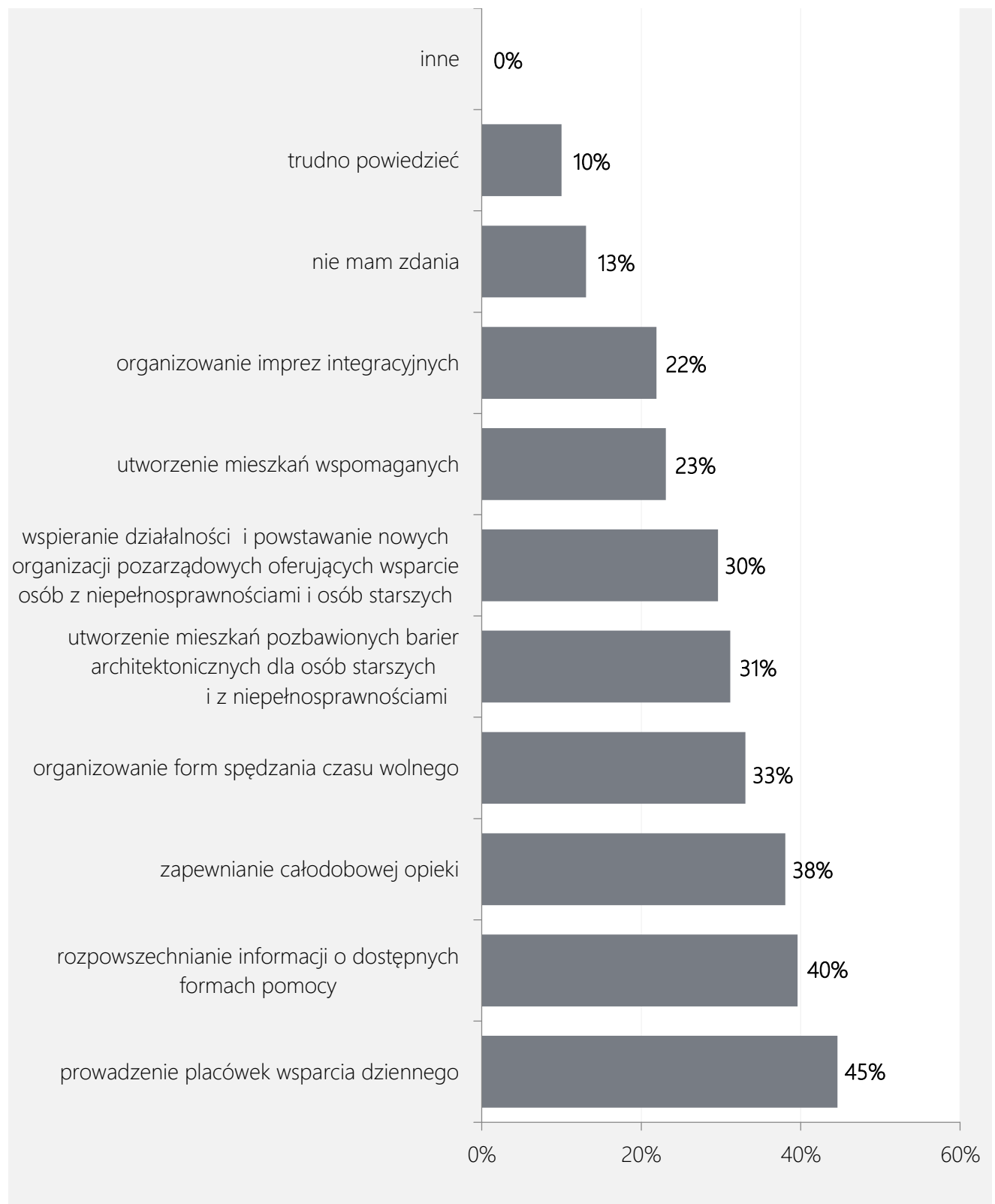

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu dotyczącym niniejszego bloku tematycznego, mieszkańcy powiatu polkowickiego mieli określić w jakim zakresie powinna zostać poszerzona oferta wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. 45% badanych było zdania, że należałoby przede wszystkim prowadzić placówki wsparcia dziennego, rozpowszechniać informacje o dostępnych formach pomocy – 40%, zapewnić całodobową opiekę – 38%, organizować formy spędzania czasu wolnego – 33%, utworzyć mieszkania pozbawione barier architektonicznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami – 31%, wspierać działalności i powstawanie nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie osób z niepełnosprawnościami i osób starszych – 30%, utworzyć mieszkania wspomagane – 23%, natomiast 22% stwierdziło, że należałoby organizować imprezy integracyjne.

Wykres 30. W jakim zakresie oferta wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu powinna być Pana/i zdaniem poszerzona?
N=260

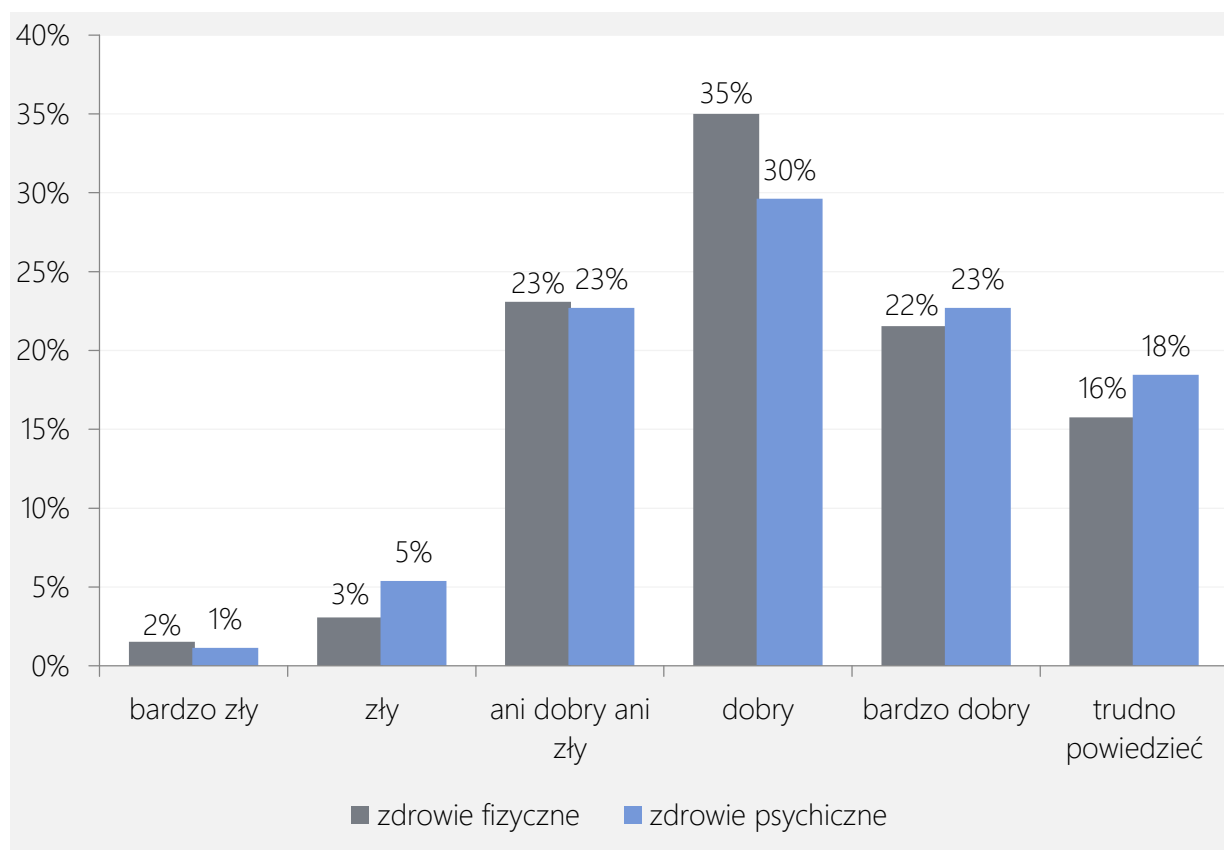
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ZDROWIE

W pierwszej kolejności badani mieli ocenić swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego. Większość mieszkańców ocenia je jako dobre (zdrowie fizyczne – 35%, zdrowie psychiczne - 30%) lub bardzo dobre (22% - zdrowie fizyczne, 23% - zdrowie psychiczne). 5% respondentów określiło stan swojego zdrowia psychicznego jako zły, natomiast w przypadku zdrowia fizycznego na taką odpowiedź wskazało 3% badanych mieszkańców. Niewielka część osób wskazała na bardzo zły stan zdrowia fizycznego (2%) i psychicznego (1%). Pozostali mieszkańcy przyznali, że nie jest on ani dobry ani zły – po 23% w przypadku zdrowia psychicznego oraz zdrowia fizycznego. Szczegółowe dane prezentuje wykres poniżej.

Wykres 31. Jak ocenia Pan/i swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego? N=260

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy w okresie 2 tygodni utrzymywały się u nich wymienione stany. Z poniżej tabeli wynika, że:

- ▶ 50% doświadczyło obniżenia nastroju (131 osób);
- ▶ 31% doświadczyło poczucia lęku (81 osób);
- ▶ 45% miało osłabioną koncentrację (116 osób);
- ▶ 35% miało niską samoocenę (91 osób);
- ▶ 42% doznało zaburzeń snu (108 osób);
- ▶ 4% miało myśli samobójcze (11 osób);
- ▶ 1% podejmowało się czynów samobójczych (2 osoby).

Tabela 19. Czy przez okres co najmniej 2 tygodni utrzymywały się u Pana/i takie stany jak:
N=260

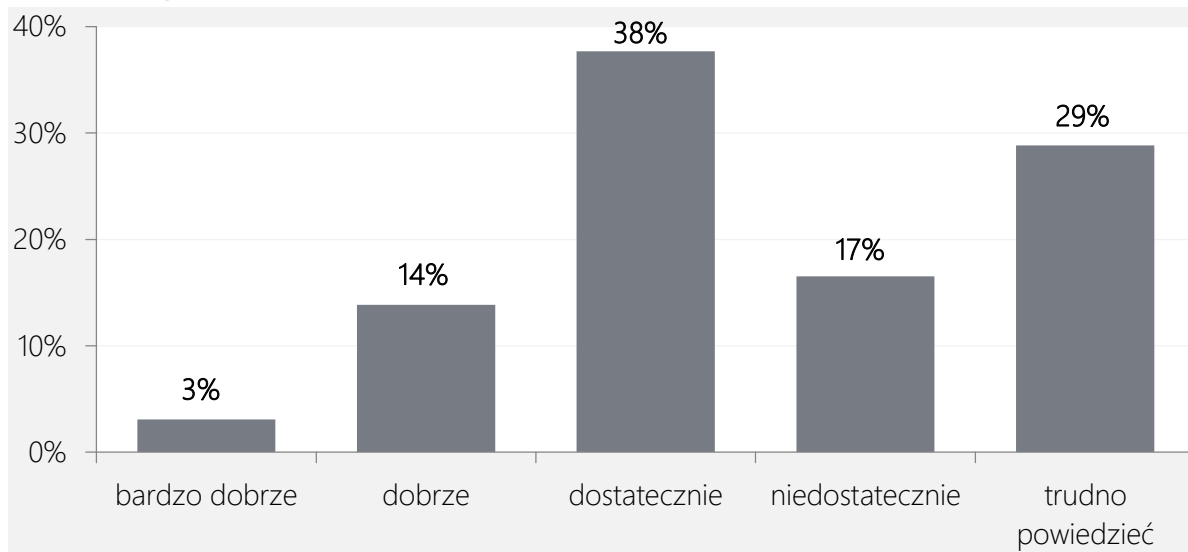
odpowiedź	TAK		NIE	
	% odp.	liczba odp.	% odp.	liczba odp.
obniżenie nastroju	50%	131	50%	129
poczucie lęku	31%	81	69%	179
osłabienie koncentracji	45%	116	55%	144
niska samoocena	35%	91	65%	169
zaburzenia snu	42%	108	58%	152
myśli samobójcze	4%	11	96%	249
czyny samobójcze	1%	2	99%	258

WSPARCIE RODZIN

W ramach obszaru badania dotyczącego wspierania rodziny, zadano mieszkańcom pytanie dotyczące oceny działań Powiatu w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin. 17% oceniło działania Powiatu w tym zakresie jako dobre lub bardzo dobre. Większość osób biorących udział w badaniu była zdania, że działania w zakresie organizacji czasu wolnego rodzin prowadzone są w sposób dostateczny (38%), natomiast 17%, że są niedostateczne. 29% ankietowanym trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

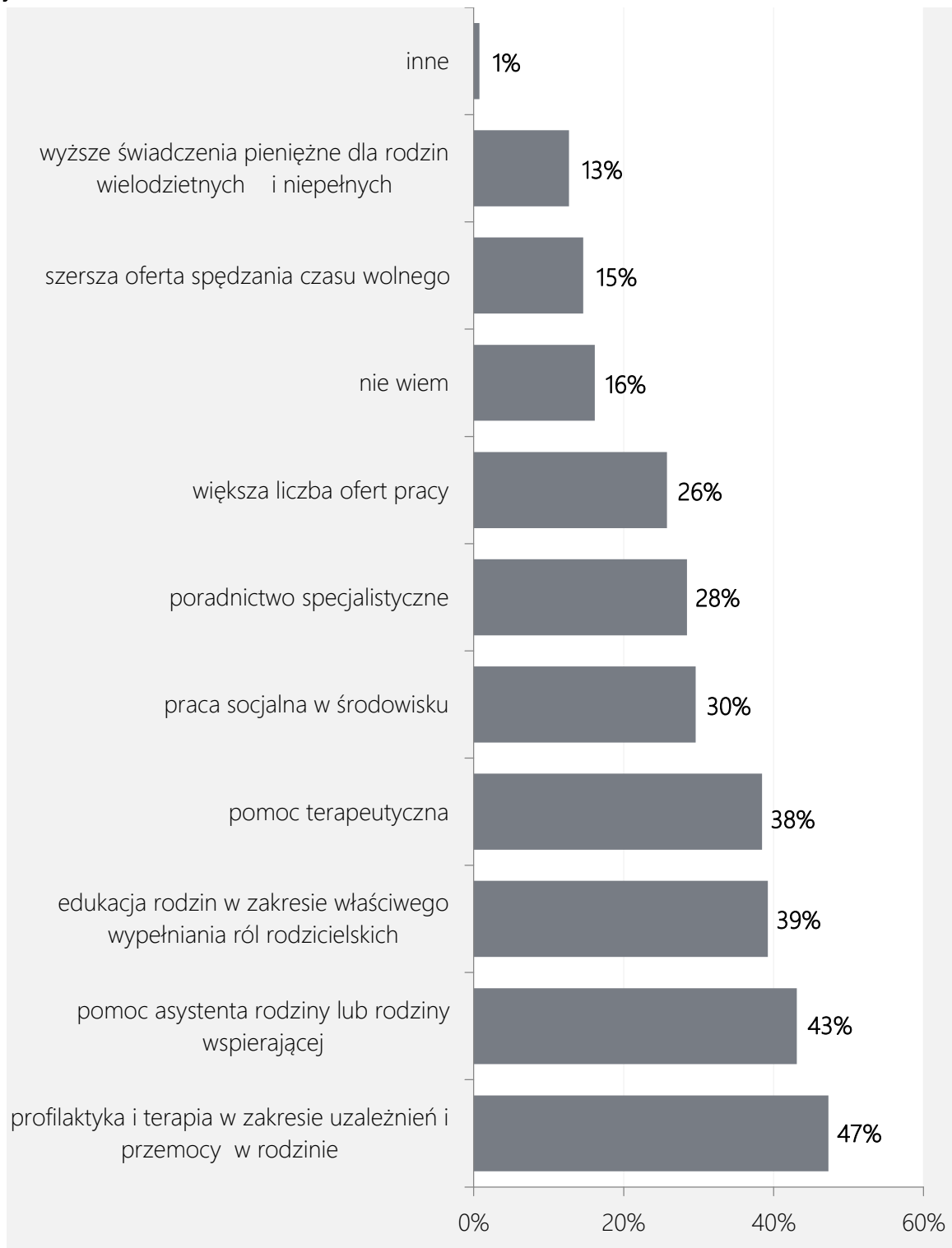
Wykres 32. Jak ocenia Pan/i działania Powiatu w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin? N=260

W kolejnym pytaniu dotyczącym wspierania rodziny, mieszkańcy mieli określić jakie działania według nich poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w powiecie polkowickim. Najczęściej ankietowani odpowiadali, że byłaby to profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (47%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (43%), edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (39%), pomoc terapeutyczna (38%), praca socjalna w środowisku (30%), a także poradnictwo specjalistyczne (28%). W dalszej kolejności mieszkańcy Powiatu wskazywali na większą liczbę ofert pracy (26%). Zdecydowanie mniejszy odsetek badanych stwierdził, że pozytywny wpływ na sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo miałyby szersza oferta spędzania czasu wolnego (15%) oraz wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych (13%). 16% nie posiada wiedzy na ten temat, z kolei 1% respondentów wskazało na inne działania, m.in.: „zmiana kryteriów wypłacania świadczeń dla rodzin wielodzietnych”.

Wykres 33. Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w Powiecie? N=260

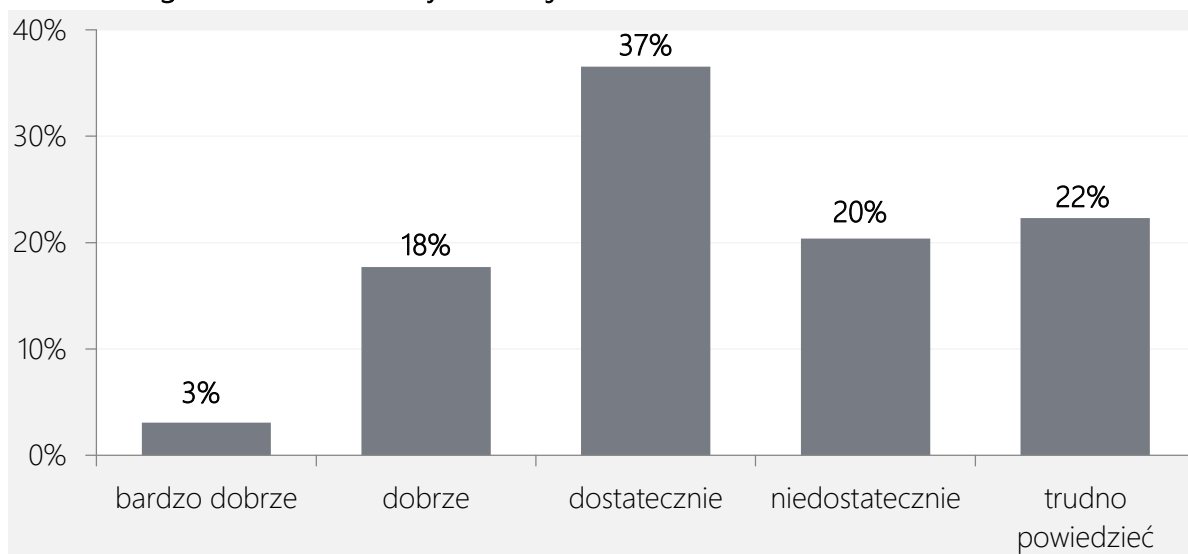

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ostatnie dwa pytania w obszarze wsparcia rodzin dotyczyły działalności prowadzonej na rzecz zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie Powiatu. Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, 21% osób ocenia działalność w tym zakresie pozytywnie (18% - „dobrze”, 3% - „bardzo dobrze”). W opinii 37% osób są one dostateczne, a 20% - niedostateczne. Co piąta osoba nie potrafiła jednoznacznie odpowiedzieć (22%).

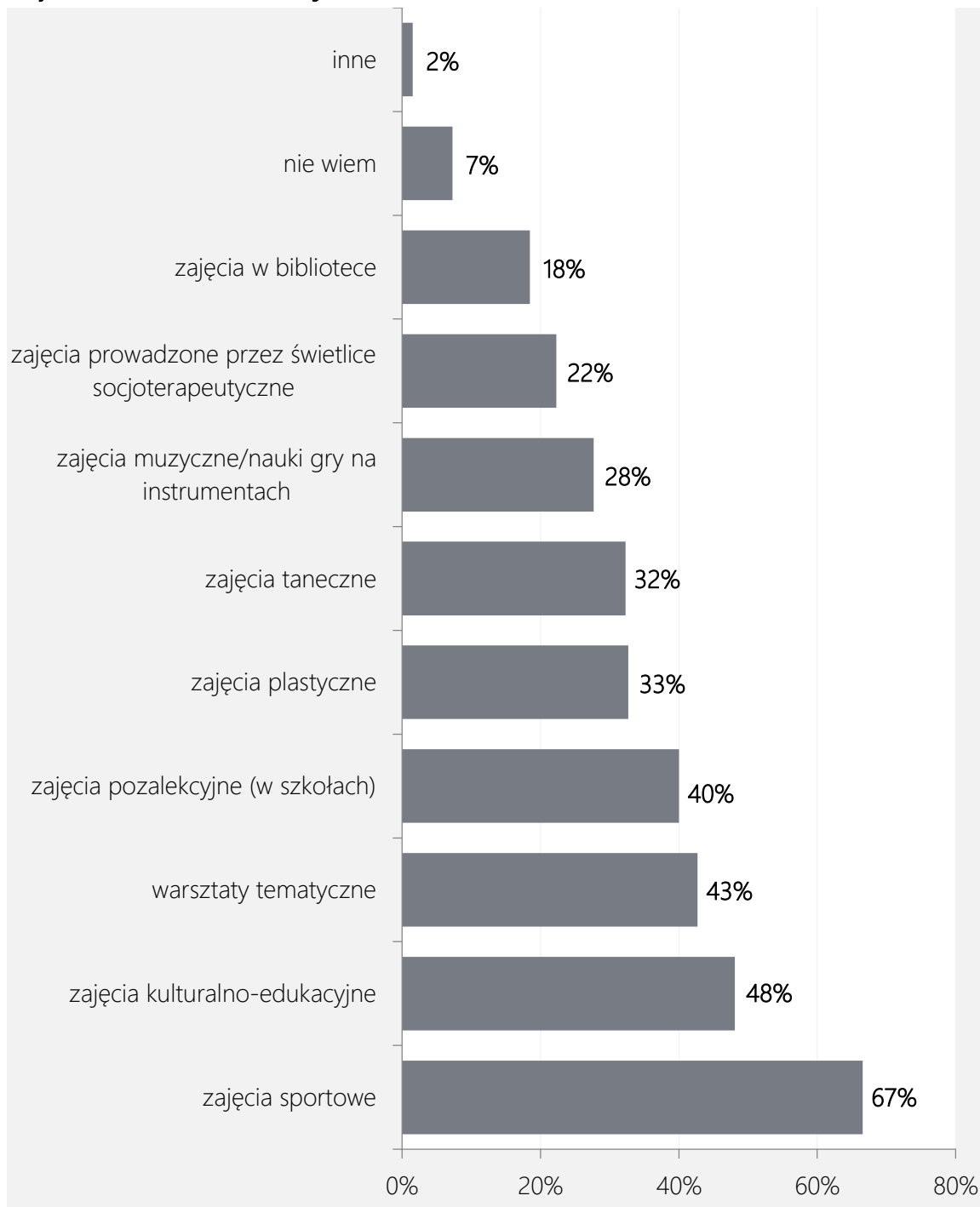
Wykres 34. Jak ocenia Pan/i działania powiatu w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej? N=260

W opinii większości badanych na terenie powiatu polkowickiego powinno się priorytetowo rozwijać zajęcia sportowe (67%), kulturalno-edukacyjne (48%) oraz warsztaty tematyczne (43%). Znaczna część osób stwierdziła, że w obszarze form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież należy organizować zajęcia pozalekcyjne (40%), zajęcia plastyczne (33%) oraz zajęcia taneczne (32%). W dalszej kolejności wskazano na: zajęcia muzyczne (28%), zajęcia prowadzone przez świetlice socjoterapeutyczne (22%) oraz zajęcia w bibliotece (18%). W odpowiedzi „inne” zwrócono uwagę, iż należałoby rozwijać zajęcia pomagające zrozumieniu własnych emocji i rozwijające zachowania społeczne, a także zajęcia językowe.

Wykres 35. Jakie formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież powinny być priorytetowo tworzone/rozwijane na terenie Powiatu? N=260

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD PRACOWNIKÓW

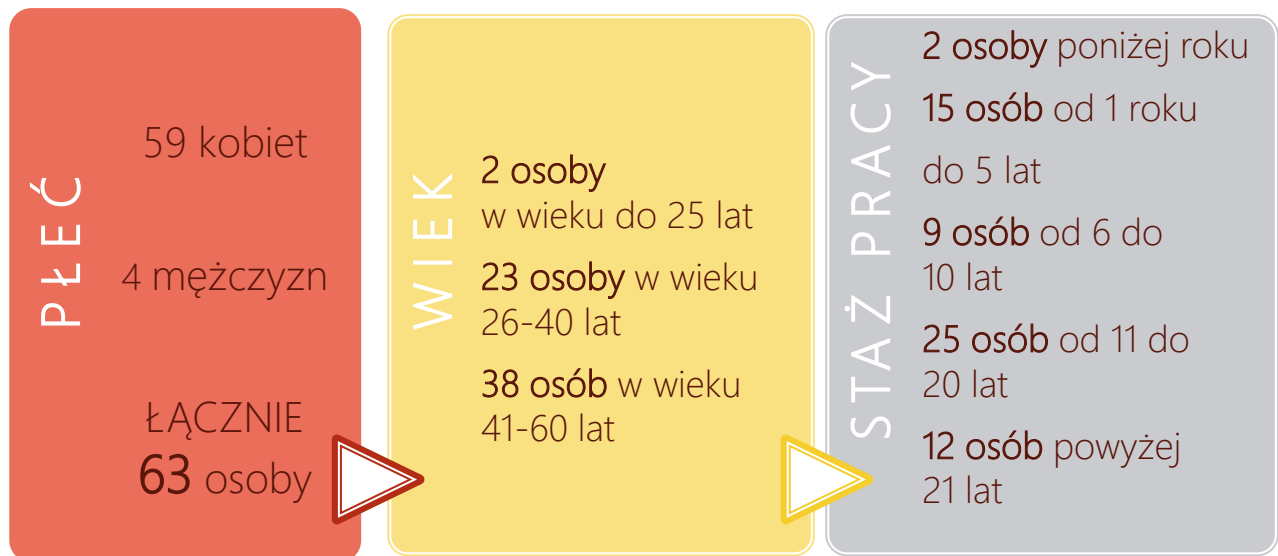
W niniejszym rozdziale przedstawiona została opinia pracowników instytucji funkcjonujących na terenie powiatu polkowickiego na temat skali problemów uzależnień wśród mieszkańców i przemocy w rodzinie. Analizie poddano również obszar innych problemów społecznych występujących wśród rodzin na terenie powiatu oraz działań, jakie poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu na terenie powiatu polkowickiego wzięło udział 63 pracowników instytucjonalnych, w tym służb pomocowych. W dalszej kolejności przedstawiona została **struktura badanej próby ze względu na płeć**, wiek oraz staż pracy w instytucji. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety - wypełniły one 59 kwestionariuszy, a mężczyźni - 4. Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są mocno **zróżnicowani pod względem wieku**. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 41-60 lat (60%, tj. 38 osób). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również pracownicy mający 26-40 lat (37%, tj. 23 osoby), a także dwóch respondentów, którzy nie ukończyli 25 lat (3%). Najwięcej ankietowanych pracuje w zawodzie od 11 do 20 lat (40%). 24% osób wskazało na 1 do 5 lat (15 osób), co piąty badany na powyżej 21 lat lat (19%, tj. 12 osób), a 14% od 6 do 10 lat (9 osób). Kwestionariusz ankiety wypełniły również 2 osoby, które pracują poniżej roku (3%).

Rysunek 4. Struktura badanej grupy

W przeprowadzonym badaniu wzięli udział pracownicy różnych instytucji, m.in.: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (27%), Powiatowego Urzędu Pracy (27%), Miejskiego/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (27%). Wśród innych odpowiedzi podano organizacje pozarządowe i stowarzyszenia (16%).

Tabela 20. Miejsce zatrudnienia:

Odpowiedź	%	Liczba odp.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	27%	17
Powiatowy Urząd Pracy	27%	17
Miejski/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	27%	17
inne	16%	10
Miejska/Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych	3%	2
Urząd Miasta/Gminy	0%	0
Zespół Interdyscyplinarny	0%	0
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	0%	0
Centrum Integracji Społecznej	0%	0
Policja	0%	0

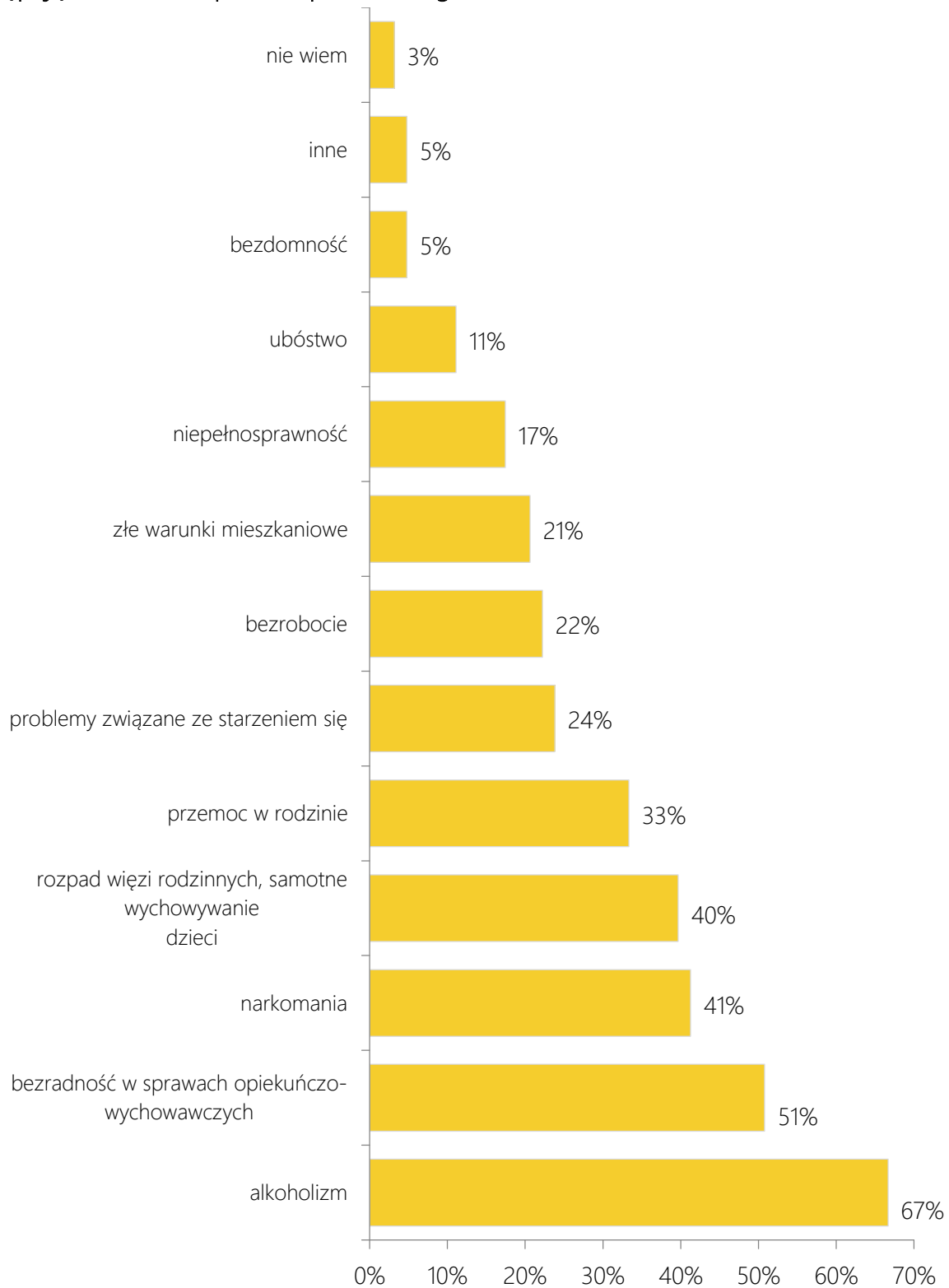
PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY PRACOWNIKÓW INSTYTUCJONALNYCH

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostały problemy społeczne występujące wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców z powiatu polkowickiego z perspektywy pracowników instytucjonalnych. Analizie poddano również obszar potrzeb rodzin oraz podejmowanych na terenie powiatu działań na rzecz wspierania rodziny.

W pierwszej kolejności poproszono o określenie głównych problemów społecznych wśród rodzin na terenie Powiatu. Na pierwszym miejscu znalazł się alkoholizm (67%), na drugim - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (51%), natomiast na trzecim - narkomania (41%). Często wyróżnianym problemem był również rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci (40%), zdaniem co trzeciego ankietowanego - przemoc w rodzinie (33%). Co czwarty respondent wskazał na problemy związane ze starzeniem się (24%), z kolei co piąty ankietowany wskazał na bezrobocie (22%) oraz złe warunki mieszkaniowe (21%). Najmniej wskazań padło na niepełnosprawność (17%), ubóstwo (11%) oraz bezdomność (5%). Wśród 5% innych odpowiedzi wspomniano m.in. o: *chorobach psychicznych czy uzależnieniach od cyberprzemocy.*

Wykres 36. Jakie są Pana/i zdaniem największe problemy społeczne wśród rodzin występujące na terenie powiatu polkowickiego?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu pracownicy instytucjonalni zostali poproszeni o wskazanie jakie działania powinny być podejmowane w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród rodzin. Najwięcej osób ankietowanych odpowiedziało, że jest to kolejno: profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych (60%), profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży (46%), poradnictwo specjalistyczne (40%), prowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc (38%), specjalistyczna pomoc w żłobkach, przedszkolach, szkołach oraz organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (po 33%). Nieco mniej wskazań padło na rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych (30%), rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach przemocy (29%), organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi (25%), organizowanie warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania (24%), wsparcie asystenta rodziny oraz zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 (po 21%). Pozostałe odpowiedzi to: organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie (16%), organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób uzależnionych/dorosłych członków rodziny uzależnionej oraz zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego (po 14%), organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych oraz prowadzenie kampanii społecznych/edukacji społecznej (po 13%), a także organizowanie wydarzeń/imprez sprzyjających integracji rodzin (6%). Wśród innych odpowiedzi pojawiło się: „*otworzenie domu OPS*”, „*zapewnienie lepszych warunków mieszkaniowych, np. mieszkania treningowe dla osób z niepełnosprawnością*” oraz „*grupy wsparcia dla osób samotnych 60+*”.

Tabela 21. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród rodzin?

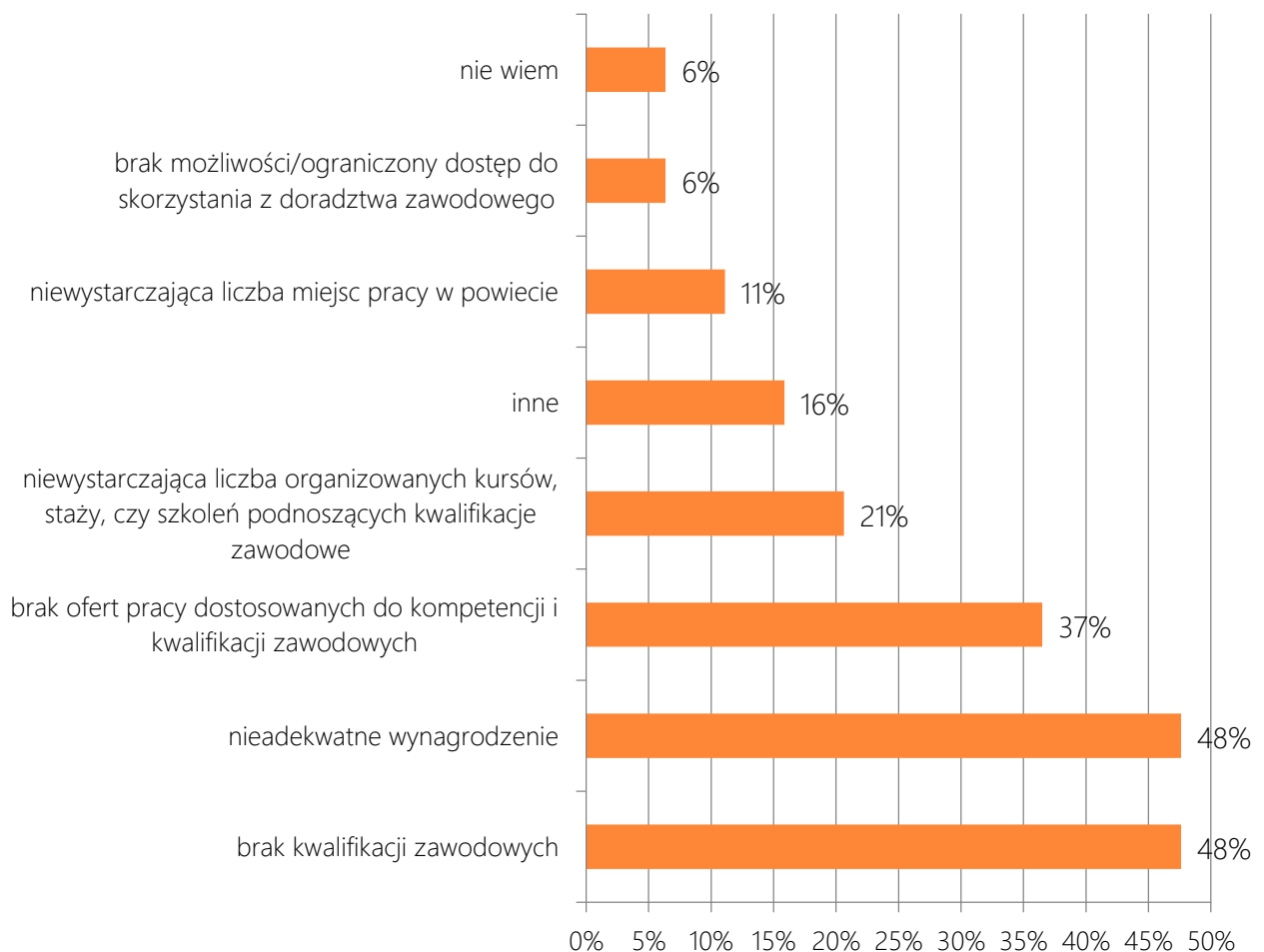
Odpowiedź	%	Liczba odp.
profilaktyka uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych	60%	38
profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży	46%	29
poradnictwo specjalistyczne (np. prawne, psychologiczne, rodzinne)	40%	25
prorowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc	38%	24
specjalistyczna pomoc w żłobkach, przedszkolach, szkołach (np. psychologa, pedagoga, logopedy, itp.)	33%	21
organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	33%	21
rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	30%	19
rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy	29%	18
organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi	25%	16
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	25%	16
organizowanie warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania	24%	15
wsparcie asystenta rodziny	21%	13
zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3	21%	13
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie	16%	10
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla osób uzależnionych/dorosłych członków rodziny osoby uzależnionej	14%	9
zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego	14%	9
organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych	13%	8
prorowadzenie kampanii społecznych/edukacji społecznej	13%	8
organizowanie wydarzeń/imprez sprzyjających integracji rodzin	6%	4
inne	6%	4
nie mam zdania	0%	0
nie dostrzegam potrzeby podejmowania działań	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondenci zostali zapytani również o to, jakie problemy ich zdaniem napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie powiatu pulkowskiego. Niemal połowa ankietowanych jest zdania, że brak kwalifikacji zawodowych oraz nieadekwatne wynagrodzenie to największe problemy (po 48%). Co trzeci pracownik instytucji wskazał na brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (37%). 21% odpowiedzi to niewystarczająca liczba organizowanych kursów, staży, czy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe. Ponadto respondenci zwrócili również uwagę na niewystarczającą liczbę miejsc pracy w powiecie (11%) oraz brak możliwości/ograniczony dostęp do skorzystania z doradztwa zawodowego (6%). Wśród innych odpowiedzi wskazano m.in. na: „brak motywacji do podejmowania pracy”, „brak dojazdu” (16%).

Wykres 37. Jakie problemy Pana/i zdaniem napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie powiatu pulkowskiego?

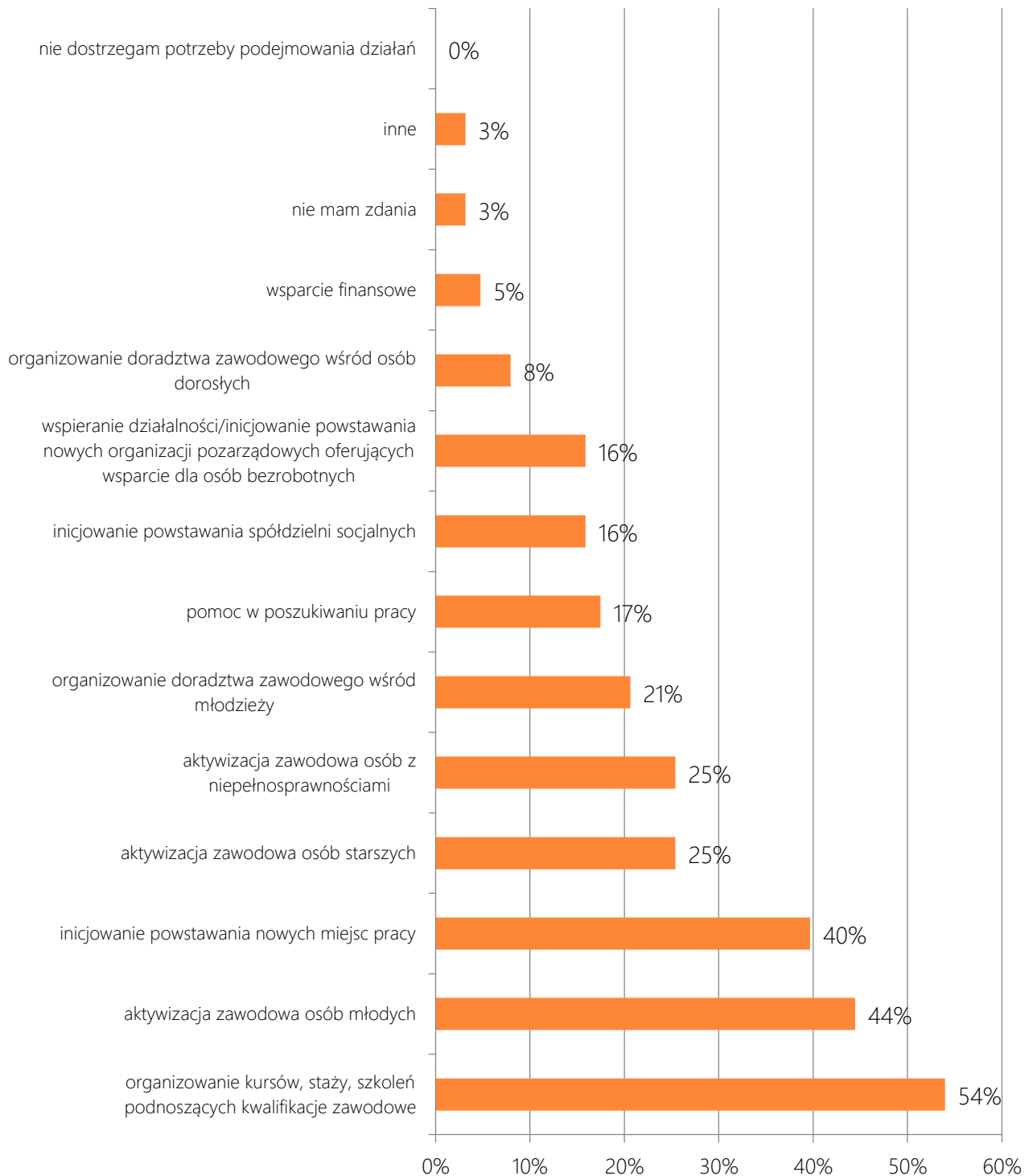
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności pracownicy instytucji odpowiedzieli jakie działania należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych. Ponad połowa ankietowanych wskazała na organizowanie kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje (54%), na drugim miejscu była aktywizacja zawodowa osób młodych – 44%, na trzecim – inicjowanie powstawania nowych miejsc pracy – 40%. Co czwarty pracownik biorący udział w badaniu odpowiedział, że należałoby zwiększyć aktywizację zawodową wśród osób starszych lub aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami (po 25%). Mniejszą ilość wskazań miały odpowiedzi: pomoc w poszukiwaniu pracy (17%), inicjowanie powstawania spółdzielni socjalnych (16%), wspieranie działalności/inicjowanie powstawania nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób bezrobotnych (16%), organizowanie doradztwa zawodowego wśród osób dorosłych (8%) oraz wsparcie finansowe (5%). Wśród innych odpowiedzi pojawiły się m.in.: „*nowe kierunki szkół zawodowych*” oraz „*opieka nad osobami zależnymi wraz z dofinansowaniem*” (3%).

Wykres 38. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych?

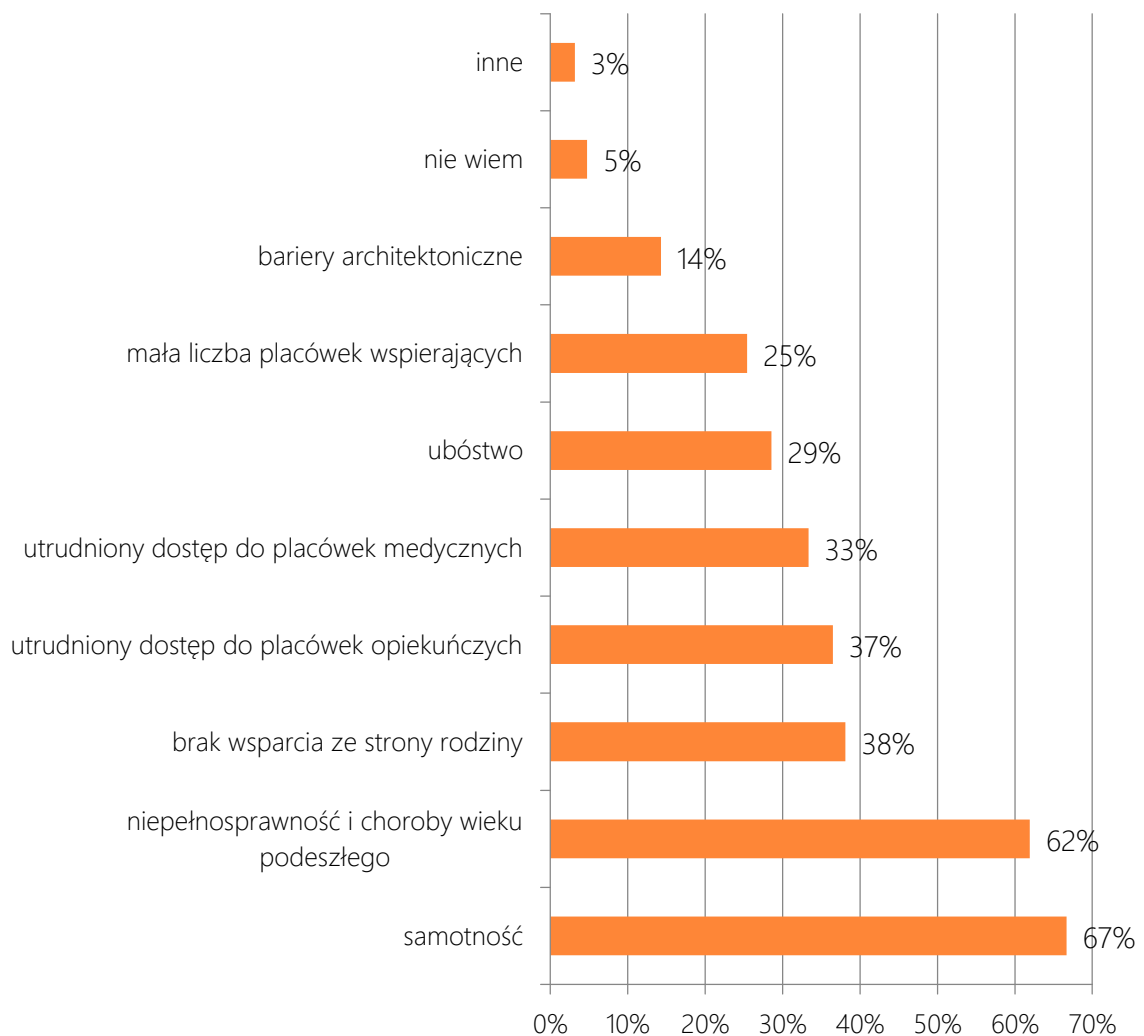

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Według ankietowanych najważniejszym problemem osób starszych w powiecie polkowickim jest samotność (67%) oraz niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (62%). 38% respondentów uważa, że dużym problemem jest brak wsparcia ze strony rodziny, 37% - utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych, natomiast 33% - utrudniony dostęp do placówek medycznych. Pozostałe odpowiedzi to ubóstwo (29%), mała liczba placówek wspierających (25%) oraz bariery architektoniczne (14%). Wśród innych odpowiedzi pojawiły się „bariery technologiczne” (3%).

Wykres 39. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych na terenie powiatu polkowickiego?

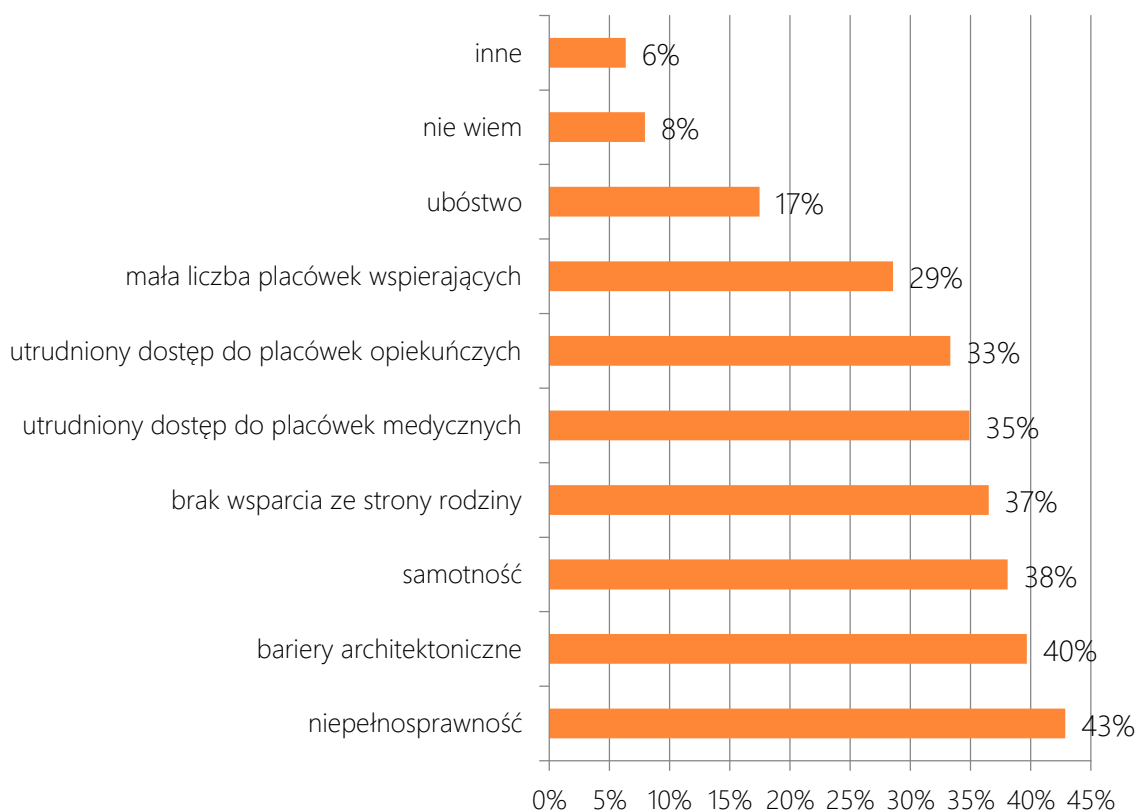

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pracownicy instytucji zostali zapytanie o to jakie ich zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w powiecie polkowickim. Odpowiedzi kształtują się następująco: niepełnosprawność (43%), bariery architektoniczne (40%), samotność (38%), brak wsparcia ze strony rodziny (37%), utrudniony dostęp do placówek medycznych (35%), utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (33%). Nieco mniej wskazań padło na małą liczbę placówek wspierających (29%) oraz ubóstwo (17%). Wśród innych odpowiedzi podano m.in.: „długie kolejki do specjalistów lekarzy”, „brak spółdzielni dla osób z niepełnosprawnością intelektualną”, „brak wsparcia specjalistycznego psychiatry dla dzieci” oraz „niewystarczające warunki lokalne dla osób z niepełnosprawnościami” (6%).

Wykres 40. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu polkowickiego?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pracownicy instytucji wskazali jakie działania należałoby podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Odpowiedzi kształtują się następująco: zapewnienie rehabilitacji (49%), pomoc w czynnościach domowych, zapewnianie towarzystwa (43%), specjalistyczna pomoc (40%), zapewnianie całodobowej opieki oraz prowadzenie placówek wsparcia dziennego (po 38%), likwidacja barier architektonicznych (37%), prowadzenie usług opiekuńczych (35%), organizowanie dowozu/transportu dla osób z niepełnosprawnościami (33%) oraz możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego (30%). Mniej wskazań padło na organizowanie kursów, warsztatów, zajęć podnoszących wiedzę, rozwijających zainteresowania (25%), organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego (21%) oraz rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy (19%). Wśród innych odpowiedzi podano: *WTZ i ŚDS, program dostępności do badań lekarskich i wizyt u specjalistów, a także ZAZ, Hostel – gdy opiekunowie potrzebują wyjechać* (5%). Pozostałe odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zapewnienie rehabilitacji	49%	31
pomoc w czynnościach domowych, zapewnianie towarzystwa (wolontariat/usługi sąsiedzkie)	43%	27
specjalistyczna pomoc (np. psychologa, psychiatry, itp.)	40%	25
zapewnianie całodobowej opieki	38%	24
prowadzenie placówek wsparcia dziennego	38%	24
likwidacja barier architektonicznych	37%	23
prowadzenie usług opiekuńczych	35%	22
organizowanie dowozu/transportu dla osób z niepełnosprawnościami	33%	21
możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego	30%	19
organizowanie kursów, warsztatów, zajęć podnoszących wiedzę, rozwijających zainteresowania	25%	16
organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego	21%	13

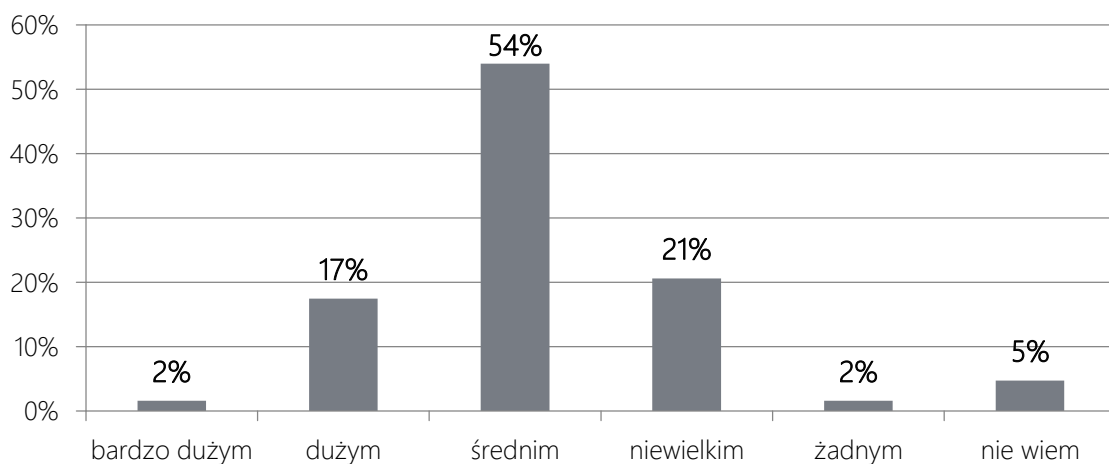

rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy	19%	12
organizowanie szkoleń dla opiekunów faktycznych,	17%	11
organizowanie kampanii społecznych podnoszących świadomość w zakresie potrzeb i problemów osób starszych i z niepełnosprawnościami	16%	10
organizowanie wydarzeń/impresz integracyjnych	16%	10
organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych	11%	7
wspieranie działalności/inicjowanie powstawania nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i starszych	10%	6
inne	5%	3
nie mam zdania	3%	2
nie dostrzegam potrzeby podejmowania działań	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu pracownicy instytucji odpowiedzieli w jakim stopniu infrastruktura techniczna w powiecie polkowickim dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami. Ponad połowa ankietowanych jest zdania, że jest ona dostosowana w średnim stopniu (54%), 21% - w niewielkim, 17% - w dużym, natomiast po 2% - w bardzo dużym oraz żadnym.

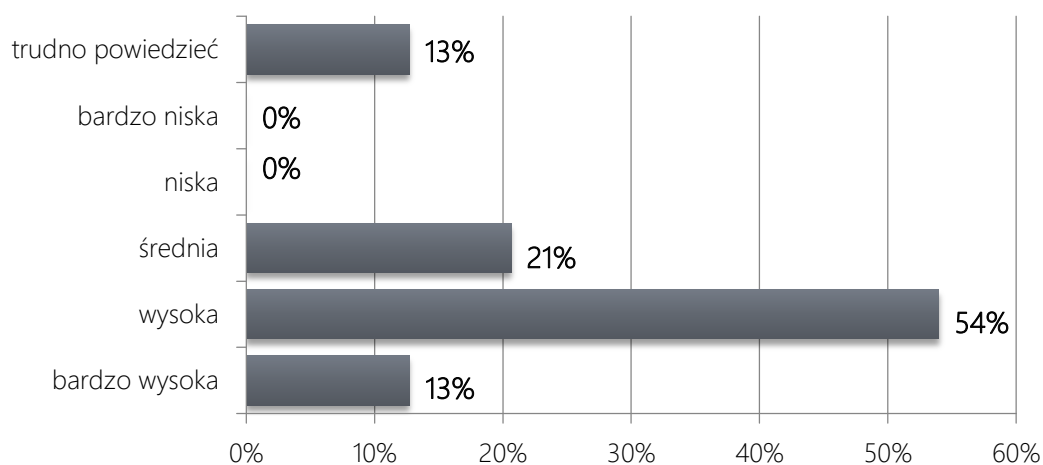
Wykres 41. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i powiecie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?

W kolejnym pytaniu badani pracownicy instytucjonalni zostali poproszeni o określenie skali problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Powiatu. Zdaniem 54% osób skala problemu uzależnienia od alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy kształtuje się na wysokim poziomie, 21% - średnim, 13% - bardzo wysokim. 13% ankietowanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

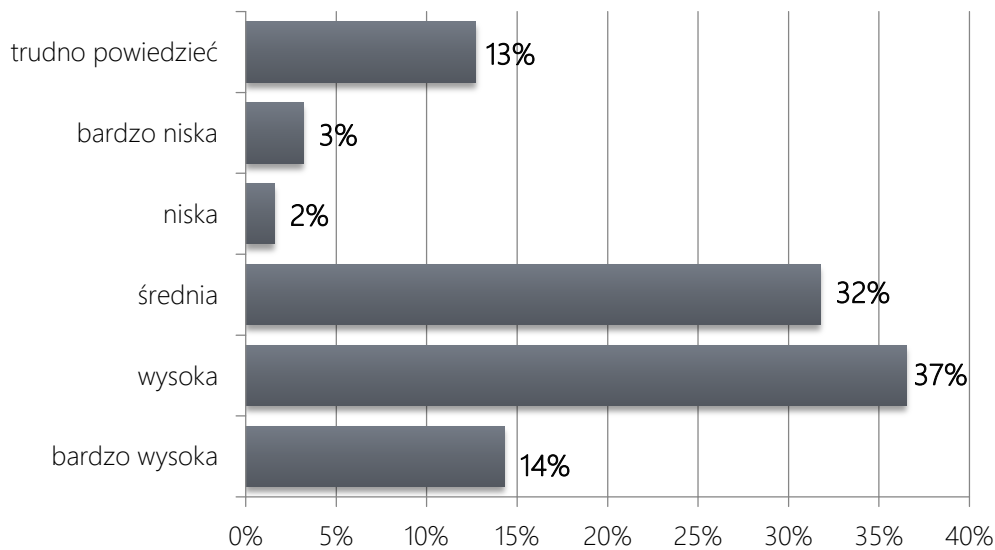
Wykres 42. Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu uzależnień (od alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy) wśród dorosłych mieszkańców powiatu polkowickiego?

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi respondentów, problem uzależnienia od środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży kształtuje się na wysokim poziomie w opinii 37% badanych, średnim - 32% respondentów, bardzo wysokim - 14% osób, niskim - 2% ankietowanych, natomiast na jego bardzo niską skalę wskazało 3% respondentów. 13% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie.

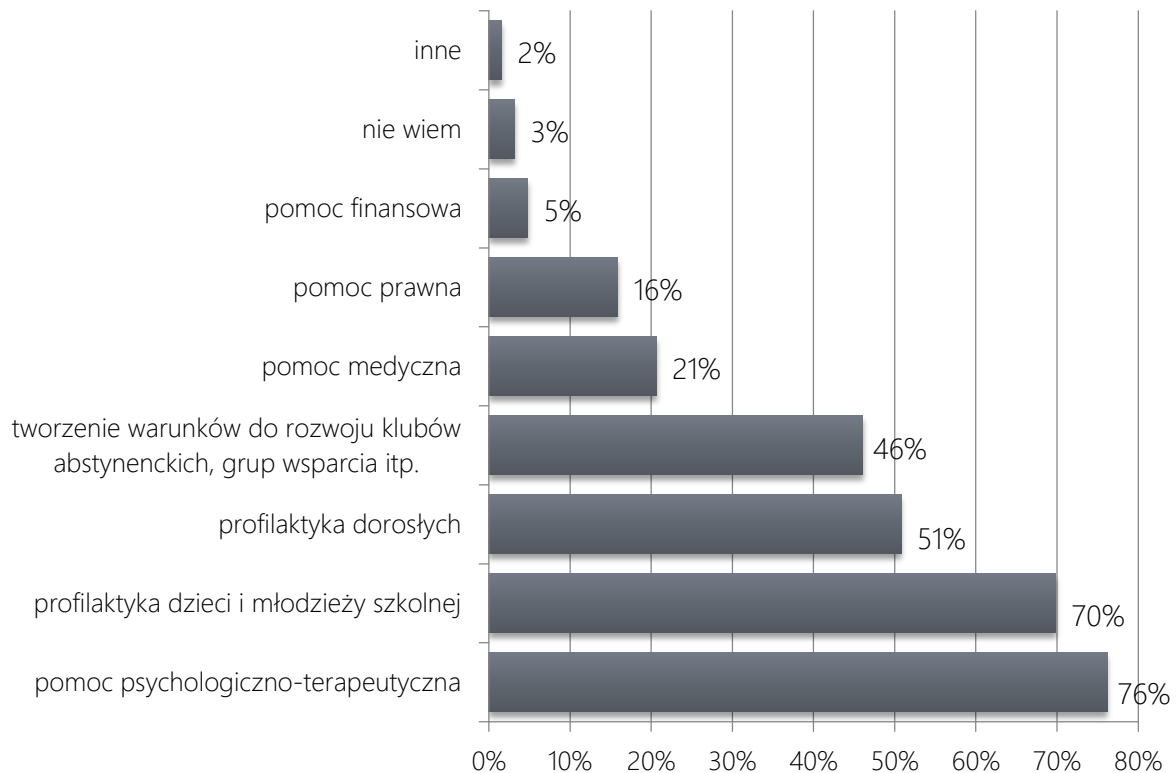
Wykres 43. Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu uzależnień (od alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy) wśród dzieci i młodzieży z Powiatu?

W kolejnym pytaniu dotyczącym obszaru problemów uzależnień, pracownicy mieli wskazać jakie działania według nich powinny być podejmowane na szerszą skalę na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin. Zdecydowana większość osób wskazała udzielanie pomocy psychologiczno-terapeutycznej (76%), profilaktykę dzieci i młodzieży (70%), a także profilaktykę dorosłych (51%). Blisko co drugi ankietowany odwołał się do tworzenia warunków dla rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia itp. (46%), natomiast zdaniem 21% ankietowanych należałoby podjąć działania w zakresie pomocy medycznej. Najmniej respondentów było zdania, że należałoby podjąć działania na szerszą skalę w obszarze pomocy prawnej (16%) oraz pomocy finansowej (5%). Wśród innych odpowiedzi wskazano na: *działania skierowane do rodzin* (2%).

Wykres 44. Jakie działania w Powiecie powinny być podejmowane na szerszą skalę na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

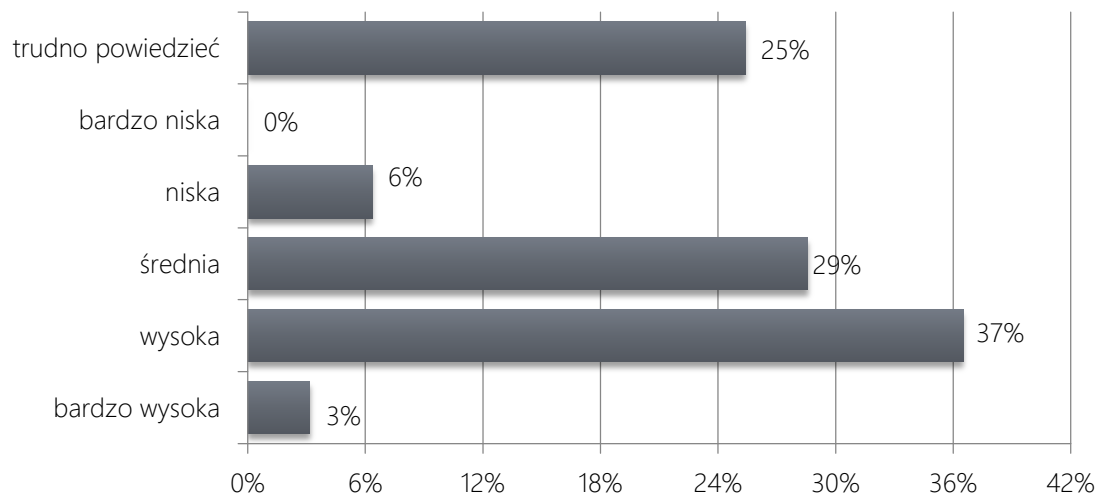

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie ankietowani mieli określić, jaka jest skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu. Wykres poniżej przedstawia szczegółowy rozkład odpowiedzi. Z uzyskanych danych wynika, że zdaniem 37% skala jest wysoka, 29% - średnia, 6% - niska, a 3% - bardzo wysoka. Co czwarty ankietowany miał trudność w odpowiedzi na to pytanie.

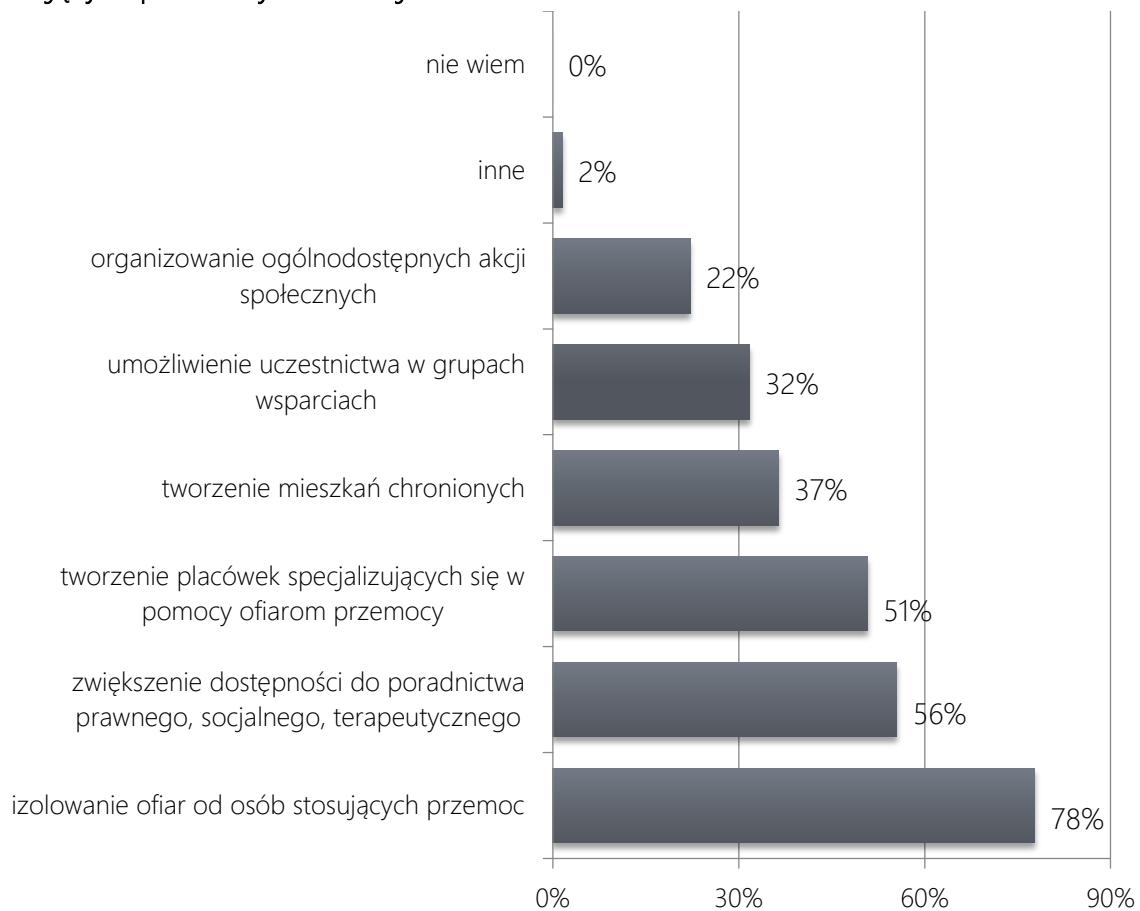
Wykres 45. Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu polkowickiego?

Zdaniem 78% badanych najskuteczniejszym działaniem skierowanym do osób doświadczających przemocy domowej byłoby izolowanie osób doznających przemocy od osób stosujących przemoc, 56% osób - zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego, a 51% ankietowanych - tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy. 37% ankietowanych wskazało na tworzenie mieszkań chronionych, a 32% na umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia. Co piąty pracownik zwrócił uwagę na organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych (22%). Wśród 2% innych odpowiedzi wskazano na *leczenie osób stosujących przemoc*.

Wykres 46. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej?

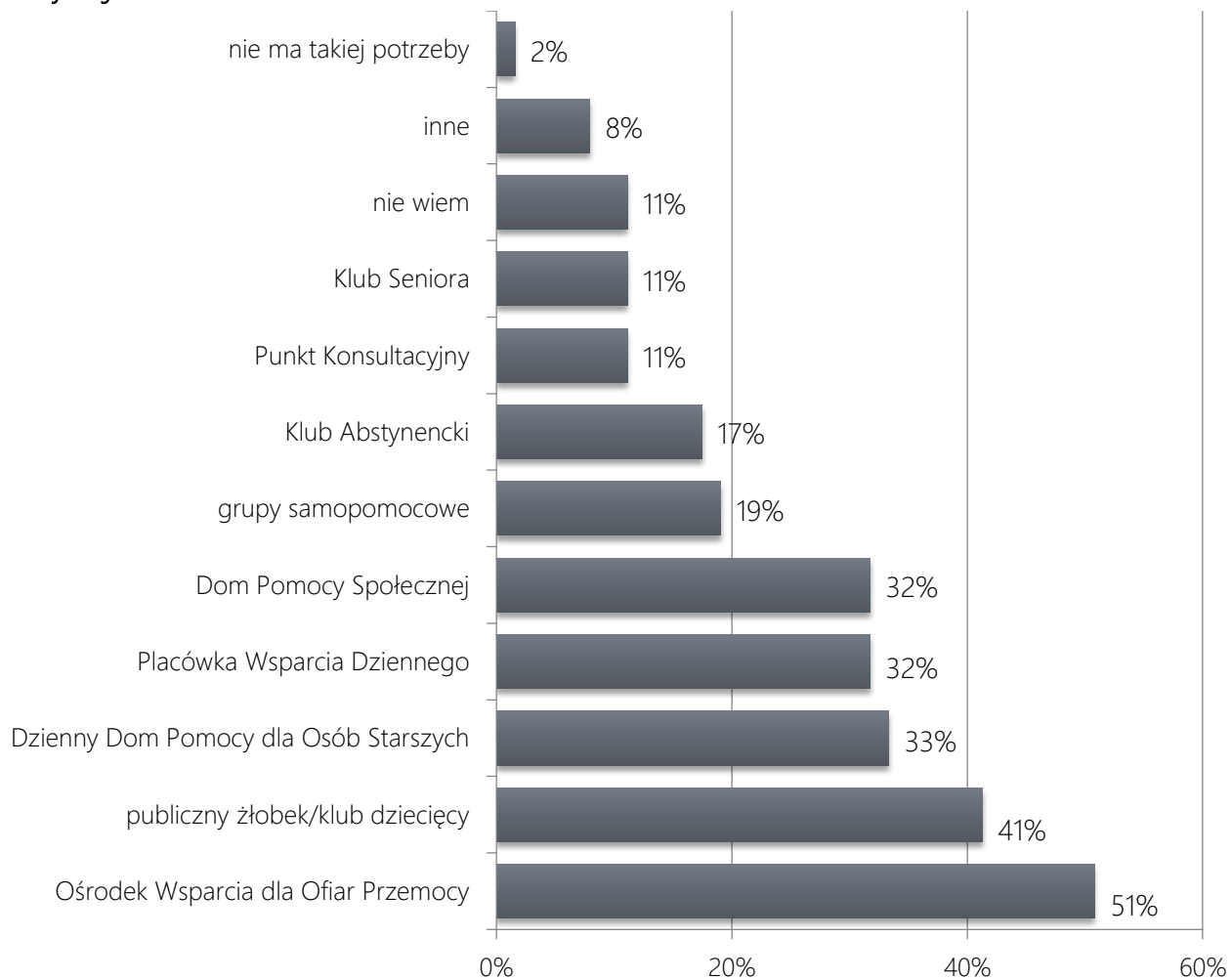

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Najczęściej zgłaszaną potrzebą poszerzenia oferty w powiecie polkowickim jest Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy (51%), publiczny żłobek/klub dziecięcy (41%) oraz Dzienny Dom Pomocy dla osób starszych (33%). W dalszej kolejności wskazano na: Placówkę Wsparcia Dziennego (32%), Dom Pomocy Społecznej (32%), grupy samopomocowe (19%), Klub Abstynencki (17%), Punkt Konsultacyjny oraz Klub Seniora (po 11%). Wśród innych odpowiedzi znajduje się *nowy WTZ i ŚDS, świetlica dla osób z niepełnosprawnościami, które nie spełniają warunków w terapii zajęciowej, warsztaty dla młodzieży, świetlice dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi oraz ZOL lub ZAZ* (8%).

Wykres 47. Czy na terenie Powiatu istnieje potrzeba poszerzenia oferty poniższych instytucji?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w powiecie polkowickim, danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- ▶ charakterystyka problemu i działań interwencyjnych,
- ▶ analiza SWOT, która została przedstawiona po wszystkich podrozdziach¹⁷.

WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że łączna liczba rodzin zamieszkujących gminy powiatu polkowickiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2019-2021 spadkowi (w stosunku do 2019 roku o 8,4%). W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystało łącznie 856 rodzin, w 2020 roku - 816, natomiast w 2021 roku - 784 rodziny.

¹⁷ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Tabela 23. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	193	172	177
gmina Gaworzyce	64	68	68
gmina Grębocice	56	40	40
gmina Polkowice	301	301	284
gmina Przemków	188	172	161
gmina Radwanice	54	63	54
łącznie	856	816	784

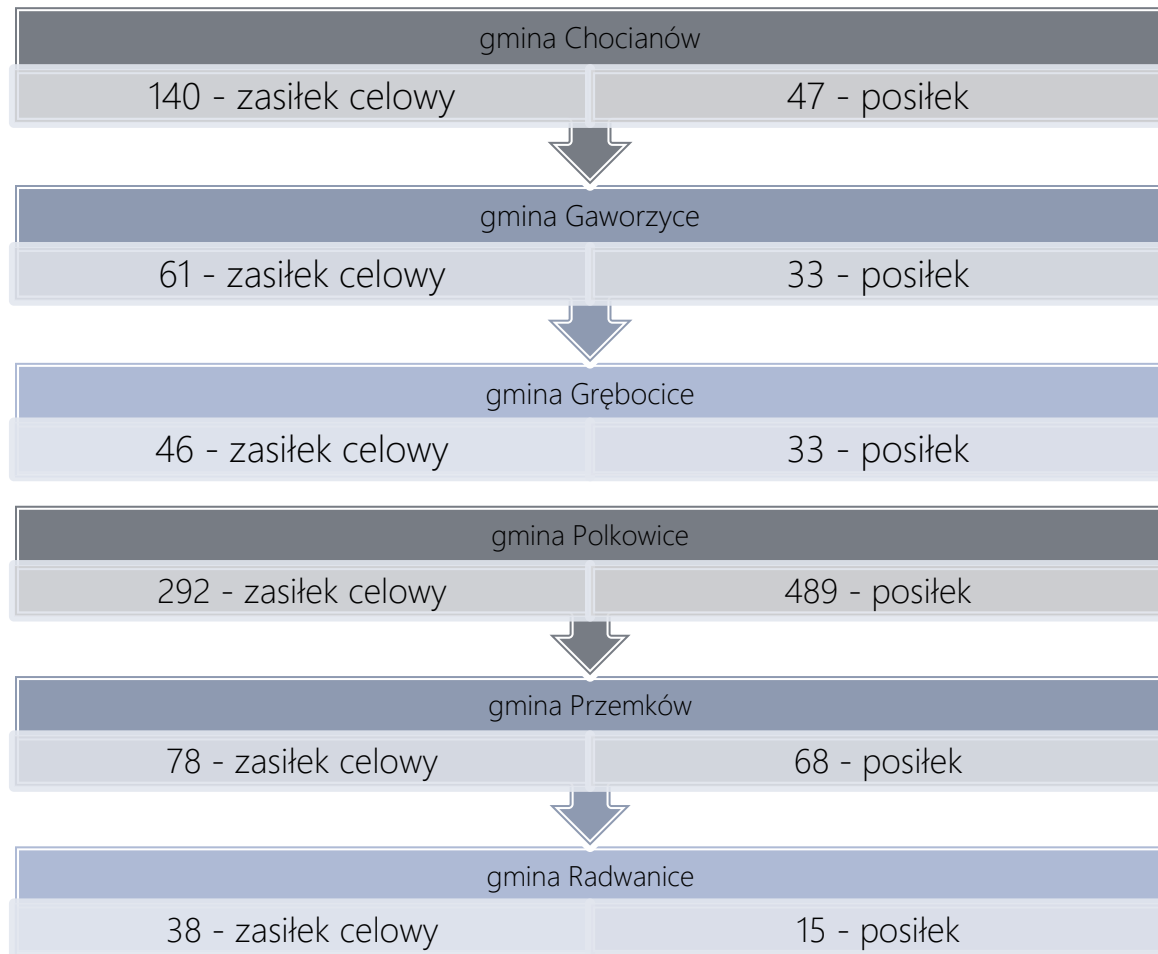
Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie polkowickim od stycznia 2019 roku realizują program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnością.

Wśród największej liczby osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2021 roku znalazło się 292 mieszkańców gminy Polkowice. Najmniejsza liczba świadczeniobiorców zamieszkiwała gminę Radwanice (38 osób). W postaci świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku najwięcej mieszkańców gminy Polkowice – 489 osób. Najmniejsza liczba świadczeń niepieniężnych została przyznana w gminie Radwanice - skorzystało z nich jedynie 15 świadczeniobiorców.

Rysunek 5. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 roku w gminach powiatu polkowickiego

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności, który jest zarówno przyczyną, jak i skutkiem ubóstwa. W 2021 roku z powodu bezdomności w całym powiecie polkowickim udzielono pomocy 77 osobom, w tym największy odsetek stanowiły osoby zamieszkujące gminę Polkowice (51 osób), z kolei najmniejszy z gminy Grębocice (1 osoba), Przemków (3 osoby), Radwanice i Gaworzyce (po 5 osób). Na przestrzeni omawianych lat liczba osób, którym udzielono wsparcia z powodu bezdomności uległa zmniejszeniu. Szczegółowe dane prezentuje kolejna tabela.

Tabela 24. Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	11	13	12
gmina Gaworzyce	8	5	5
gmina Grębocice	3	2	1
gmina Polkowice	58	59	51
gmina Przemków	8	2	3
gmina Radwanice	5	5	5
ŁĄCZNIE	93	86	77

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

BEZROBOCIE, PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia wpływają również na funkcjonowanie rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu polkowickiego z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 626, co w porównaniu do 2019 roku stanowi wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu o blisko 2%. Największą wartością odznaczał się rok 2020, gdzie z udzielonej pomocy na skutek bezrobocia skorzystało 646 rodzin. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin powiatu polkowickiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 25. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	152	140	131
gmina Gaworzyce	28	32	31
gmina Grębocice	56	44	44
gmina Polkowice	266	267	262
gmina Przemków	120	114	110
gmina Radwanice	48	49	48
ŁĄCZNIE	614	646	626

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkańców powiatu polkowickiego oraz wchodzących w jego skład gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było ogółem 1 708 mieszkańców powiatu polkowickiego, a największa liczba zarejestrowanych bezrobotnych występowała na terenie gminy Polkowice - 543, gminy Chocianów - 467 oraz gminy Przemków - 335. Wśród gmin, w których odnotowano stosunkowo małą liczbę zarejestrowanych osób pozostających bez zatrudnienia należy wyróżnić gminę Gaworzyce, którą zamieszkiwało 78 bezrobotnych. Udział mieszkańców zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym poszczególnych gmin Powiatu w 2021 roku kształtuje się na zróżnicowanym poziomie. Najniższy udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym występuje w gminie Polkowice (3,3%) oraz gminie Gaworzyce (3,4%). Najmniej korzystna sytuacja pod względem bezrobocia wśród

mieszkańców występuje na obszarze gminy Przemków i gminy Chocianów, gdzie osoby zarejestrowane w PUP stanowiły odpowiednio 7,0% i 6,3% populacji Gminy w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat udział mieszkańców gmin powiatu polkowickiego zarejestrowanych w PUP w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gmin ulegał wahaniom.

Tabela 26. Mieszkańcy powiatu polkowickiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2019-2021 oraz ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Chocianów	418	5,2	485	6,4	467	6,3
gmina Gaworzyce	82	3,3	94	4,1	78	3,4
gmina Grębocice	152	4,5	179	5,6	152	4,7
gmina Polkowice	515	3,0	594	3,6	543	3,3
gmina Przemków	349	6,6	325	6,6	335	7,0
gmina Radwanice	135	4,6	142	4,9	133	4,6
powiat polkowicki	1 651	4,2	1 819	4,9	1 708	4,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W kolejnej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Polkowicach, które są w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP. Jak wynika z danych statystycznych na przestrzeni omawianych lat, udział osób bezrobotnych będących przed 30 rokiem życia oraz posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia uległ spadkowi. Jednocześnie - w porównaniu do 2019 roku - wzrósł odsetek osób bezrobotnych będących powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych oraz z niepełnosprawnościami. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 27. Mieszkańcy powiatu polkowickiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 30 roku życia	425	25,7	479	26,3	364	21,3
powyżej 50 roku życia	463	28,0	505	27,8	534	31,3
długotrwale bezrobotni	822	49,8	924	50,8	924	54,1
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	423	25,0	425	23,4	375	21,9
niepełnosprawni	95	5,7	92	5,0	105	6,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie powiatu polkowickiego za lata 2019-2021

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

Powiatowy Urząd Pracy w Polkowicach organizuje także aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. W wyniku działań pośrednictwa pracy w 2021 roku PUP pozyskał 3031 miejsc zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, z czego zdecydowana większość dotyczyła pracy stałej (2 644), natomiast pozostałe stażu (259) oraz prac społecznie użytecznych (128). Największą ilość zgłoszonych ofert pracy zanotowano w 2019 roku (3 100), które również w głównej mierze dotyczyły pracy stałej (2 550). Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje poniższa tabela.

Tabela 28. Liczba zgłoszonych ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
prace społecznie użyteczne	124	100	128
staż	277	277	259
prace interwencyjne	49	26	-
refundacja do 30 roku życia	13	-	-
doposażenia stanowisk pracy	87	85	-
praca stała	2 550	2 285	2 644
ŁĄCZNIE	3 100	2 773	3 031

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie powiatu polkowickiego za lata 2019-2021

Ponadto w ramach projektu „Aktywizacja osób bezrobotnych zwłaszcza znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie polkowickim”, w 2021 roku zaktywizowano 262 osoby bezrobotne, z czego 175 osób uczestniczyło w stażach, 28 podjęło zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsc pracy, natomiast 59 osobom przekazano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej¹⁸.

Ponadto, od 1 lipca 2021 roku w Polkowicach działa Centrum Przedsiębiorczości, które służy propagowaniu idei przedsiębiorczości, pokonywaniu barier i bieżących problemów napotkanych w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz promowaniu działań związanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym. CP zapewnia profesjonalną i kompleksową obsługę przyszłych oraz obecnych przedsiębiorców. Pomaga w tworzeniu indywidualnej ścieżki kształcenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Działania prowadzone w ramach Centrum Przedsiębiorczości:

- ▶ Akademia Menadżera;
- ▶ Konferencja „Cyfryzacja i Finansowanie Biznesu”;
- ▶ spotkania dla młodzieży z przedstawicielami służb mundurowych;
- ▶ konsultacje w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości;
- ▶ konsultacje z pracownikami PUP.

Ze wsparcia Centrum Przedsiębiorczości skorzystało 150 pracodawców. W 2021 roku odbyło się 10 spotkań grupowych w których uczestniczyło 80 pracodawców, udzielono 780 porad w postaci konsultacji indywidualnych, porad telefonicznych, warsztatów grupowych oraz konferencji.

¹⁸ Raport o stanie powiatu polkowickiego za 2021 r.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących dysfunkcji.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu polkowickiego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 499. W stosunku do 2019 roku nastąpił znaczny spadek liczby rodzin, tj. o 16%. Szczegółowe dane statystyczne przedstawia kolejna tabela.

Tabela 29. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu polkowickiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	119	97	99
gmina Gaworzyce	26	25	26
gmina Grębocice	34	24	14
gmina Polkowice	314	274	270
gmina Przemków	79	71	68
gmina Radwanice	22	29	22
ŁĄCZNIE	594	520	499

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin Powiatu z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby kształtowała się na poziomie 743. Na przestrzeni lat 2019-2021 nastąpił ich spadek - w stosunku do 2019 roku o 16%. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin powiatu polkowickiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 30. Liczba rodzin z terenu gmin wchodzących w skład powiatu polkowickiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	177	147	145
gmina Gaworzyce	19	16	21
gmina Grębocice	18	14	9
gmina Polkowice	622	534	519
gmina Przemków	39	38	39
gmina Radwanice	10	18	10
ŁĄCZNIE	885	767	743

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

ZESPÓŁ ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W Polkowicach funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, mający na celu ustalanie niepełnosprawności dla celów pozarentowych. Dla dzieci do 16 roku życia Zespół wydaje orzeczenia o niepełnosprawności, natomiast dla osób powyżej 16 roku życia wydawane są orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W 2020 roku wydano łącznie 1 112 orzeczeń, w tym: 999 o stopniu niepełnosprawności oraz 113 orzeczeń o niepełnosprawności, z kolei w 2021 roku ich liczba wzrosła do 1 222¹⁹.

¹⁹ Raport o stanie Powiatu Polkowickiego za 2020 i 2021 rok.

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Wspieranie osób z niepełnosprawnością realizowane jest w dwóch podstawowych obszarach, tj. rehabilitacji społecznej i zawodowej. Rehabilitacją zawodową zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy, natomiast rehabilitacją społeczną - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Środki pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz budżetu Powiatu.

Na rehabilitację społeczną składa się szereg działań, które zmierzają do ograniczenia niedogodności związanych z niepełnosprawnością, a w szczególności:

- ▶ umożliwienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej;
- ▶ współfinansowanie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidacji barier architektonicznych i technicznych w mieszkaniach i otoczeniu.

W 2021 roku PCPR w Polkowicach podejmowało szereg działań mających na celu poprawę warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w 2021 roku wydatkowano 1 397 644,91 zł, w tym:

- ▶ dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - 6 308,12 zł;
- ▶ dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej - 650 880,00 zł;
- ▶ dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami - 100 762,28 zł;
- ▶ dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami - 59 132,75 zł;

- ▶ dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami - 41 963,09 zł;
- ▶ dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością - 7 034,90 zł;
- ▶ dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - 531 583,77²⁰.

Zadania podejmowane w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami wynikają m.in. z *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018-2022* przyjętego uchwałą nr XXV/215/2017 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 21 grudnia 2017 roku. Celem programu „Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym”. Wśród celów szczegółowych znalazły się:

- ▶ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz integracja społeczna osób niepełnosprawnych;
- ▶ Aktywizacja zawodowa oraz promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- ▶ Upowszechnianie informacji dotyczących przestrzegania praw osób niepełnosprawnych²¹.

Ponadto, Powiat realizuje programy skierowane do osób z niepełnosprawnościami, w tym:

- ▶ „Aktywny Samorząd” - w ramach programu można ubiegać się o dofinansowanie w następujących formach wsparcia: Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole

²⁰ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach za 2021 rok.

²¹ Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018-2022.

wyższej lub policealnej, kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi;

- ▶ Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”: Zrealizowano 2 988,50 godzin usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej na rzecz 48 osób z niepełnosprawnościami, w tym na rzecz 4 dzieci z niepełnosprawnościami, 36 osób z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności i 8 osób z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
- ▶ Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”: Program do realizacji zlecono Fundacji Eudajmonia, zrealizowano usługi na rzecz 36 członków rodzin/opiekunów, w tym 8 opiekunów dzieci niepełnosprawnych i 28 opiekunów osób z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności. Usługi były świadczone w formie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji i rehabilitacji.

Osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na terenie Powiatu mają możliwość korzystania z **Warsztatu Terapii Zajęciowej**, który jest prowadzony przez Stowarzyszenie Charytatywne „Żyć Godnie”. W zajęciach terapii uczestniczy 30 osób z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W warsztacie działa 6 pracowni, tj. gospodarstwa domowego, rękodzielnicza, edukacji i umiejętności życia codziennego, komputerowa, krawiecka i artystyczna.

Istotną rolę w procesie wsparcia osób niepełnosprawnych z terenu powiatu polkowickiego odgrywa Powiatowy Urząd Pracy w Polkowicach. W ramach realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” w 2021 roku Powiatowy Urząd Pracy w Polkowicach zorganizował usługi poradnictwa zawodowego, w tym z porad indywidualnych skorzystało 51 osób z niepełnosprawnościami, w poradach grupowych wzięły udział 2 osoby z niepełnosprawnościami, a z grupowej informacji zawodowej skorzystały 22 osoby z niepełnosprawnościami.

W 2021 roku aktywizacja zawodowa oraz promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami przedstawiała się następująco:

- ▶ liczba stanowisk dla osób z niepełnosprawnością, na które pozyskano oferty pracy - 274;
- ▶ liczba osób z niepełnosprawnościami, którym przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - 2;
- ▶ liczba osób z niepełnosprawnościami skierowanych na staż - 14;
- ▶ liczba osób z niepełnosprawnościami, które skierowano na prace interwencyjne - 4;
- ▶ liczba zrealizowanych umów w sprawie refundowania pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osoby skierowanej - 5;
- ▶ liczba osób z niepełnosprawnościami skierowanych na prace społecznie użyteczne finansowane ze środków Funduszu Pracy - 6.

UZALEŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec jego rozprzestrzenianiu się. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia, natomiast trzeci wskaźnik choroby stanowią zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny²². Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tysięcy, z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 milionów osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią

²² Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

w Polsce populację liczącą 1,5-2 milionów osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 milionów osób.

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie Powiatu, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia:

- ▶ Ośrodki Pomocy Społecznej,
- ▶ Punkty Informacyjno-Konsultacyjne,
- ▶ Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ samopomocowe grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- ▶ Policja.

W 2021 roku z powodu alkoholizmu z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej korzystały łącznie 92 rodziny, w tym najwięcej z gminy Polkowice - 62 rodziny. W latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z omawianego powodu łącznie we wszystkich gminach należących do powiatu polkowickiego uległa zwiększeniu - w porównaniu do 2019 roku liczba rodzin zwiększyła się o 15%.

Tabela 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Grębocice	3	3	3
gmina Gaworzyce	5	7	6
gmina Przemków	6	8	4
gmina Polkowice	50	46	62
gmina Chocianów	8	9	9
gmina Radwanice	8	7	8
ŁĄCZNIE	80	80	92

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dane dotyczące realizowanych zadań zawarte są w corocznym Sprawozdaniu z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (typ PARPA-G1).

Z uzyskanych danych wynika, że na terenie powiatu polkowickiego w 2021 roku członkowie Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili rozmowy m.in. z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin. W 2021 roku na pierwszym miejscu pod względem liczby przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi znalazła się gmina Polkowice, gdzie członkowie Komisji podjęli rozmowy z 79 uzależnionymi mieszkańcami, z kolei na miejscu drugim – gmina Chocianów, gdzie rozmowy podjęto z 28 osobami uzależnionymi. W zakresie wsparcia członków rodzin osób uzależnionych, najwięcej rozmów zostało przeprowadzonych w gminie Polkowice – 66, z kolei w dalszej kolejności znalazła się gmina Przemków – 30. Szczegółowe dane z tego zakresu przedstawia kolejny rysunek.

Rysunek 6. Działania Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do powiatu polkowickiego wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w roku 2021

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok

Na terenie powiatu polkowickiego w 2021 roku łącznie funkcjonowało 6 Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych, we wszystkich gminach wchodzących w skład Powiatu.

W zakresie działań Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych znajduje się także obszar profilaktyki zachowań ryzykownych. W 2021 roku na terenie gmin powiatu polkowickiego zostały przeprowadzone następujące działania:

- ▶ w gminie Grębocice przeprowadzono rekomendowany program profilaktyczny w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE i IPiN – Archipelag Skarbów – Wyprawa Odkrywców. Wzięło w nim wówczas udział 80 uczniów, 50 nauczycieli oraz 23 rodziców. Ponadto, zrealizowano programy z obszaru profilaktyki

uniwersalnej, nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, a także działania takie jak spektakle oraz festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi);

- ▶ w gminie Gaworzyce odbyły się działania nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, m.in.: jednorazowe prelekcje i pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy, w których łącznie wzięło udział 1 100 uczestników;
- ▶ w gminie Przemków zorganizowano programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży, w ramach katalogu programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN, w których uczestniczyło 233 uczniów, 51 nauczycieli oraz 9 rodziców;
- ▶ w gminie Polkowice odbyły się działania w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE i IPiN, których należały: Programy „Unplugged”, „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, „Przyjaciele Zippiego”, „Spójrz inaczej” oraz „Deбата”. Wzięło w nich wówczas udział 417 uczniów i 62 nauczycieli. Ponadto, przeprowadzone zostały programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, wykraczające poza katalog rekomendacji, a także nieustrukturyzowane działania, takie jak: jednorazowe prelekcje i pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy;
- ▶ w gminie Chocianów zorganizowano rekomendowane programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży (365 uczniów i 22 nauczycieli), a także te, które wykraczały poza katalog programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE i IPiN, odbyły się również nieustrukturyzowane działania, m.in.: jednorazowe prelekcje i pogadanki, spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe, imprezy sportowe oraz konkursy.

- ▶ w gminie Radwanice w 2021 roku nie prowadzono rekomendowanych programów profilaktycznych, jednakże zrealizowano programy spoza katalogu rekomendacji, w obszarze profilaktyki uniwersalnej, w których wzięło udział 170 uczniów oraz 5 nauczycieli. W ramach działań profilaktycznych odbyły się także spektakle, festyny i inne imprezy plenerowe (za wyjątkiem imprez sportowych) oraz konkursy.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Na przestrzeni lat 2019-2021 łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie Powiatu uległa wzrostowi o 12%. W 2021 roku wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do roku 2019 uległa wzrostowi we wszystkich gminach powiatu polkowickiego.

Rysunek 7. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie powiatu polkowickiego w latach 2019-2021 (w złotych)

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę pełnoletnich osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021. Im większa liczba, tym sytuacja w gminie jest korzystniejsza. W 2021 roku na terenie Powiatu największa liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych odnotowana została w gminie Grębocice – 354 osoby, natomiast najmniejsza na terenie gminy Polkowice - 209 osób. W stosunku do poprzednich lat w gminach Grębocice, Przemków, Chocianów oraz Radwanice dostrzegalna jest pozytywna tendencja w zakresie polityki alkoholowej, tj. wzrost liczby osób przypadających

na 1 punkt sprzedaży alkoholu. Wahania zauważalne są natomiast w przypadku gmin Gaworzyce i Polkowice

Tabela 32. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina Grębocice	2019	2020	2021
	277	298	354
gmina Gaworzyce	2019	2020	2021
	261	311	299
gmina Przemków	2019	2020	2021
	304	304	309
gmina Polkowice	2019	2020	2021
	200	216	209
gmina Chocianów	2019	2020	2021
	300	320	345
gmina Radwanice	2019	2020	2021
	267	269	349

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające je na szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości

podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminach powiatu polkowickiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- ▶ jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- ▶ gminnych/miejskich komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- ▶ Policji,
- ▶ oświaty,
- ▶ ochrony zdrowia,
- ▶ organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie powiatu polkowickiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie:

- ▶ Ośrodki Pomocy Społecznej,
- ▶ Punkty Informacyjno-Konsultacyjne,
- ▶ Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ Policja,
- ▶ Zespoły Interdyscyplinarne,
- ▶ placówki oświatowe,
- ▶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach.

W 2021 roku z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu polkowickiego z powodu przemocy w rodzinie skorzystało łącznie 9 rodzin, w 2020 roku - 19, natomiast w 2019 roku – 13 rodzin. Na przestrzeni analizowanych lat rodziny korzystające z pomocy OPS z tego powodu zamieszkiwały wszystkie gminy, z wyjątkiem gminy Grębocice. W porównaniu do 2019 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie zmalała o 30,8%.

Tabela 33. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	6	8	4
gmina Grębocice	0	0	0
gmina Gaworzyce	1	2	1
gmina Przemków	1	3	1
gmina Polkowice	5	5	3
gmina Radwanice	0	1	0
ŁĄCZNIE	13	19	9

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Gmina Chocianów

W 2021 roku wypełniono 32 formularze „Niebieska Karta - A”, to o 9 mniej niż w 2020 roku oraz o 1 więcej niż w 2019 roku. W roku przedmiotowym liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie wyniosła 34, w tym: 24 kobiety, 3 mężczyzn oraz 7 dzieci.

Gmina Gaworzyce

W 2021 roku wypełniono 10 formularzy „Niebieska Karta - A”. W roku przedmiotowym 32 osoby doświadczające przemocy w rodzinie zostały objęte działaniami w ramach procedury, w tym: 21 kobiet, 6 mężczyzn oraz 5 dzieci.

Gmina Grębocice

W 2021 roku wypełniono 19 formularzy „Niebieska Karta - A”. W 2021 roku zakończono procedurę Niebieskiej Karty w 18 przypadkach – w 11 przypadkach z powodu ustania przemocy w rodzinie, a w 7 przypadkach z powodu braku zasadności podejmowania działań.

Gmina Polkowice

W 2021 roku wypełniono 85 formularzy „Niebieska Karta - A” – to najwięcej na przestrzeni lat 2019-2021. W roku przedmiotowym zakończono 66 procedur „Niebieskie Karty”. Na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy zostało zakończonych 56 procedur, natomiast 10 procedur zakończono na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Gmina Przemków

W 2021 roku wypełniono 37 formularzy „Niebieska Karta - A”. W roku przedmiotowym 38 osób doświadczających przemocy w rodzinie zostało objętych działaniami w ramach procedury, w tym wszystkie to kobiety.

Gmina Radwanice

W 2021 roku wypełniono 10 formularzy „Niebieska Karta - A”. W roku przedmiotowym 38 osób doświadczających przemocy w rodzinie zostało objętych działaniami w ramach procedury, w tym 17 kobiet, 20 mężczyzn oraz 1 dziecko.

Dokumentem regulującym założenia polityki antyprzemocowej w powiecie jest *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022*, który został przyjęty uchwałą nr XX/174/2017 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 25 maja 2017 roku. Realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach, we współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami oświatowymi, ochroną zdrowia, organizacjami pozarządowymi, Policją oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem głównym Programu jest: „Zwiększenie skuteczności i dostępności działań na rzecz osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie”.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny.

Na poziomie gmin główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny są Ośrodki Pomocy Społecznej, które służą pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzą działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiają życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W 2021 roku z omawianych świadczeń skorzystało łącznie 426 osób. W porównaniu do 2019 roku liczba osób objętych tą formą wsparcia zmniejszyła się o 43,

tj. o 9%. Niemal połowa osób objętych świadczeniem zamieszkiwała gminę Polkowice (47% wszystkich beneficjentów), a znaczny udział miały również osoby z gminy Chocianów (22%) i gminy Przemków (16%). Warto zwrócić uwagę na to, że w porównaniu do 2019 roku liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w większości gmin Powiatu uległa zmniejszeniu, a wyjątkiem jest gmina Gaworzyce, gdzie odnotowany został wzrost liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia o 22%. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje kolejna tabela.

Tabela 34. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021 z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu

gmina	2019	2020	2021
powiat polkowicki	469	435	426
gmina Chocianów	108	85	92
gmina Gaworzyce	23	28	28
gmina Grębocice	34	33	31
gmina Polkowice	202	205	198
gmina Przemków	83	70	66
gmina Radwanice	19	14	11

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa spadkowi we wszystkich gminach powiatu polkowickiego. Niemniej, w gminie Grębocice oraz gminie Polkowice odnotowany został wzrost w 2021 roku w porównaniu do roku poprzedniego, w wyniku czego liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w tych gminach ulegała wahaniom. Łączna liczba świadczeniobiorców w omawianym okresie zmniejszyła się z 293 w 2019 roku do 256 w 2021 roku, czyli o 14% (z wyłączeniem danych z gminy Radwanice za 2019 rok). W przypadku gminy Radwanice również odnotowany został spadek w 2021 roku w stosunku do roku poprzedniego o 50%. Rozpatrując liczbę rodzin, którym udzielona została pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy Powiatu

można stwierdzić, że największy spadek nastąpił w gminie Gaworzycy (25%), gminie Przemków (23%) oraz w gminie Chocianów (22%).

Tabela 35. Rodziny, którym zostało udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021

gmina	2019	2020	2021
powiat polkowicki	293	259	256
gmina Chocianów	51	40	40
gmina Gaworzycy	12	11	9
gmina Grębocice	51	35	44
gmina Polkowice	144	129	132
gmina Przemków	35	36	27
gmina Radwanice	b.d	8	4

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym.

W 2021 roku na terenie całego powiatu polkowickiego pracowało 8 asystentów rodziny (z pominięciem gminy Polkowice), w tym 3 w gminie Chocianów i 2 w gminie Radwanice. Pozostałe gminy zatrudniały po 1 asystencie. W przedmiotowym roku objęli oni wsparciem łącznie 136 rodzin na terenie Powiatu, w tym kolejno najwięcej rodzin z gminy Polkowice (57), Chocianów (21), Gaworzycy (19) oraz gminy Grębocice oraz Przemków - ich liczba wynosiła po 14 rodzin. Najmniej rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zamieszkiwało gminę Radwanice (11). Należy również zauważyć, że w gminie Polkowice wsparciem asystentów objęto łącznie 57 rodzin. W stosunku do 2019

roku łączna liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta uległa zwiększeniu o 52, tj. 62%.

Tabela 36. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021

gmina	2019		2020		2021	
	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin
gmina Chocianów	3	24	5	24	3	21
gmina Gaworzyce	1	11	1	9	1	19
gmina Grębocice	1	15	1	14	1	14
gmina Polkowice	b.d	b.d	b.d	b.d	b.d	57
gmina Przemków	1	16	1	18	1	14
gmina Radwanice	2	18	1	11	2	11
powiat polkowicki	8	84	9	76	8	136

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Rodziny z terenu powiatu polkowickiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Polkowicach, która wraz z Powiatowym Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego stanowi integralną część Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach. W ramach działalności Poradni prowadzone są działania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci, rodziców i nauczycieli, a także specjalistycznego wsparcia i pomocy rodzicom i nauczycielom związanym z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

W 2021 roku na terenie Powiatu realizowana była bezpłatna pomoc prawna i obywatelska, która świadczona była w 2 punktach, tj. Punkcie Radców Prawnych i Adwokatów, który pełni dyżury w 5 lokalizacjach oraz Punkcie Stowarzyszenia Inicjatyw

Społecznych „Wsparcie Informacja, Rozwój”, świadczącym wsparcie również w 5 miejscach. Niemniej, poradnictwo rodzinne odbywa się w każdym Ośrodku Pomocy Społecznej na terenie Powiatu.

Zorganizowana działalność w celu animowania czasu wolnego dzieci realizowana jest w Powiecie w ramach działalności świetlic wiejskich oraz funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, w których odbywają się zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne dla dzieci, w tym wychowujących się w rodzinach zmagających się z alkoholizmem.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnością, a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) system pieczy zastępczej to *zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców*. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Może być także ustanowiona dla dziecka niedostosowanego społecznie. Rodzina zastępcza w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* „z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji pieczy zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy

zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny umowę o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej zawodowej”. Umowy zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Zadaniami przewidzianymi do realizacji w ramach *Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023* przyjętego Uchwałą Nr XXII/206/2021 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 27 maja 2021 roku są:

1. Promowanie i tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej.
2. Wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej;
3. Podniesienie skuteczności procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej;
4. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wspierania rodzicielstwa zastępczego;
5. Podniesienie standardu istniejącego systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej.

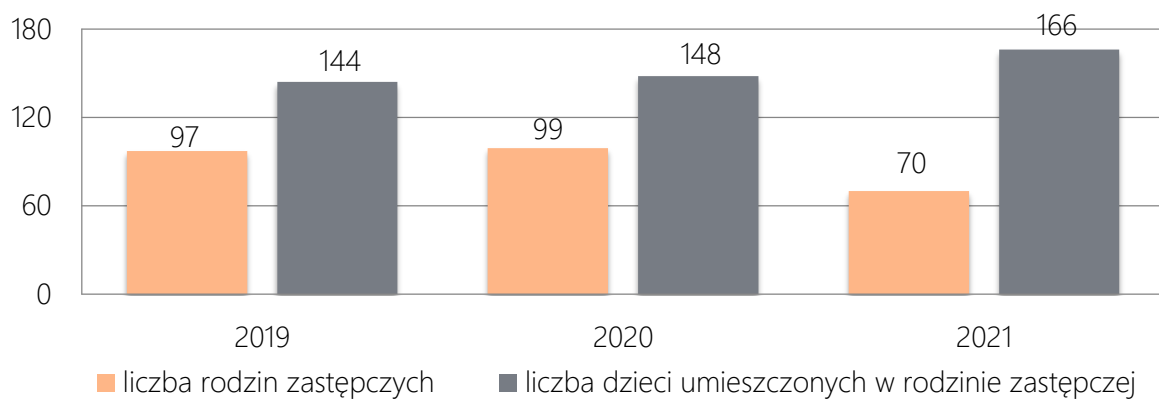
W 2021 roku PCPR prowadziło i wspierało finansowo 70 rodzin zastępczych, w których przebywało 166 dzieci, w tym:

- ▶ 55 spokrewnionych rodzin zastępczych, w których opiekę znalazło 105 dzieci;
- ▶ 7 niezawodowych rodzin zastępczych, w których opiekę znalazło 19 dzieci,
- ▶ 4 rodziny zawodowe, w których przebywało 12 dzieci,
- ▶ 4 Rodzinne Domy Dziecka, w których przebywało 30 dzieci.

W 2021 roku w 70 rodzinach wychowywało się 166 dzieci, natomiast w 2019 roku liczba funkcjonujących w Powiecie form rodzinnej pieczy była wyższa o 28% (97 rodzin), a opiekę w nich znalazło 144 dzieci. Na przełomie omawianych lat dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych działających na terenie Powiatu uległa wzrostowi o 22, tj. o 15%.

Wykres 48. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2019, 2020 i 2021 rok

Pośród 70 rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu polkowickiego, ich największa liczba znajduje się w gminie Polkowice (29 rodzin). Znaczna liczba rodzin zastępczych zamieszkuje również gminę Chocianów (16), Radwanice (12) oraz Przemków (9), a najmniejsza liczba rodzin znajduje się w gminie Gaworzyce (1) i Grębocice (3). Analogiczna zależność występuje również w przypadku liczby dzieci objętych pieczą – 43 zamieszkuje gminę Polkowice, 41 – gminę Chocianów, a 25 – gminę Radwanice. Szczegółowa charakterystyka stanu rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie polkowickim znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 37. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w 2021 roku z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu

gmina	liczba rodzin	liczba dzieci
powiat polkowicki	70	166
gmina Chocianów	16	41
gmina Gaworzyce	1	1
gmina Grębocice	3	5
gmina Polkowice	29	43
gmina Przemków	9	13
gmina Radwanice	12	25

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2021 rok

Jak wynika z danych gromadzonych przez PCPR, główną przesłanką do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej jest wystąpienie w środowisku rodzinnym dziecka problemu alkoholowego. W 2021 roku alkoholizm był przyczyną objęcia wsparciem 95 dzieci (57%). W przypadku co czwartego dziecka powodem była bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców (44), a 20 osób dotkniętych było problemem przemocy w rodzinie. Konieczność odebrania dziecka z rodziny naturalnej w mniejszym stopniu jest efektem pólsieroctwa (4), sieroctwa (2) oraz małoletności biologicznej matki (1).

Tabela 38. Powody umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku

wyszczególnienie	rodziny zastępcze spokrewnione	rodziny zastępcze niespokrewnione	rodziny zastępcze zawodowe	rodziny dom dziecka	suma
sieroctwo	0	2	0	0	2
pólsieroctwo	2	0	0	2	4
uzależnienie od alkoholu	59	10	9	17	95
przemoc w rodzinie	11	0	0	9	20
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	33	7	3	1	44
małoletność matki	0	0	0	1	1
ogółem	105	19	12	30	166

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2021 rok

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach w 2021 roku prowadziło stałą kampanię promocyjną zachęcającą kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez rozpowszechnienie informacji w mediach społecznościowych. W tym celu w PCPR prowadzony jest **punkt informacyjny ds. rodzinnej pieczy zastępczej i pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze**. Dla rodzin, które postanowiły zostać rodziną zastępczą organizowane były bezpłatne szkolenia kwalifikacyjne, a kandydaci spotykali się również ze specjalistami, m.in. psychologiem, w celu sporządzenia oceny predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej. W 2021 roku pozytywną weryfikację oraz szkolenie kwalifikacyjne ukończyło 10 kandydatów.

W przypadku wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego. Na terenie powiatu polkowickiego funkcjonują 3 placówki opiekuńczo wychowawcze:

1. Placówka Socjalizacyjna „Skarbek”;
2. Placówka Socjalizacyjna „Horyzont”;
3. Placówka Socjalizacyjno-Interwencyjna „Perspektywa”.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyszczególnia rodzaje świadczeń przysługujących na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej. Dodatkowo, Starosta może przyznać rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka:

- ▶ dofinansowanie do wycieczki poza miejscem zamieszkania dziecka,
- ▶ jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- ▶ jednorazowe lub okresowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Od dnia 1 kwietnia 2016 roku rodzinom zastępczym na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie, który w całości finansowany jest z dotacji celowej z budżetu państwa. Od lipca 2019 roku dodatek wychowawczy przysługuje również dzieciom umieszczonym w pieczy instytucjonalnej. W 2020 roku na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w zakresie dodatków wychowawczych przeznaczono kwotę 711 396,20 zł, a dla dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej – 215 893,00 zł.

W przypadku wychowanków pieczy zastępczej, którzy wkrótce osiągną pełnoletność opracowywane są Indywidualne Programy Usamodzielnienia (IPU). Usamodzielnienie stanowi długotrwały i wieloaspektowy proces wychowawczy mający na celu wchodzenie wychowanka w dorosłe życie oraz integrację ze środowiskiem. W jego ramach osoba przed osiągnięciem pełnoletności wraz z opiekunem procesu przy wsparciu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej opracowuje indywidualny program usamodzielniania, który określa zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem procesu usamodzielniania, a także sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia. Posiadanie zatwierdzonego przez dyrektora PCPR Indywidualnego Programu Usamodzielnienia jest warunkiem przyznania osobie usamodzielnianej pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. W 2021 roku pieczę zastępczą opuściło łącznie 17 wychowanków, w tym 9 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych, w rodzinnych domach dziecka – 4, w rodzinach zastępczych niezawodowych – 2, w rodzinie zastępczej zawodowej – 1, a także 1 wychowanek instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach wspierają wychowanków, pomagają w rozwiązaniu zgłaszanych problemów, załatwianiu spraw urzędowych oraz współpracują ze szkołami, do których uczęszczają. Ponadto współuczestniczą w przygotowaniu indywidualnych programów usamodzielnienia oraz ich realizowaniu, a także monitorują ogólny proces usamodzielnienia. W zakresie zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach znajduje się także przyznawanie pomocy pieniężnej oraz rzeczowej osobom usamodzielnianym.

Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej oraz opiekunów i osób zaangażowanych w działania na rzecz wsparcia tych grup, prowadzone jest również poprzez świadczenie specjalistycznego poradnictwa przez pracowników PCPR w Polkowicach. Osoby te mają możliwość korzystania z poradnictwa prawnego, w tym rodzinnego, a także psychologicznego w formie konsultacji oraz terapii.

Ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia rodzin zastępczych w Powiecie jest organizowanie spotkań i szkoleń zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez opiekunów. Uczestnicy **Grupy Wsparcia** podjęli również inicjatywy w celu utworzenia w Powiecie Stowarzyszenia dla rodzin zastępczych.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie - na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej - jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem społeczności lokalnej. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji osób starszych.

W 2021 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 20,0% wszystkich mieszkańców powiatu polkowickiego, co oznacza wzrost w stosunku do 2019 roku o 1,2 pp. Największy odsetek seniorów zamieszkiwał w 2021 roku gminy Przemków (21,4 %) oraz Chocianów (21,3%), natomiast najmniejszy gminę Grębocice (18,7%).

Tabela 39. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w powiecie polkowickim i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2019-2021 (w procentach)

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	19,6	20,6	21,3
gmina Gaworzyce	17,8	19,6	19,5
gmina Grębocice	17,9	18,4	18,7
gmina Polkowice	18,8	19,3	19,4
gmina Przemków	19,5	20,9	21,4
gmina Radwanice	17,4	18,5	19,1
powiat polkowicki	18,8	19,7	20,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej we wszystkich gminach powiatu polkowickiego kształtowała się w 2021 roku na poziomie 499. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalny jest spadek łącznej liczby świadczeniobiorców w tym zakresie - w 2019 roku było to 606, w 2020 roku - 521, natomiast w 2021 roku - 499 osób.

Tabela 40. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu polkowickiego w latach 2019-2021 (według liczby wypłaconych świadczeń)

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	72	50	51
gmina Gaworzyce	11	9	12
gmina Grębocice	12	12	7
gmina Polkowice	466	408	386
gmina Przemków	41	34	39
gmina Radwanice	4	8	4
ŁĄCZNIE	606	521	499

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny

bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie²³.

Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2019-2021 w poszczególnych gminach Powiatu znajdują się w tabeli poniżej. Na przestrzeni lat 2019-2020 łączna liczba osób, za które gminy ponosiły odpłatność za pobyt DPS uległa nieznacznemu wzrostowi. Gmina Polkowice w 2020 roku ponosiła odpłatność za największą liczbę osób przebywających w DPS, natomiast gminy Gaworzyce i Radwanice na przestrzeni analizowanych lat poniosły odpłatność za najmniejszą liczbę osób.

Tabela 41. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu polkowickiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021 (liczba osób)

gmina	2019	2020	2021
gmina Chocianów	10	9	9
gmina Gaworzyce	1	1	0
gmina Grębocice	3	4	4
gmina Polkowice	16	18	b.d.
gmina Przemków	9	9	9
gmina Radwanice	2	2	1
ŁĄCZNIE	41	43	23

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Uniwersytety Trzeciego Wieku, czyli uczelnie dla osób starszych powstały na gruncie idei *lifelong learning*, czyli uczenia się przez całe życie. Głównym celem powstawania UTW przy uczelniach wyższych i gminach jest ogólne kształcenie seniorów, a tematyka oferowanych zajęć jest różnorodna i zależy od specyfiki podmiotu prowadzącego oraz lokalnych potrzeb. W ramach wykładów, lektoratów językowych,

²³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

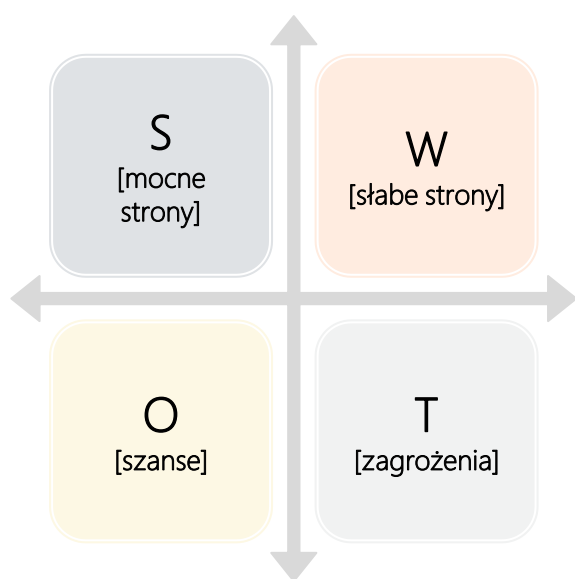
warsztatów, a także wycieczek, seniorom umożliwia się wieloaspektowy rozwój w szybko zmieniającym się otoczeniu. Ponadto uczestnicy zajęć zdobywają nowe, praktyczne umiejętności, które mają za zadanie ułatwić im codzienne funkcjonowanie w społeczności, a także są niezbędne do wykonywania pracy zawodowej. Dla seniorów z Powiatu w 2007 roku utworzony został Uniwersytet Trzeciego Wieku w Polkowicach. Stanowi on formę edukacji oraz zachowania i zwiększenia sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej, a jego głównym celem jest podejmowanie i rozwijanie społecznych inicjatyw naukowych, oświatowych, kulturalnych, charytatywnych, opiekuńczych, ekologicznych, dotyczących rehabilitacji osób starszych, z niepełnosprawnościami, a także kultury fizycznej i sportu.

Dodatkowo w tym zakresie na terenie Powiatu funkcjonują dwa kluby seniora – w gminach Gaworzyce i Polkowice, których celem jest aktywizacja emerytów i rencistów, organizowanie życia kulturalno-towarzyskiego oraz sportowo-turystycznego.

ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. W kolumnie obok przedstawiono sposób w jaki definiowane są grupy czynników w metodzie SWOT.

MOCNE STRONY

wewnętrzne czynniki pozytywne
to przede wszystkim to,
co wyróżnia na tle innych.
Są to te dziedziny działalności,
które tworzą potencjał i pozytywny
wizerunek instytucji.

SZANSE

zewnętrzne czynniki pozytywne
to wszystkie wydarzenia i procesy
w otoczeniu, które tworzą sprzyjające
dla instytucji sytuacje.
Są to takie kierunki działalności,
które mogą przynieść w przyszłości
pozytywne, rozwojowe
społeczne efekty.

SŁABE STRONY

wewnętrzne czynniki negatywne
to te aspekty funkcjonowania,
które ograniczają sprawność
i mogą blokować rozwój instytucji.

ZAGROŻENIA

zewnętrzne czynniki negatywne
to zbiór możliwych sytuacji
i procesów, które mogą tworzyć
niekorzystne dla instytucji warunki
rozwoju w jego otoczeniu.
Zagrożenia są postrzegane jako bariery,
utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa
dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">▶ Dodatnie saldo migracji wewnętrznych na przestrzeni ostatnich 2 lat.▶ Niższa niż w całym województwie dolnośląskim oraz całej Polsce stopa bezrobocia rejestrowanego.▶ Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.▶ Funkcjonowanie 3 dużych przedsiębiorstw oraz 4 makroprzedsiębiorstw na terenie Powiatu.▶ Rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna.▶ Rozwinięta oferta edukacyjna.▶ Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.▶ Spadek wskaźnika deprivacji lokalnej.▶ Spadek liczby osób długotrwale pobierających świadczenia pomocy społecznej.▶ Funkcjonowanie Placówek Socjalizacyjnych.▶ Spadek liczby bezrobotnych mieszkańców Powiatu w porównaniu do 2020 roku.▶ Funkcjonowanie licznych organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców Powiatu.▶ Funkcjonowanie Centrum Przedsiębiorczości.▶ Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej.▶ Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych, grup samopomocowych.	<ul style="list-style-type: none">▶ Spadek liczby mieszkańców na terenie Powiatu na przestrzeni ostatnich lat.▶ Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.▶ Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.▶ Wzrost i znaczący udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy.▶ Wzrost odsetka osób z niepełnosprawnościami w szczególnej sytuacji na rynku pracy.▶ Wzrost odsetka osób powyżej 50 roku życia w szczególnej sytuacji na rynku pracy.▶ Stosunkowo wysoka liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności.▶ Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu alkoholizmu.▶ Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy.▶ Niskie kompetencje wychowawcze rodziców i związana z tym konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.▶ Wzrost łącznej wartości sprzedanego alkoholu na terenie Powiatu.▶ Wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.▶ Wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej.▶ <u>Wyniki z przeprowadzonego badania mieszkańców</u>: problem wykluczenia społecznego, uzależnienia, emigracja ludzi młodych i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako główne problemy społeczne w Powiecie, wysoki

- ▶ Prowadzenie działalności profilaktycznej dla dzieci i młodzieży w szkołach.
- ▶ Realizacja działań aktywizujących na rzecz bezrobotnych mieszkańców Powiatu.
- ▶ Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
- ▶ Wsparcie rodzin poprzez działalność asystentów rodziny.
- ▶ Funkcjonowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Klubów Seniora.
- ▶ Stosunkowo niska liczba rodzin dotknięta przemocą domową.
- ▶ Zapewnienie bezpłatnej pomocy prawnej dla rodzin.

odsetek mieszkańców korzystających z urządzeń elektronicznych więcej niż 3 godziny dziennie, stosunkowo wysoki odsetek osób, które znają kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy oraz mających trudność w jednoznacznym określeniu, czy stosowanie kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą, wysoki odsetek badanych w opinii których korzystanie z urządzeń elektronicznych/ Internetu stanowi poważny problem wśród dzieci i młodzieży na terenie Powiatu, nieadekwatne wynagrodzenie jako główna trudność napotykana przez osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Powiatu, wysoki odsetek mieszkańców, którzy doświadczyli ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy lub mieli trudność w odpowiedzi na to pytanie, znaczny odsetek badanych w opinii których infrastruktura techniczna Powiatu jest w niewielkim stopniu dostosowana do osób z niepełnosprawnościami, znaczny odsetek respondentów uważających ofertę pomocy osobom starszym jako niewystarczającą, niewystarczająca oferta w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin oraz dzieci i młodzieży.

SZANSE

- ▶ Rozwój gospodarczy kraju i regionu.
- ▶ Pozyskanie środków unijnych na rozwój Powiatu.
- ▶ Promocja Powiatu w całej Polsce.
- ▶ Utworzenie nowych miejsc pracy.
- ▶ Utworzenie podmiotów ekonomii społecznej.

ZAGROŻENIA

- ▶ Starzejące się społeczeństwo.
- ▶ Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- ▶ Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących wsparcia z pomocy społecznej.

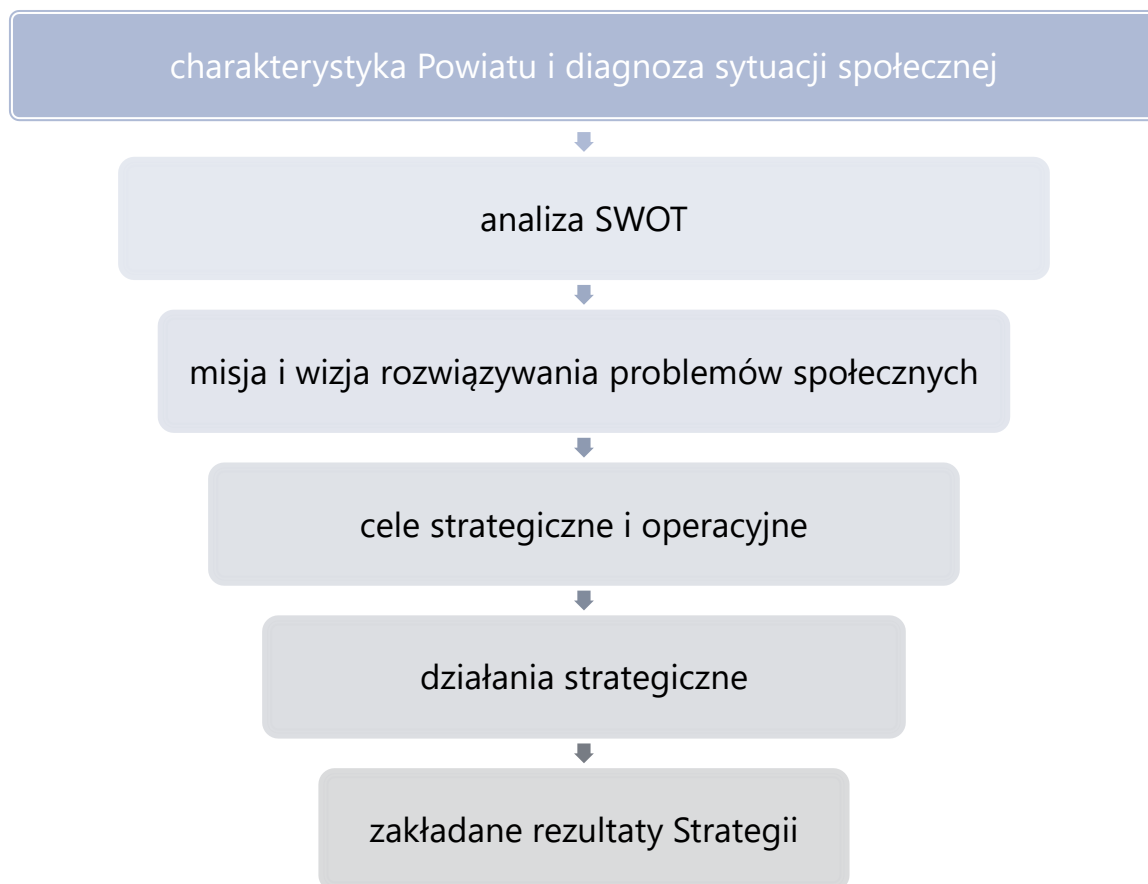
- ▶ Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
- ▶ Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- ▶ Intensyfikacja działalności organizacji pozarządowych.
- ▶ Wzrost aktywności i integracji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- ▶ Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- ▶ Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.
- ▶ Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- ▶ Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
- ▶ Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- ▶ Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- ▶ Utworzenie mieszkań chronionych.
- ▶ Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.
- ▶ Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej.
- ▶ Prowadzenie kampanii promujących społeczeństwo otwarte na osoby z niepełnosprawnościami.
- ▶ Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- ▶ Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- ▶ Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
- ▶ Wzrost bezrobocia wśród kobiet, związany z brakiem możliwości zapewnienia opieki dzieciom do lat 3.
- ▶ Zwiększenie skali problemu przemocy.
- ▶ Niskie zainteresowanie rodzin pełnieniem funkcji rodziny zastępczej.
- ▶ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
- ▶ Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- ▶ Negatywne konsekwencje pandemii koronawirusa COVID-19, w szczególności związane z zatrudnieniem, poziomem ubóstwa oraz stanem psychospołecznym mieszkańców.
- ▶ Dalszy odpływ młodych ludzi z terenu Powiatu.
- ▶ Wzrost liczby osób spożywających alkohol w sposób problemowy.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów monitorowania i ewaluacji oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, a także analiza SWOT. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 8. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Powiatu w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

WIZJA

Powiat Polkowicki miejscem zaspokajającym potrzeby mieszkańców oraz skoncentrowanym na działaniach zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych przy wykorzystaniu lokalnych zasobów instytucjonalnych

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Powiat zmierza. Brzmi ona:

MISJA

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 jest zapewnienie mieszkańcom jak najwyższej jakości życia, poprzez udzielanie kompleksowego wsparcia i efektywnej współpracy instytucji realizujących zadania w zakresie polityki społecznej

KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cel strategiczny nr 1	<ul style="list-style-type: none">• Zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy.
Cel strategiczny nr 2	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwijanie form wsparcia.
Cel strategiczny nr 3	<ul style="list-style-type: none">• Ograniczenie zjawiska uzależnienia i współuzależnienia oraz zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu w zakresie zagrożeń z tego wynikających.
Cel strategiczny nr 4	<ul style="list-style-type: none">• Wzmacnianie lokalnego systemu pomocy osobom doświadczającym problemu przemocy.
Cel strategiczny nr 5	<ul style="list-style-type: none">• Wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez doskonalenie kompetencji wychowawczych oraz rozszerzenie działalności systemu w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Cel strategiczny nr 6	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa warunków życia osób starszych, a także umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

UBÓSTWO

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ ubóstwo jako jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej w gminach powiatu polkowickiego;
- ▶ ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ▶ ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych;
- ▶ przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczzonej bezradności;
- ▶ bezdomność znajdująca się wśród powodów świadczenia pomocy społecznej na terenie Powiatu;
- ▶ doświadczenie problemu ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy zadeklarował blisko co szósty mieszkaniec Powiatu;
- ▶ średnio co drugi ankietowany dobrze ocenia swoją sytuację materialną, z kolei negatywnie – co ósmy mieszkaniec zamieszkujący powiat polkowicki;
- ▶ do doświadczenia wykluczenia społecznego przyznał się co piąty badany mieszkaniec, z czego największy odsetek doznał go ze względu na poglądy polityczne i młody wiek.

CEL STRATEGICZNY NR 1

- ▶ Zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy.

Cel operacyjny nr 1 Wspieranie działań na rzecz poprawy sytuacji ekonomiczno-bytowej mieszkańców Powiatu.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Powiatu.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2023-2029	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej - posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2023-2029	OPS, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2023-2029	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia osobom bezdomnym w celu ochrony ich życia i zdrowia, w postaci schronienia oraz posiłku.	Zapewnienie osobom bezdomnym podstawowych warunków do egzystencji.	Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, w tym ze schronienia i posiłku.	2023-2029	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2 Organizowanie działań integrujących społeczność lokalną, a także zapewnienie osobom wykluczonym możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2023-2029	PCPR, OPS, POPPPiDM, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa
Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Wychodzenie osób i rodzin z ubóstwa oraz włączanie ich w społeczność lokalną.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej przez umożliwienie włączenia się w udzielanie pomocy przez osoby prywatne - organizacja i wspieranie idei wolontariatu.	Zintegrowana społeczność lokalna na terenie Powiatu.	Liczba osób objętych wolontaryjnymi działaniami pomocowymi.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu

BEZROBOCIE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ bezrobocie jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej w powiecie polkowickim;
- ▶ wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych, osób pozostających bez zatrudnienia po 50 roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- ▶ niewielka liczba osób bezrobotnych korzystających z aktywizacji zawodowej;
- ▶ nieadekwatne wynagrodzenie, brak kwalifikacji zawodowych oraz ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych jako główne trudności osób bezrobotnych szukających pracy na terenie powiatu polkowickiego;
- ▶ brak kwalifikacji zawodowych oraz nieadekwatne wynagrodzenie jako główne problemy osób bezrobotnych w opinii pracowników instytucjonalnych;
- ▶ organizowanie kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe jako główne działanie na rzecz osób bezrobotnych w opinii pracowników instytucjonalnych.

Cel operacyjny nr 3 Wspieranie zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Powiecie.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy.	2023-2029	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej.	Wyższa jakość udzielanego wsparcia w zakresie wychodzenia z bezrobocia.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.	2023-2029	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2023-2029	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie współpracy z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Zapewnienie realnych warunków do zatrudnienia na powiatowym rynku pracy.	Liczba podjętych działań we współpracy z jednostkami oświatowymi celem dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	2023-2029	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Aktywizacja kobiet na rynku pracy.	Liczba dostępnych na terenie Powiatu miejsc w żłobkach lub klubach dziecięcych.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie diagnozy stanu lokalnego rynku pracy, monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.	Uzyskanie rzetelnych informacji na temat rynku pracy w Powiecie.	Liczba opracowanych diagnoz i monitoringów.	2023-2029	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie prowadzenia Centrum Przedsiębiorczości.	Udzielanie wsparcia przedsiębiorcom, promocja działań związanych z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.	Liczba pracodawców korzystających ze wsparcia Centrum Przedsiębiorczości.	2023-2029	Samorząd powiatowy, PUP, samorządy gminne, NGO, przedsiębiorcy, placówki oświatowe	Budżet Powiatu

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania w pomocy społecznej na terenie powiatu polkowickiego;
- ▶ trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych;
- ▶ niska aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnościami wynikająca z niedostosowania miejsc pracy do ich potrzeb;
- ▶ wzrost odsetka osób z niepełnosprawnościami będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- ▶ zapewnienie rehabilitacji i pomocy w czynnościach domowych jako główne działania na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością jakie należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego;

- ▶ z przeprowadzonego badania wynika, iż co czwarty mieszkaniec uważa, że infrastruktura techniczna Powiatu jest dostosowana w niewielkim stopniu do osób z niepełnosprawnościami, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie;
- ▶ do głównych potrzeb osób z niepełnosprawnościami mieszkańcy zaliczyli bariery architektoniczne, samotność oraz utrudniony dostęp do placówek medycznych;
- ▶ w opinii respondentów na terenie Powiatu powinno się prowadzić więcej placówek wsparcia dziennego oraz rozpowszechnić informacje o dostępnych formach pomocy.

CEL STRATEGICZNY NR 2

- ▶ Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwijanie form wsparcia.

Cel operacyjny nr 1 Zapewnienie dostępu do usług pomocowych osobom z niepełnosprawnością.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich dostępności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2023-2029	PCPR, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Powiatu PFRON
Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc w Domu Pomocy Społecznej.	Poprawa dostępności do całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców Powiatu przebywających w Domu Pomocy Społecznej.	2023-2029	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością (w tym na zakup sprzętu rehabilitacyjnego).	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2023-2029	OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029

Rozwijanie bazy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, grupy wsparcia, świetlice integracyjne, itp.).	Poprawa społecznego i zawodowego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.	Liczba placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. Liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, WTZ, ŚDS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie opieki wychnieniowej dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.	Odciążenie opiekunów nieformalnych oraz zapewnienie profesjonalnej opieki osobom z niepełnosprawnością.	Liczba osób korzystających z opieki wychnieniowej. Liczba godzin opieki wychnieniowej przypadająca na 1 beneficjenta.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusz Solidarności-owy
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji publicznych z zakresu obsługi i wsparcia osoby z niepełnosprawnością.	Podniesienie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej zajmującej się obsługą i wsparciem osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie usług poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego dla opiekunów osób z niepełnosprawnością.	Poprawa sytuacji opiekunów osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób, którym udzielono porad. Liczba udzielonych porad.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2 Zaktywizowanie osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym oraz kształtowanie pozytywnych postaw wśród wszystkich mieszkańców Powiatu w tym zakresie.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych skierowanych do osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla osób z niepełnosprawnością oraz wzrost ich aktywności społecznej i umiejętności.	Liczba zorganizowanych imprez dla osób z niepełnosprawnością. Liczba uczestników.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, WTZ	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/programów. Liczba uczestników.	2023-2029	PCPR, OPS, NGO, WTZ	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie Powiatu oraz inicjowanie powstawania kolejnych.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba nowo utworzonych podmiotów ekonomii społecznej. Liczba podjętych działań w kierunku rozwoju istniejących.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Zwiększenie działań mających na celu współpracę z NGO. Zwiększenie działalności NGO w kierunku osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością we współpracy z organizacjami pozarządowymi	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Likwidowanie barier transportowych, poprzez dostosowywanie pojazdów komunikacji publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz organizowanie dowozu dla dorosłych osób z ograniczoną mobilnością, w szczególności na terenach wiejskich.	Poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w przestrzeni publicznej. Zwiększenie ich samodzielności.	Liczba środków transportu przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Liczba osób dorosłych korzystających z dowozu.	2023-2029	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu Fundusze Europejskie PFRON
Dostosowywanie ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników, przejść dla pieszych itp.), małej architektury oraz budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym słabowidzących.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury powiatowej.	Liczba obiektów infrastruktury powiatowej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	2023-2029	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie
Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy poprzez ich aktywizację zawodową, tworzenie miejsc pracy chronionej, popularyzację wśród pracodawców zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.	Wyrównanie szans osób z niepełnosprawnością na płaszczyźnie społecznej i zawodowej.	Liczba zrealizowanych projektów i działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PUP, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie

UZALEŻNIENIA

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ zagrożenie wystąpieniem przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- ▶ wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia OPS z powodu alkoholizmu w powiecie polkowickim;
- ▶ wzrost wartości sprzedanego alkoholu na terenie powiatu polkowickiego;
- ▶ alkoholizm jako główny problem społeczny rodzin w opinii pracowników instytucjonalnych;
- ▶ wysoka i bardzo wysoka skala problemu uzależnień wśród dzieci i młodzieży zdaniem połowy pracowników instytucjonalnych;
- ▶ pomoc psychologiczno-terapeutyczna i profilaktyka dzieci i młodzieży szkolnej – główne działania w Powiecie jakie powinno być podejmowane na szerszą skalę na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin;
- ▶ zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19;
- ▶ znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze przez średnio co piątego mieszkańca powiatu polkowickiego;
- ▶ problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych/Internetu wśród dzieci i młodzieży z powiatu polkowickiego.

CEL STRATEGICZNY NR 3

- ▶ Ograniczenie zjawiska uzależnienia i współuzależnienia oraz zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu w zakresie zagrożeń z tego wynikających.

Cel operacyjny nr 1 Rozwój systemu wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodziny.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2023-2029	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie działalności Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych w gminach na terenie Powiatu.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzinom z problemem uzależnienia.	Liczba funkcjonujących Punktów Konsultacyjnych na terenie Powiatu. Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porady.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, G/MKRPA, PKI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin.	Liczba utworzonych grup samopomocowych. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych.	2023-2029	OPS, G/MKRPA, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2023-2029	OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu NFZ
Kontynuowanie działalności prowadzonej przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	Wzrost liczby osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie problemu uzależnień.	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia OIK.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, G/MKRPA, PCPR	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Monitorowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Powiatu poprzez działania instytucji na szczeblu gminnym, m.in. G/MKRPA.	Pozyskanie informacji służących zaprojektowaniu odpowiednich działań w zakresie problemu uzależnień na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Cel operacyjny nr 2 Podejmowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców i uczniów.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPIŃ związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwoju psychospołecznego uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2023-2029	G/MKRPA, OPS, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Podejmowanie odpowiedzialnych wyborów przez mieszkańców Powiatu.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, G/MKRPA, NGO, KPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, G/MKRPA, placówki oświatowe, NGO, świetlice środowiskowe i wiejskie	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Podejmowanie współpracy z Komendą Powiatową Policji w Polkowicach oraz działających w jej ramach posterunków Policji, w zakresie organizowania spotkań, pogadań i lekcji profilaktycznych na temat zagrożeń spożywania alkoholu, w tym w ciąży i w wieku starszym oraz prowadzenia pojazdów pod jego wpływem.	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba zorganizowanych spotkań/lekcji/pogadań. Liczba osób uczestniczących w nich.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, KPP, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
---	--	--	-----------	--	--------------------------------

PRZEMOC W RODZINIE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ występujący w rodzinach problem przemocy;
- ▶ konieczność zapewnienia schronienia osobom doświadczającym przemocy;
- ▶ znaczny odsetek badanych mieszkańców, znających w swoim środowisku osoby doświadczające przemocy;
- ▶ brak wiedzy odnośnie stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako dobrej metody wychowawczej;
- ▶ średnio co trzeci badany pracownik instytucjonalny wskazał na przemoc w rodzinie jako problem rodzin w powiecie polkowickim.

CEL STRATEGICZNY NR 4

- ▶ Wzmacnianie lokalnego systemu pomocy osobom doświadczającym problemu przemocy.

Cel operacyjny nr 1 Pobudzenie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców wobec osób stosujących i doznających przemocy oraz prowadzenie działań profilaktycznych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2029	PCPR, OPS, ZI, OIK	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.	2023-2029	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej na rzecz przeciwdziałania przemocy.	Zapewnienie wielostronnego wsparcia w zakresie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy przy współpracy.	2023-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, NGO, KPP, POPPPiDM, PKI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Realizowanie działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie oraz uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Przełamywanie zmywu milczenia w zakresie przemocy w rodzinie.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.	2023-2029	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, KPP, POPPPiDM, PKI	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny 2 Uskutecznienie systemu reagowania i rozwiązywania sytuacji przemocowych w rodzinie, poprzez prowadzenie specjalistycznego wsparcia.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Wzrost liczby zaopiekowanych osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym zostało udzielone wsparcie, m.in. w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	2023-2029	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2023-2029	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie dzieciom doznającym przemocy miejsc w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży ochrony przed przemocą w rodzinie.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przemocą w rodzinie.	2023-2029	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz monitorowanie ich sytuacji.	Resocjalizacja osób stosujących przemoc.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych. Liczba osób poddanych monitorowaniu.	2023-2029	PCPR, OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Liczba grup wsparcia. Liczba uczestników.	2023-2029	PCPR, G/MKRPA, OPS, NGO, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	Możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy w zakresie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.	Liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji w zakresie przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników.	2023-2029	PCPR, G/MKRPA, OPS, ZI, KPP, POPPPiDM	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie mieszkania chronionego/interwencyjnego.	Zapewnienie schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, poprzez izolację od sprawcy.	Liczba osób doświadczających przemocy, którym udzielono schronienia.	2021-2029	samorząd powiatowy, samorzady gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich;
- ▶ konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, z powodu niewydolności rodzin biologicznych;
- ▶ wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- ▶ wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- ▶ niedostateczne działania w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin w opinii co szóstego mieszkańca Powiatu;
- ▶ profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie jako główne działanie, które poprawiłoby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo;
- ▶ niedostateczne działania w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej w opinii co piątego mieszkańca Powiatu;
- ▶ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako drugi z kolei problem rodzin z Powiatu w opinii pracowników instytucjonalnych.

CEL STRATEGICZNY NR 5

- ▶ Wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez doskonalenie kompetencji wychowawczych oraz rozszerzenie działalności systemu w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Cel operacyjny nr 1 Udzielanie wsparcia rodzinom zagrożonym dysfunkcjami oraz wzmocnienie jakości i efektywności systemu wspierającego prawidłowe funkcjonowanie rodziny.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań w zakresie rozpoznawania problemów opiekuńczo-wychowawczych, deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku rówieśniczym i szkolnym.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem. Liczba działań podjętych w celu wsparcia rodzin z terenu Powiatu,	2023-2029	PCPR, OPS, PPP, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie kampanii informacyjnych dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Powiatu.	Liczba kampanii informacyjnych na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego. Liczba osób uzyskujących pomoc w przypadku doświadczenia problemów.	2023-2029	PCPR, OPS, POPPPiDM, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie warsztatów i szkoleń dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Powiatu.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023, 2025, 2027, 2029	PCPR, OPS, POPPPiDM	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Zwiększenie liczby miejsc w publicznych przedszkolach, funkcjonujących na terenie Powiatu.	Zapewnienie dostępu do nieodpłatnej edukacji i wychowania dla dzieci z terenu Powiatu.	Liczba miejsc w publicznych przedszkolach. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.	2023-2029	samorządy gminne	Budżety Gmin
Organizowanie działań i aktywności mających na celu integrację rodzin, w tym konkursów dla dzieci, festynów i pikników rodzinnych.	Podniesienie poziomu integracji rodzin z terenu Powiatu.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin. Liczba ich uczestników.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie i dalsze rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Wzrost liczby działań skierowanych do rodzin z terenu Powiatu, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego, psychologicznego i pedagogicznego.	Poprawa psychospołecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem.	2023-2029	PCPR, OPS, POPPPiD, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2

Rozwój systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz pomoc osobom opuszczającym rodzinę zastępczą oraz ośrodki opiekuńczo-wychowawcze.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą.	Podniesienie poziomu jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba osób biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje. Liczba szkoleń i warsztatów.	2023, 2026, 2029	PCPR, POPPPiD, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (opracowywanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia).	Zapewnienie wychowankom pieczy zastępczej odpowiednich warunków do samodzielnego funkcjonowania	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu się.	2023-2029	PCPR, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Utworzenie mieszkania chronionego dla dorosłych wychowanków pieczy zastępczej.	Zapewnienie dorosłym wychowankom pieczy zastępczej wsparcia i schronienia.	Liczba osób korzystających z mieszkania chronionego.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorzady gminne, PCPR, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Państwa Budżet Województwa
Podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Wzmocnienie więzi rodzinnych.	Liczba działań podjętych we współpracy na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.	2023-2029	PCPR, OPS, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Zapewnianie rodzinom zastępczym i dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych pomocy specjalistycznej oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	Ogólna poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających	Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, którym udzielono pomocy specjalistycznej. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	2023-2029	PCPR, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa

Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego dla rodzin zastępczych.	Liczba utworzonych grup wsparcia. Liczba spotkań grup.	2023-2029	PCPR, OPS, POPPPiDM, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Rozwój pieczy zastępczej.	Liczba pozyskanych oraz biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	2023-2029	PCPR, OPS, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Rozwijanie działań wolontaryjnych na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym zawodowym w pracach opiekuńczych i gospodarczych.	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem w pracach opiekuńczych i gospodarczych. Liczba podjętych działań wolontaryjnych.	2023-2029	PCPR, NGO, DOPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa

WSPARCIE OSÓB STARSZYCH

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ▶ stały wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności Powiatu;
- ▶ zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych;
- ▶ znaczny odsetek osób badanych, w których opinii oferta pomocy osobom starszym jest niewystarczająca w Powiecie;
- ▶ samotność jako najważniejszy problem osób starszych w opinii badanych mieszkańców oraz pracowników instytucjonalnych;
- ▶ problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa jako problem dostrzega co czwarty pracownik instytucjonalny.

CEL STRATEGICZNY NR 6

- Poprawa warunków życia osób starszych, a także umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Cel operacyjny nr 1 Zabezpieczenie potrzeb osób starszych oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturowym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.).	Poprawa społecznego funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.	2023-2029	OPS, kluby seniora, UTW, świetlice wiejskie, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Uzyskanie rzetelnych informacji odnośnie sytuacji i potrzeb seniorów.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.	2023-2029	OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Wzrost kompetencji opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.	2023, 2025, 2027, 2029	OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze Europejskie
Rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone są różnorodne aktywności (np. Dzienny Dom Pobytu, Kluby Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, instytucje kultury).	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów. Liczba uczestników.	2023-2029	OPS, kluby seniora, świetlice wiejskie, UTW, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom starszym w pełnieniu obowiązków domowych w formie wolontariatu i solidarności międzypokoleniowej.	Częściowe odciążenie osób starszych w zakresie codziennych czynności życiowych.	Liczba osób działających na rzecz osób starszych w formie wolontariatu.	2023-2029	OPS, NGO, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie osobom starszym, w szczególności zamieszkującym obszary wiejskie, dostępu do usług opiekuńczych.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.	2023-2029	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Zwiększenie poziomu integracji międzypokoleniowej.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych zajęć.	2023-2029	OPS, placówki oświatowe, kluby seniora, UTW, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poziomu bezpieczeństwa osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.	2023-2029	OPS, UTW, KPP, kluby seniora, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 przyniesie:

- ▶ stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- ▶ wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- ▶ poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- ▶ zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- ▶ wzrost atrakcyjności powiatu polkowickiego jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- ▶ wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;

- ▶ wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- ▶ poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Powiecie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach.

Tabela 42. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Powiatu Polkowickiego o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029”.	IV kwartał 2022 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2023 r. – IV kwartał 2029 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	Co 2 lata w miesiącu czerwcu od 2025 r. za rok 2023-2024 do 2029 roku
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii, czyli od I kwartału 2023 r. do IV kwartału 2029 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki regionalnej i lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Zespół ds. Wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 oraz Dyrektora PCPR jako osoba koordynująca prace Zespołu, przy wyborze zadań do realizacji

będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Zespół powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów strategii będzie dokonywana co dwa lata w terminie do końca II kwartału na podstawie materiałów sprawozdawczych i innych źródeł, przekazanych od realizatorów merytorycznych poszczególnych celów strategicznych w formie sprawozdania. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 będzie Dyrektor PCPR w Polkowicach.

Wskaźniki stopnia efektywności realizacji Strategii

Celem oceny wdrażanych działań, wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- ▶ dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności - liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia ze strony jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu,
- ▶ w obszarze dotyczącym rynku pracy - liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w poszczególnych latach,
- ▶ wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi),
- ▶ wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu i wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku opracowywania Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 43. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2029 roku)
1.	Zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	685	powyżej 600
		Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej.	77	poniżej 75
		Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	b.d.	powyżej 500
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia i pomocy społecznej z powodu ubóstwa.	784	poniżej 750
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców gmin powiatu polkowickiego w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (%).	54,1	poniżej 50,0
		Liczba osób bezrobotnych.	1 708	poniżej 1 500
		Liczba pracodawców korzystających ze wsparcia Centrum Przedsiębiorczości.	150	powyżej 150
		Liczba staży zgłoszonych w PUP.	259	powyżej 200
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia i pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	626	poniżej 600
2.	Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z WTZ.	30	powyżej 30

	poprzez rozwijanie form wsparcia.	Liczba wydanych orzeczeń przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.	1 112	poniżej 1 000
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia i pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.	499	poniżej 450
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia i pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.	743	poniżej 700
		Liczba stanowisk dla osób z niepełnosprawnością, na które pozyskano oferty pracy.	274	powyżej 250
3.	Ograniczenie zjawiska uzależnienia i współuzależnienia oraz zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu w zakresie zagrożeń z tego wynikających.	Liczba punktów konsultacyjnych.	6	6
		Liczba osób uzależnionych, z którymi KRPA przeprowadzali rozmowy.	179	poniżej 150
		Liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi KRPA przeprowadzali rozmowy.	111	poniżej 100
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu.	92	poniżej 90
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.	1 312	powyżej 1 500
4.	Wzmacnianie lokalnego systemu pomocy osobom doświadczającym problemu przemocy.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A”.	193	poniżej 200
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu przemocy w rodzinie.	9	poniżej 20
		Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przemocą w rodzinie.	20	poniżej 20
		Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach w zakresie przemocy w rodzinie.	b.d.	powyżej 50

		Liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji w zakresie przeciwdziałania przemocy.	b.d.	powyżej 7
5.	Wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez doskonalenie kompetencji wychowawczych oraz rozszerzenie działalności systemu w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	136	poniżej 150
		Liczba asystentów rodziny.	8	8
		Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych..	256	poniżej 200
		Liczba zorganizowanych warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze.	b.d.	powyżej 7
		Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin.	b.d.	powyżej 10
		Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.	166	poniżej 150
		Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego.	426	poniżej 400
		Liczba rodzin zastępczych.	70	powyżej 70
		Liczba wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą.	17	powyżej 20
		6.	Poprawa warunków życia osób starszych, a także umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.	499			poniżej 500
Liczba osób w DPS, za których gminy powiatu polkowickiego ponoszą odpłatność.	23			poniżej 50
Liczba klubów seniora.	2			powyżej 2

Źródło: opracowanie własne

OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuacji na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polkowickiego na lata 2023-2029 zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców powiatu polkowickiego

i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

1. Podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
2. dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
3. podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych oraz podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
4. wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
5. promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
6. doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
7. zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
8. interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi i głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Powiatu, natomiast niniejsza Strategia stanowi wybór priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Położenie powiatu polkowickiego na tle województwa i kraju	15
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu polkowickiego według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)	23
Rysunek 3. Płeć: N=260	44
Rysunek 4. Struktura badanej grupy	74
Rysunek 5. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 roku w gminach powiatu polkowickiego	94
Rysunek 6. Działania Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do powiatu polkowickiego wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w roku 2021.....	108
Rysunek 7. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie powiatu polkowickiego w latach 2019-2021 (w złotych)	110
Rysunek 8. Elementy procesu planowania strategicznego.....	134

SPIS TABEL:

Tabela 1. Przyrost naturalny w powiecie polkowickim w latach 2019-2021.....	17
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu polkowickiego w 2021 roku.....	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie polkowickim w latach 2019-2021 (w procentach)	19
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w powiecie polkowickim w latach 2019-2021.....	19
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w powiecie polkowickim w latach 2019-2021.....	23
Tabela 6. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu polkowickiego z podziałem na poszczególne gminy.....	24

Tabela 7. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu polkowickiego.....	25
Tabela 8. Wykaz podmiotów leczniczych w gminach powiatu polkowickiego.....	27
Tabela 9. Zakres usług społecznych oraz zadań publicznych.....	30
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021.....	36
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2019-2021 w gminach należących do powiatu polkowickiego	37
Tabela 12. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021 (w procentach)	38
Tabela 13. Proszę ocenić poziom natężenia niżej wymienionych problemów społecznych na terenie Powiatu. N=260.....	46
Tabela 14. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=260.....	47
Tabela 15. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe) oraz e-papierosy? N=260.	48
Tabela 16. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=245	51
Tabela 17. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu 12 miesięcy? N=29.....	53
Tabela 18. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=13.....	54
Tabela 19. Czy przez okres co najmniej 2 tygodni utrzymywały się u Pana/i takie stany jak: N=260.....	68
Tabela 20. Miejsce zatrudnienia:	74
Tabela 21. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród rodzin?.....	78

Tabela 22. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?.....	84
Tabela 23. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu polkowickiego w latach 2019-2021.....	93
Tabela 24. Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu polkowickiego w latach 2019-2021.....	95
Tabela 25. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu polkowickiego w latach 2019-2021.....	96
Tabela 26. Mieszkańcy powiatu polkowickiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2019-2021 oraz ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (stan na koniec roku).....	97
Tabela 27. Mieszkańcy powiatu polkowickiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2019-2021.....	98
Tabela 28. Liczba zgłoszonych ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2019-2021.....	98
Tabela 29. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu polkowickiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021.....	100
Tabela 30. Liczba rodzin z terenu gmin wchodzących w skład powiatu polkowickiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2019-2021.....	101
Tabela 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	106
Tabela 32. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	111
Tabela 33. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021.....	113

Tabela 34. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021 z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu	117
Tabela 35. Rodziny, którym zostało udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do powiatu polkowickiego w latach 2019-2021	118
Tabela 36. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu polkowickiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	119
Tabela 37. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w 2021 roku z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu.....	122
Tabela 38. Powody umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku.....	123
Tabela 39. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w powiecie polkowickim i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2019-2021 (w procentach)	127
Tabela 40. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu polkowickiego w latach 2019-2021 (według liczby wypłaconych świadczeń)	127
Tabela 41. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu polkowickiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021 (liczba osób)	128
Tabela 42. Harmonogram wdrażania Strategii.....	161
Tabela 43. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	164

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu polkowickiego w latach 2019-2021.....	16
Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu polkowickiego w podziale na gminy w 2021 roku	17
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie polkowickim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa dolnośląskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	20

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021 w powiecie polkowickim	22
Wykres 5. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021 w powiecie polkowickim (w procentach).....	36
Wykres 6. Wiek: N=260	44
Wykres 7. Wykształcenie: N=260	45
Wykres 8. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=260	47
Wykres 9. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=260	48
Wykres 10. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=260.....	49
Wykres 11. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=260.....	50
Wykres 12. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)? N=260	50
Wykres 13. Jak często grał/a Pan/i lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=260	51
Wykres 14. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Powiecie znaczny problem wśród dorosłych mieszkańców/dzieci i młodzieży? N=260.....	52
Wykres 15. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? N=260	52
Wykres 16. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=260.....	53
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=260.....	54
Wykres 18. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=260	55

Wykres 19. O jakich instytucjach/podmiotach funkcjonujących na terenie powiatu Pan/i słyszał/a? N=260.....	56
Wykres 20. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? N=260.....	57
Wykres 21. Jakie trudności Pana/i zdaniem napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Powiatu? N=260.....	58
Wykres 22. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych? N=260.....	59
Wykres 23. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=260.....	60
Wykres 24. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną? N=260.....	60
Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze	61
Wykres 26. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Powiecie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=260....	62
wykres 27. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w powiecie? N=260	63
Wykres 28. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Powiecie? N=260.....	64
Wykres 29. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Powiecie? N=260	65
Wykres 30. W jakim zakresie oferta wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu powinna być Pana/i zdaniem poszerzona? N=260.....	66
Wykres 31. Jak ocenia Pan/i swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego? N=260	67
Wykres 32. Jak ocenia Pan/i działania Powiatu w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin? N=260.....	69

Wykres 33. Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w Powiecie? N=260.....	70
Wykres 34. Jak ocenia Pan/i działania powiatu w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej? N=260.....	71
Wykres 35. Jakie formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież powinny być priorytetowo tworzone/rozwijane na terenie Powiatu? N=260.....	72
Wykres 36. Jakie są Pana/i zdaniem największe problemy społeczne wśród rodzin występujące na terenie powiatu polkowickiego?.....	76
Wykres 37. Jakie problemy Pana/i zdaniem napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie powiatu polkowickiego?.....	79
Wykres 38. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie powiatu polkowickiego w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych?.....	81
Wykres 39. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych na terenie powiatu polkowickiego?.....	82
Wykres 40. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu polkowickiego?.....	83
Wykres 41. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i powiecie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?.....	85
Wykres 42. Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu uzależnień (od alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy) wśród dorosłych mieszkańców powiatu polkowickiego?.....	86
Wykres 43. Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu uzależnień (od alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy) wśród dzieci i młodzieży z Powiatu?.....	87
Wykres 44. Jakie działania w Powiecie powinny być podejmowane na szerszą skalę na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	88
Wykres 45. Jaka jest Pana/i zdaniem skala problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu polkowickiego?.....	89

Wykres 46. Jakie działania według Pana/i byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? 90

Wykres 47. Czy na terenie Powiatu istnieje potrzeba poszerzenia oferty poniższych instytucji?..... 91

Wykres 48. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci w latach 2019-2021.....122

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://www.polskawliczbach.pl>
3. <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl>
4. <https://spis.ngo.pl/polkowicki>
5. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
6. Jerzy Kwaśniewski, Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych, Uniwersytet Warszawski 2006.
7. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
8. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie polkowickim w 2019 roku.
9. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
10. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018-2022.
11. Raport o stanie powiatu polkowickiego za lata 2019-2021
12. Ricky W. Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa 2004.
13. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
14. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach za 2021 rok.
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
16. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).